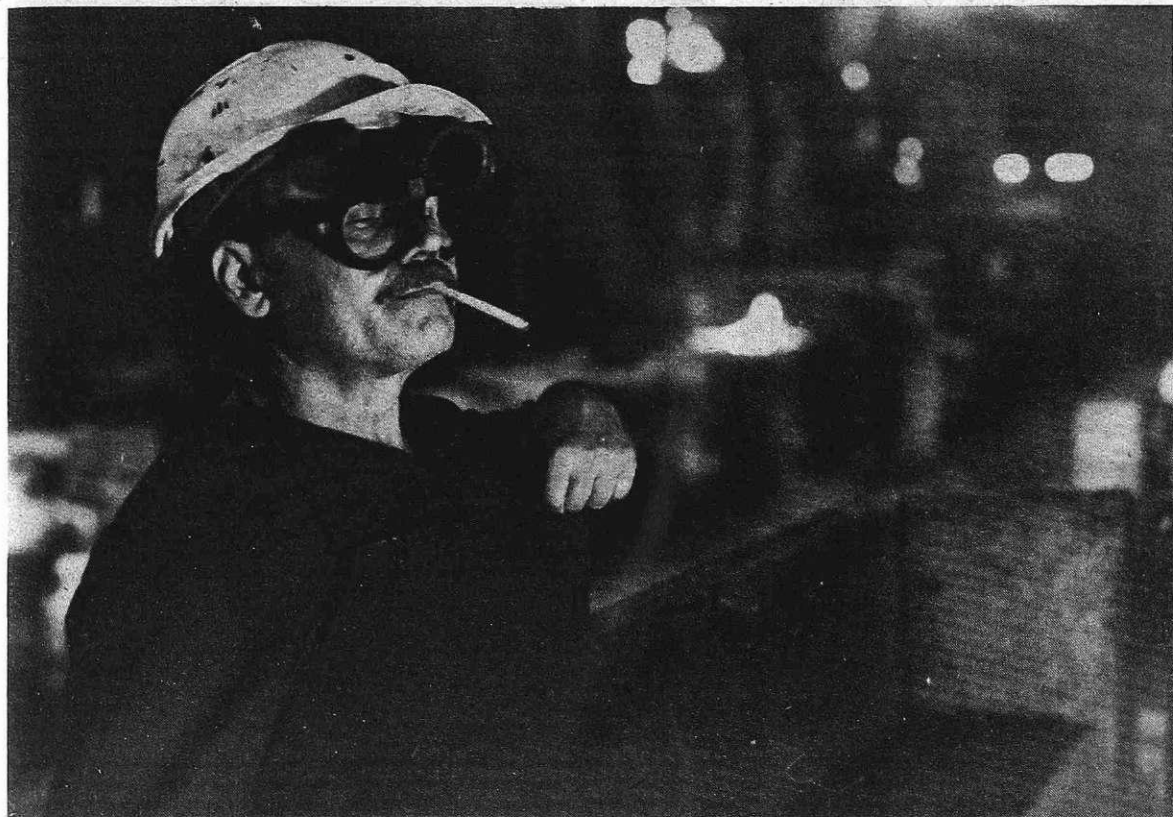

ŽELEZAR

JESENICE, 12. SEPTEMBRA 1985

ŠTEVILKA 36 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Bradašnja, lektorica — novinarka Cvetka Martincić, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserović. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Delo je dobro opravljeno (foto Borut Grce)

PROIZVODNJA V AVGUSTU

Kljub slabim rezultatom skupne proizvodnje in odpreme ob koncu druge dekade (skupna proizvodnja 92,1 %, odprema 91,5 %) glede na operativni program, so se rezultati bistveno izboljšali do konca meseca. Izpad proizvodnje v tem obdobju je šel, poleg raznih zastojev, predvsem na račun pomanjkanja oziroma velike odsotnosti delavcev, kar tudi v zadnji dekadi ni bilo nič boljše. Akcija, ki jo je sprožil poslovodni odbor za delo ob prostih sobotah, in nadurno delo, sta rodila sadove. Ob prizadevanju vseh zaposlenih v Železarni smo uspeli realizirati zastavljeni cilj finančne realizacije, ki je bil celo presežen.

Skupna proizvodnja je bila v Železarni dosežena s 95,4 %, odpremljeno pa je bilo 106 % glede na operativni program. Medfazne in končne zaloge smo znižali za 10,6 %.

Vložka iz tujih virov smo dobili 14.248 ton za domačo porabo in 888 ton za storitve prevažanja.

TOZD PLAVŽ

Skupna proizvodnja je bila po gospodarskem načrtu dosežena 91 %. Del proizvodnje je izpadel zaradi prekomernih zastojev (slaba kvaliteta šob), slabe rude, občasno slabega odvzema grodja in pomanjkanja oziroma odsotnosti delavcev.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegla 94,1 %. Od 24. do 30. septembra je SM jeklarna zaradi porušitve peči št. 07 obratovala samo s tremi

pečmi. V EL jeklarni pa je bil vzrok manjše proizvodnje okvara hidravlike na LM peči. Ta vzroka sta poleg velike odsotnosti delavcev in prekomernih zastojev tako vzdrževalnega kakor tudi obratovalnega značaja kriva, da načrtovana proizvodnja ni bila dosežena.

Na napravi za kontinuirno vlivanje je bilo odlihtih 65 sarž.

TOZD LIVARNA

Livarna je načrtovano proizvodnjo dosegla 106,7 %. Odpremljeno je bilo 51,9 tone ali 103,8 % končnih izdelkov glede na načrtovano količino.

TOZD VALJARNA BLUMING-SKEKEL

Skupna proizvodnja je bila dosežena le 92,6 % glede na načrtovano količino po gospodarskem načrtu, gotova odprema pa 102,7 % glede na planirano količino po operativnem programu.

Proizvodnja je izpadla predvsem zaradi pomanjkanja vložka (zaradi okvar v Jeklarni — manj jekla), pred globinskimi pečmi pa na zalogi ni več hladnega vložka.

Potisna peč je obratovala od 6. do 16. avgusta. V tem času je bilo prevajano 4.100 ton slabov, od tega okrog 1.100 ton dinam in 700 ton nerjavnega jekla.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V tej TOZD so obratovali tudi v tem mesecu po sistemu 5+2. Skupna proizvodnja je bila dosežena 104,5 % glede na načrtovano količino po gospodarskem načrtu, končna pa je bila dosežena 176,8 % glede na operativni program. Ker je v TOZD Žičarna še vedno zelo manjkalo delavcev, je bila prodana večja količina TVŽ.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Po operativnem programu je bila skupna proizvodnja dosežena 102,1 %, gotova pa 88,3 %. Kljub nižji odpremi končnih izdelkov, kot je bila načrtovana po operativnem programu, je ta TOZD celo presegla načrtovano finančno realizacijo zaradi boljšega asortimenta.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Po gospodarskem načrtu je bila skupna proizvodnja dosežena 106,3 %, gotova pa 120,3 %. Ker je bilo načrtovano manj storitev prevajanja, je bila povečana količina lastne prodaje. Odpremljeno je bilo 3.573 ton dinam in 327 ton nerjavne pločevine.

(Nadaljevanje na 3. strani)

PONOVNO SLAB ZAČETEK

Po podatkih statistične službe smo v Železarni do 9. septembra izdelali 32.955 ton skupne proizvodnje, kar je 90,2 % znižanega operativnega programa za to obdobje.

V TOZD Plavž so delavci izdelali 4.349 ton grodja, kar je 92,9 % družbenega plana in enakega operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so v devetih dneh vili 10.671 ton jekla in s tem izpolnili 91,4 % operativnega programa.

V sedmih odpremnih dneh smo odposlali 7.603 tone končnih izdelkov in storitev, kar je 80,4 % nekoliko znižanega operativnega programa.

(Nadaljevanje na 2. strani)

INOVACIJSKA DEJAVNOST V AVGUSTU

V mesecu avgustu so odbori za gospodarstvo na šestih sejah obravnavali 14 predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 108.944.172 din posebnih nadomestil ali 1,7 % ugotovljenih koristi.

TOZD PLAVŽ

Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejni predlog izdelave žlebov iz sive litine namesto iz betona avtorjev Ivana Berlota in Alojza Koželja. Z izvedbo te ideje bi dosegli preprečitev lepljenja žlindre ob stene kanala, preprečitev penjenja pri granulaciji vročih in bazičnih žlinder, lažjo in hitrejšo zamenjavo, visoko vzdržnost in varnejše delo.

Avtorjem Mihlu Tolarju, Vladu Klinarju, Ladu Šketa, Jožu Kokalju, Ivanu Berlotu, Alojzu Rusu, Alojzu Koželju, Stanetu Babiču, Francu Burniku in Vladu Stenovcu je bilo odobreno izplačilo enkratnega posebnega nadomestila za zamenjavo drobnega koksa za odpadnim žaganjem za posipanje ponev z grodjem. Prednosti se kažejo v tem, da odprava uporaba drobnega koksa, koristno se izrabijo odpadni deli žebeljev,

ki so v žaganju, površina grodja v ponvi pa je enakovredna.

TOZD JEKLARNA

Avtorjem Matjažu Kelvišarju, Henriku Zupanu in Vekoslavu Zakrajšku je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo havbe za odvod svinčevih hlapov z možnostjo pritrditve na ponve z drsnimi zapirali. Avtorji so izdelali havbo za odsevanje svinčevih par in doziranje Pb, katera se montira na drsno zapiralo ponve pred prebodom. Havba je dvodelna, montirana je s pomočjo posebnih vmesnih členov, zato je montaža lažja. Brez te inovacije izdelava Pb jekel v SM oddelku ne bi bila mogoča.

Avtorjem Matjažu Kelvišarju, Francu Smoleju in Stanetu Škabarju je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za zamenjavo uvoženega hidravličnega fluida NYVAC 20 z domačim silikonskim fluidom AD sil H. Zamenjava fluida se je v praksi izkazala kot dobra rešitev, saj sedaj proizvodnja ni več ovirana, kot se je to dogajalo pred uvedbo izboljšave, ko je občasno primanjkovalo fluida iz uvoza.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejni predlog zmanjševanja tita na in nioba v nerjavnih jeklih, izdelanih v elektro pečeh, avtorja Bogdana Stocca. Avtor ideje je pričel razmišljati, da bi znižal vsebnost Ti in Nb, a v ničemer prizadel dosedanjih lastnosti teh jekel. Prijavitelj ideje pričakuje, da bi v poprečju zmanjšali vsebnost Ti za 0,1 % in Nb za 0,2 %. Vsebnost ostalih elementov bi ostala nespremenjena.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Avtorjem Antonu Novaku, Jožu Renku, Jožu Pernušu in Alojzu Rabiču je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zaščito emulzijskega filtra na Sendzimir ogrođu. Za čiščenje emulzije uporabljajo emul-

zijski filter, ki dela avtomatično. Ta pa ni imel zaščite pred izlivom emulzije preko filtra. Z montažo dveh dodatnih mikro stikal, releja in časovnega releja je avtorjem izboljšave uspelo, da če pride do nepravilnega delovanja filtra, se takoj izklopi črpalka za dotok emulzije in tako ne more priti do preliva.

Avtorjem Dušanu Thalerju, Klemenu Klemencu in Branetu Divjaku je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za zmanjšanje specifične porabe zemeljskega plina na liniji CRNO. Avtorji so po daljšem opazovanju opazili, da kljub od dobavitelja opreme predpisanim tlakom v kolektorjih ni zgorevanje v vseh gorilcih enako ter da nastavljanje gorilcev samo vizuelno glede na barvo plamena ni v celoti uspešno. Predlagali so, da bi uporabili za nastavljanje kisika analizator. Njihov namen je bil, da s pomočjo meritev kisika v dimnih plinih posameznih gorilcev dosežejo enakomerno zgorevanje plina v glavnih gorilcih, stabilnejše gorenje pilotnih gorilcev, hitrejšo doseganje željenih temperatur in nezadnje prihranek energije.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejni predlog nabave kompenzatorja za peskarski stroj LANG BORN avtorja Vojka Bernarda. Avtor je v soglasju s pomočnikom vodje TOZD izvedel projektni osnutek za nabavo dodatnega kompresorja za peskarski stroj, ki bi omogočil peskanje valjev pod višjim pritiskom.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi idejni predlog izdelave komore za naoljenje pločevine z oljno meglo na liniji za vzdolžni razrez avtorjev Petra Muharja in Bruna Bremca. V načrtu SSSL linije ni bil predviden oljnik za naoljenje razrezane pločevine. Ker je večina kupcev zahtevala, da je kupljeni material naoljen, so pred leti izdelali oljnik, pri katerem ni bila mogoča natančna regulacija pretoka olja na material. Avtorja sta predlagala izdelavo oljnika na principu oljne megle. Z izvedbo te ideje bi dosegli enakomeren in izredno tenak nanos olja, kolobarji bi bili v celoti naoljeni, poraba olja manjša in naoljenost kolobarjev ne bi bila odvisna od dela operaterjev.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejni predlog avtorjev Mira Eržena in Janeza Kunstlja za rešitev problema doziranja olja v valjavo emulzijo Sendzimir ogrođu. Ugotovljeno je, da je v oljni gošči od skupno 21,20 % olja kar 20 % neemulgirane ga.

Oddelček za nagrajevanje

VZPODBUDNA VIŠINA OD

Z uveljavitvijo sprememb na področju osebnega dohodka smo želeli hkrati doseči nekoliko trdnjše osnove delitve osebnega dohodka, izdatnejšo vzpodbudo za povečanje učinkovitosti dela in s tem tudi izboljšanje rezultatov ter dvig ravni osebnega dohodka v Železarni. V avgustu nam je to povsem uspelo.

Osnovo osebnega dohodka smo s prvim avgustom povečali za 20 %. S tem ukrepom naj bi dosegli 14 do 15 % večji osebni dohodek, če bi bili rezultati enaki julijskim. Z izredno visoko realizacijo prodajne vrednosti pa nam je uspelo, da je osebni dohodek za dobrih 20 % večji kot prejšnji mesec. Osebni dohodek za avgust je tako skoraj tolikšen, kot je znašalo skupno izplačilo osebnega dohodka in poravnave za drugo četrtletje.

Nekatere temeljne organizacije so celo uspelo preseči skupni znesek osebnega dohodka za julij in poravnave. Tu moramo v prvi vrsti omeniti TOZD Žičarna, ki je za dosego svojih ciljev in ciljev Železarne organizirala največji obseg dodatnega dela. Neomenjeni ne smeta ostati tudi TOZD HV Bela in Valjarna debele pločevine, ki sta glede produktivnosti, izvoza in strukture proizvodnje dali najpomembnejši prispevek k uspešnosti avgusta.

Za avgust je značilna zelo velika dopustniška odsotnost. Učencev na počitniškem delu je manj kot v juliju, sprejem rednih delavcev pa se ni bistveno povečal. Ob takšni odsotno-

sti je kljub relativno nizki količini skupne proizvodnje dosežena po prečna produktivnost. V naslednjih mesecih pa s takim rezultatom v skupni proizvodnji ne bomo smeli biti zadovoljni. Količino proizvodnje bomo morali povečati najmanj vzporedno z večjo prisotnostjo na delu, strukturo pa ohraniti na sedanji ravni, sicer bo doseganje vrednostnih ciljev v naslednjih mesecih ogroženo. Ob tem pa bo ogrožena tudi sedanja raven osebnega dohodka, ki je bila dosežena v času največjega pomanjkanja delavcev. Želja po uspešnem uresničevanju ciljev pa je v vseh nas močna. Prejšnja leta doseganje ciljev poslovanja nismo izredno stimulirali in rezultati v kritičnem mesecu avgustu so bili redno slabši od letošnjega.

Če nekoliko razstavimo osebni dohodek za avgust, ugotovimo, da je plačilo za delo v avgustu kar za 28 % višje od plačila za delo v juliju. Povečanje skupne vsote osebnega dohodka za ta mesec pa je manjše zaradi naslednjih vzrokov:

— delo na praznik in nadomestila za praznik v juliju,

PRODAJNI REZULTATI V AVGUSTU PRESEGLI PRIČAKOVANJA

Rezultati prodaje v avgustu nam kažejo, da smo s prodajo 31.800 ton naših izdelkov po povprečni prodajni ceni 212.386 din/t ustvarili 6.754 mio din osnovne realizacije. Prodana količina je 4 % večja od načrtovane, vrednost pa presega načrtovano za 1.709 mio din oziroma 34 %.

Osnovna realizacija se je povečala še za storitve prevajanja v višini 1522 ton, tako da smo dosegli načrtovani plan prodaje skupaj s storitvami prevajanja 102 %. Operativni vrednostni program, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen, pa je bil dosežen 101 %. Vrednostno preseganje načrtovane realizacije je večje kot količinsko, saj je bila tudi dosežena prodajna cena višja od načrtovane. Storitvene TOZD v avgustu izkazujejo dobre poslovne rezultate in pozitivno vplivajo na skupno zunanjo realizacijo, ki je avgusta znašala 6910 mio din in je bila za 1736 mio din večja od načrtovane. Struktura prodaje je bila za 2,1 % slabša kot v juliju, za 2,7 % boljša kot v istem mesecu lani, precej pa zaostaja za plansko, saj je bil plan precej optimistično postavljen. Prodaja v avgustu je bila za 10 % večja kot v istem mesecu lani, realizacija pa je višja za 115 %.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so v avgustu načrtovano količino prodaje presegli v TOZD: Livarna, Valjarna žice in profilov, HV Bela, HV Jesenice, Vratni podboji, Jeklovlek in Žebljarna. Presežek je bil največji v TOZD Valjarna žice in profilov, in sicer 61 %, saj je ta TOZD zaradi pomanjkanja delavcev v TOZD Žičarna več žice namenila za prodajo, za 41 % pa je načrtovano količino prodaje presegla TOZD Vratni podboji. Ostale TOZD so zaostale za načrtovanimi količinskimi rezultati prodaje. Zaostanek pa se giblje med 36 % v TOZD Monter Dravograd in 4 % v TOZD Valjarna debele pločevine. Zaradi višjih prodajnih cen od predvidenih je v večini TOZD tudi realizacija presegla načrtovano. Izjema sta le TOZD Livarna, kjer je dosežena prodajna cena zaostala za načrtovano za 9 % in TOZD Monter Dravograd, kjer je bila prodajna cena za 2 % nižja od načrtovane. Zaradi velikega zaostanka v količini pa je vrednost prodaje te TOZD zaostala za planirano višino kar za 37 %. Višja prodajna cena od načrtovane je bila posledica boljše strukture prodaje posameznih

TOZD, saj je bila le-ta v večini TOZD presežena. Planirane strukture prodaje niso dosegle le TOZD: HV Bela, Žičarna in Profilarna.

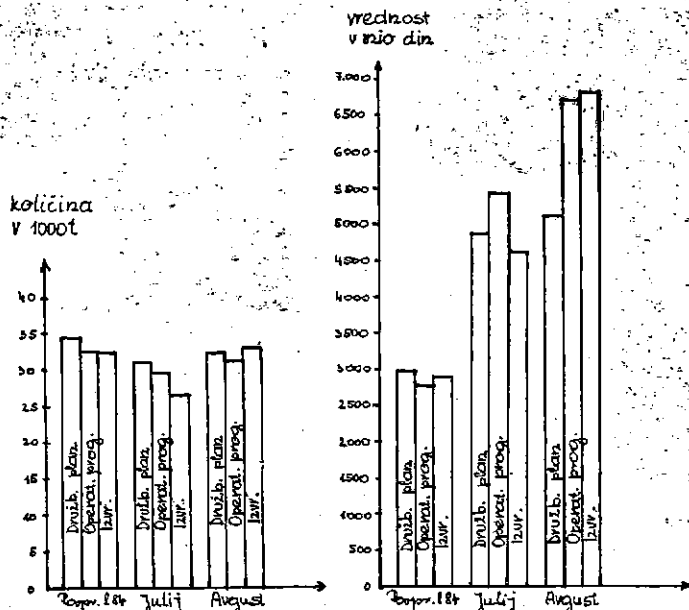
V osmih mesecih letošnjega leta smo prodali 239.932 ton naših izdelkov, kar je 3 % oziroma 4378 ton manj, kot je predvideval gospodarski načrt. Dosežena prodajna cena je v povprečju znašala 164.539 din/t in je bila za 2 % višja od načrtovane. Dosežena osnovna realizacija v višini 39.478 mio din je bila na načrtovani ravni. Če pa upoštevamo še storitve prevajanja in prodajo storitvenih TOZD, vidimo, da je bila skupna zunanja realizacija za 239 mio din oziroma 1 % višja od načrtovane za obdobje januar-avgust.

Gledano po posameznih TOZD so boljše količinske in vrednostne rezultate od načrtovanih dosegle TOZD: Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice in Žebljarna. Ostale TOZD niso dosegle načrtovane koli-

čine prodaje. Zaradi ugodnih prodajnih cen in tudi zaradi dobre strukture prodaje so TOZD: Livarna, Valjarna bluming-štel, Žičarna, Vratni podboji in Jeklovlek presegle načrtovano vrednost prodaje. Tako po količini kot po vrednosti pa zaostajajo: TOZD HV Bela, kjer je količinski zaostanek 4 %, vrednostni pa kar 14,6 %, saj je ta TOZD zaostala za načrtovano strukturo prodaje kar za 15,1 %, TOZD Profilarna, ki tudi ni dosegla načrtovane prodajne cene, tako da je bil v tej TOZD vrednostni zaostanek večji od količinskega. TOZD Elektrode je v prvih osmih mesecih prodala 97 % načrtovane količine, po ceni, ki je bila za 2 % nižja od načrtovane, tako da je realizacija te TOZD za 5 % zaostala za planirano višino. Najbolj se je od načrtovanih rezultatov oddaljila TOZD Monter Dravograd. Količinski zaostanek je bil 32 %, vrednostni pa 37 %.

V avgustu so dobri količinski rezultati prodaje ob razmeroma dobri kvaliteti prodanih izdelkov omogočili ustvariti zelo dobre vrednostne rezultate, kar seveda pozitivno vpliva na poslovanje Železarne. Nadaljevanje takšnih prizadevanj bi nam omogočilo izkazovanje boljših poslovnih rezultatov in s tem nenazadnje tudi boljše osebne dohodke.

Polonca Marjanovič

INOVACIJSKA DEJAVNOST V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zaradi tega je kljub normalnemu dodajanju olja v emulzijo koncentracija med 1,5 % do 3 %, kar slabo vpliva na mazalne sposobnosti emulzije.

Avtorja ideje sta predlagala naslednji rešitev: emulzijsko olje z nizkim številom omiljenosti se je izkazalo kot ustrezno. Ker zahteva daljši čas emulgiranja, je potrebno emulzijo pripraviti že izven obstoječih rezervoarjev. V ta namen bi uporabili 12 m³ banji, ki se že dalj časa ne uporabljata in imata vgrajene grelce.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejni predlog ureditve prostora za izvajanje plošče avtorja Mirana Kavalarja. Prijavitelj ideje predlaga izdelavo posebnega novega prostora nasproti ravnalnega stroja v izmeri 2,7 m x 12 m. Takšna velikost prostora bi zadoščala za vse pozicije plošč. Zaradi žarečih plošč bi moral biti prostor hlajen s tekočo vodo. Z izvedbo te ideje bi dosegli, da bi imeli stalni prostor za namensko proizvodnjo, s polaganjem plošče na ploščo bi dosegli ravnost plošč in jih kasneje ne bi bilo potrebno dodatno ravnati in s počasnejšim ohlajanjem plošč bi dosegli manjšo možnost napak. Komisija za inovacije je idejo glede na pomembnost potrdila.

Odbor je obravnaval tudi idejni predlog podaljšanja tirnic in mize na sektorjih PSR in MESSER avtorice Barbare Praprotnik, Milene Durič in Esme Salikovič. Avtorice ideje predlagajo, da se na obeh sektorjih podaljšajo tirnice in mize za 4 m, s čimer bi se povečala koristna dolžina in zato tudi storilnost. Pri dolžini plošč 4 m bi lahko naenkrat naložili na mizo 4 kom. Komisija je to idejo potrdila same za sektor PSR, na sektorju MESSER pa zaradi pomanjkanja prostora ideje ni mogoče uresničiti.

TOZD LIVARNA

Avtorjem Jožu Osvaldu, Milanu Gartnerju, Antonu Auberju, Jožu Novaku, Jožu Poljancu, Zarku Bundalu, Antonu Tavljaju, in Marinu Mlakarju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izdelavo modelov iz styropora in kalupov po CO₂ postopku za večje in težje jeklene ulitke. Konec leta 1983 so v TOZD

Livarna dobili naročilo podjetja Ivo Lola Ribar za ulitek težak 50 ton.

Za izdelavo tako težkega ulitka je dobavni rok od 12 do 15 mesecev. Zaradi velike potrebe je naročnik bil pripravljen plačati znatno višjo ceno. Da bi v tako kratkem času uspeli izdelati naročeni ulitek, so najprej pod strokovnim vodstvom Osvalda in Gartnerja izdelali model iz styropora v delavnici naročnika, kar predstavlja novo tehnologijo v Železarni Jesenice. Kalup so nato izdelali iz domačih peskov po CO₂ postopku. Z največjimi napori je avtorjem uspelo ulitek izdelati v roku treh mesecev predvsem zaradi uporabe novih postopkov izdelave modelov in kalupov.

TOZD ENERGETIKA

Avtorjema Avreliju Ravniku in Viktorju Smoleju je bilo odobreno iz-

plačilo tretje rente za uvedbo uporabe mazuta z visokim odstotkom žvepla v jeseniških obratih. Ker je mazut z nizkim odstotkom žvepla mnogo dražji od mazuta z visokim odstotkom žvepla, poleg tega pa ga je težko dobiti v zadostni količini, sta avtorja izboljšave izvedla dodatno povezavo vodov na jeseniški mazutni postaji. S to predelavo sta dosegla, da je iz 1000-tonskega rezervoarja, ki je na mazutni postaji Jesenice in je v njem uskladiščen mazut z visokim odstotkom žvepla, omogočeno napajanje tistih potrošnikov na Jesenicah, za katere ni pomemben odstotek žvepla v mazutu, hkrati pa mazutna postaja na Beli iz 5000-tonskega rezervoarja, v katerem je mazut z nizkim odstotkom žvepla, lahko nemoteno dovaja mazut v martinaro.

B. B.

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne organizacije Železarne Jesenice z dne 20. avgusta in v skladu z 92. in 93. členom statuta delovne organizacije

RAZPISUJEMO

dela oz. naloge

1. VODJA SEKTORJA ZA EKONOMIKO, šifra 515, U-5, 1 oseba.
2. VODJA SEKTORJA NOVOGRADENJ, šifra 5601, U-5, 1 oseba.

Pogoji:

- K 1. — visoka šola ekonomske, organizacijske ali tehnične usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,
- imeti morajo pravičen odnos do samoupravljanja, morajo biti pošteni ter imeti pravičen odnos do povezovanja pravic in obveznosti.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiri leta.

- K 2. — visoka šola metalurške, strojne, elektro ali gradbene usmeritve,
- 5 let delovnih izkušenj,
- imeti morajo pravičen odnos do samoupravljanja, morajo biti pošteni ter imeti pravičen odnos do povezovanja pravic in obveznosti.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiri leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni po objavljenem razpisu na kadrovski sektor Železarne Jesenice, Jesenice, C. železarjev 8, z oznako: »Za razpisno komisijo za vodja sektorja za ekonomiko« oziroma »Za razpisno komisijo za vodja sektorja novogradenj«.

NE PREZRITE!

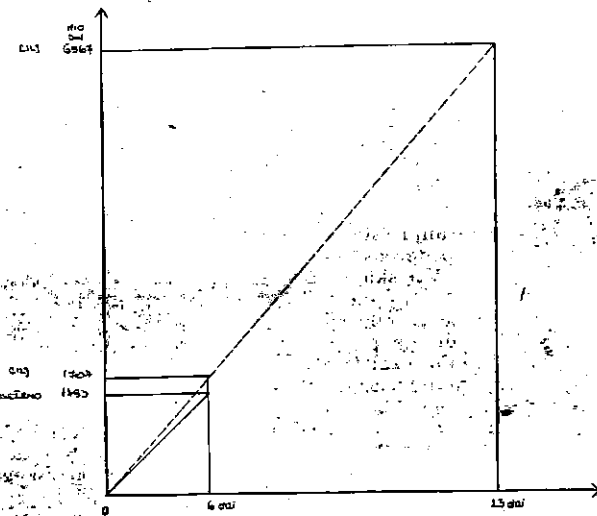
Obveščamo delavce Železarne, da zbiramo informativne prijave kandidatov za proizvodno delo v jeklarni 2.

Posebno vabimo kandidate, ki so sposobni in imajo veselje do dela na žerjavih.

Prijavitelj se lahko na posebnih prijavnica, ki jih dobite pri personalni TOZD Jeklarna in v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Prijavnice naj kandidati oddajo do 20. septembra v sobi 14 na kadrovskem sektorju.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

Tudi začetek septembra je neuspešen v doseganju prodajne vrednosti. V šestih dneh smo odpremili le za 88 % predvidene vrednosti izdelkov. Čeprav znamo tudi ob slabih začetkih uspešno končati mesec, si ne bi smeli privoščiti prevelikih nihanj v odpremi, saj zgoščena odprema ob koncu meseca pomeni tudi dodatne stroške, ki jih ob enakomernejši odpremi ne bi bilo.

Oddelek za nagrajevanje

OKUSI SO RAZLIČNI

... da mora človek najprej jesti, piti, stanovati in se oblačiti...
Engels o Marxu, ko je ta ležal že za dober sežanj pod njim

»Vedno sem pripravljena sprejeti argumentirane in konkretne pripombe, saj se zavedam, da naši delavci delajo tudi napake.« pravi Romana Bradič, vodja TOZD Družbena prehrana, »vendar me take bodice, kot jih objavlja Železar, prizadenejo.«

V zapisnikih samoupravnih delovnih skupin se vrstijo pripombe na kvaliteto hrane, neizenačenost dnevnih in nočnih obrokov, da ni čaja, da ni tega in onega. Pogosto v vodstvu Družbene prehrane dobivajo pripombe tudi po telefonu. Takrat takoj pokličejo sanitarnega inšpektorja in stvar takoj razčisti, o tem pa obvestijo, tudi pisмено, če je potrebno, tištega, ki je pomanjkljivost prijavil. Čeprav je najbrž nesmiselno v pisni obliki odgovarjati na vprašanje, zakaj je v neki kantini pre malo pladnjev.

Resnici na ljubo je treba povedati, da delavci Družbene prehrane ne delajo v najbolj rožnatih razmerah. Precej kantin ne odgovarja sanitarnih zahtevam, prav tako pa dober del delavcev nima prave izobrazbe in se mora priučevati na delovnem mestu. Medtem ko kuharji delajo po skladiščih, se gimnazijski maturanti učijo kuhati. Izobraževalne organizacije ponujajo samo triletno izobraževalne programe in le kdaj pa kdaj uspe delavcem Družbene prehrane organizirati kak tečaj v sodelovanju z Gostinsko šolo z Bleda. V prihodnjem letu nameravajo preiti na dnevno obračunavanje po kantinah, kar spet pomeni, da se bodo morali delavci dodatno usposobiti, predvsem z lastnimi močmi.

Tudi osebni dohodki so nizki, zaradi delovnih razmer je veliko bolezenske odsotnosti in poklicnih bolezni. Ob nizkih osnovah pridejo delavci do spodobnega dohodka z nočnim delom in delom ob praznikih, zato se takega dela nihče ne otepa. Vendar pravega navdušenja ob tem seveda ne čutijo.

Z gradnjo novih prostorov na Jesenicah in na Beli bodo sicer rešeni nekateri problemi, vendar bo še vedno ostalo odprto vprašanje osrednje ku-

hinje. V njej pripravijo tudi do 2700 obrokov dnevno, čeprav je njena zmogljivost 2000 obrokov na dan. Nujno bi jo bilo treba razširiti, vendar nihče ne ve, čigava je pravzaprav zgradba, v kateri se ta kuhinja nahaja.

Neurejenim prostorskim razmeram v obratih Družbene prehrane se pridružuje tudi slabo vzdrževanje, saj kot neproizvodna temeljna organizacija pridejo na vrsto zadnji, ali pa sploh ne.

Družbene prehrana poleg kantin skrbi tudi za samske in počitniške domove. S slednjimi imajo letos obilo težav. Počitniški dom v Crikvenici se ponaša z obnovljeno podobo, ki pa za bleščečo fasado skriva vrsto slabo opravljenih del. Cesar niso zakrivali nevestni gradbeniki, skušajo po svoje dopolniti nekateri nebržni dopustniki, ki jim ni mar za skupno lastnino. Saj so na dopustu.

Tudi samski domovi so problem zase. Delavcem, ki bivajo v njih, ponujamo sobe s sestanovalcem, s katerim povečini nimajo nič skupnega, bleščeče skupne prostore brez koščka zasebnosti in drugega nič. Obiski v sobah so prepovedani, v prostem času so prepuščeni samim sebi, zato ni čudno, če po petnajstem počitniškem obdobju v njih ni prav. Kljub temu pa vendar menim, da vse pripombe, tudi tiste pavšalne, niso samo izraz zarote proti Družbeni prehrani. Če ima obrok toliko in toliko kalorij, še ne pomeni, da je zato tudi dober. Okusi so različni in najbrž se bodo morali delavci Družbene prehrane sprijazniti s tem, da vsem pač ni mogoče ustreči in vzeti nase tudi to breme.

Če veš, da svoje delo opravljaš dobro in odgovorno, te ne more vreči iz sedla majhen spodrselj ali dobromerna bodica. Najbrž je res nesmiselno, da mora zaradi vsakodnevnih izpostavljenosti Družbene prehrane priti pred disciplinsko komisijo delavka, ki, namesto da bi jih zavrgla, še vedno prodaja povsem kvalitetne obroke, ki so ostali, ker pač ta dan niso šli vsi delavci na malico. In to samo zato, ker bi se lahko našel kdo, ki bi tej delavki očital, da si kuje nepošten dobiček.

Borut GRCE

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

1. dispečer vode, šifra 3336, D-3, 9. ktg, 1 oseba
2. upravitelj naprav tekočih goriv Bela, šifra 3349, D-3, 8. ktg, 1 oseba
3. II. strojniškimisikarne Sava, šifra 3343, D-3, 8. ktg, 1 oseba
4. strugar — specialist, 3245, D-4, 10. ktg, 1 oseba

Pogoji:

- Ad. 1. in 3. — dokončana poklicna šola kovinarske stroke,
- izpit za strojnika kompresorskih in črpalnih postaj.
- Ad. 2. — dokončana poklicna šola kovinarske stroke,
- izpit za strojnika kompresorskih in črpalnih postaj,
- 2 leti delovnih izkušenj.
- Ad. 4. — dokončana poklicna šola — strugar,
- 5 let delovnih izkušenj.

Kandidatom, ki razpisanih pogojev ne bodo izpolnjevali, bomo omogočili obiskovanje tečajev in opravljanje ustreznih izpitov.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice z oznako »Za TOZD ENERGETIKA«.

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Mesec je naokoli in spet se je sestal odbor za gospodarstvo. Seja je bila 3. septembra, obravnavali pa so naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, ocena izvrševanja operativnega programa za avgust in predlog programa za september, analiza finančnega rezultata za julij in skupaj za sedem mesecev, prošnje za odpise in prijave razlik pri poslovanju s tujino ter vloge za odobritev sredstev iz združenih sredstev amortizacije.

Poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje je podal podpredsednik poslovnega odbora. Vsi sklepi so izvršeni.

Predstavnik oddelka za operativno planiranje proizvodnje je poročal o doseženih proizvodnih rezultatih v avgustu, podal pa je tudi predlog programa za mesec september. Odbor je ugotovil, da je bil mesec avgust uspešen. Operativnega programa skupne proizvodnje sicer nismo dosegli, presegli pa smo blagovno proizvodnjo. Tudi akcija za čimvečjo prodajo je uspela, saj smo skupni cilj poslovanja presegli za 7 %. Plana skupne proizvodnje niso dosegle temeljne organizacije: Plavž, Jeklarna, Valjarna blumingštel, Žičarna, Profilarna, Vratni podboji, Elektrode in Jeklovlek. Predloge za korekcijo planov so podale temeljne organizacije Plavž, Valjarna blumingštel, Žičarna, Vratni podboji, Elektrode in Jeklovlek. Predlagane korekcije je odbor potrdil, razen za

TOZD Elektrode in Jeklovlek, kjer korekcija ni bila potrebna, saj sta dosegli nad 95 % realizacijo programa. Temeljna organizacija Profilarna je po dosegu 95 % realizacije programa vlogo za znižanje umaknila, Jeklarna pa je ni posredovala.

Odbor je potrdil tudi predlog programa proizvodnje za september. Operativna programa skupne in blagovne proizvodnje sta za približno 2 % nižja od gospodarskega načrta, za kar so upravičljivi razlogi (redni remont v posameznih obratih in podobno).

V nadaljevanju je odbor po razlagi članice poslovnega odbora ugotovil, da je Železarna v juliju poslovala z izgubo, za kar so glavni vzroki: nižja proizvodnja in odprema, višji stroški na enoto proizvodnje in obveznosti iz dohodka, ki so višje zaradi boljšega rezultata v prvem polletju, ter izplačilo višjih osebnih dohodkov.

Predloge za odpise in prijave razlik pri poslovanju s tujino je odbor

potrdil brez pripomb. Do razlik je prišlo zaradi napačnega carinjenja.

Iz združenih amortizacijskih sredstev bo elektronsko-računski center dokupil del računalniške opreme, oddelek za materialno-skladiščno poslovanje bo z dograditvijo podestov in regalov v skladišču Bela pridobil prostor in zamenjal dotrajan bojler, za skladišče Jesenice pa nabavljal novo žago za rezanje MC in Cu profilov. Za potrebe valjarne bo nabavljen brusilni stroj, temeljna organizacija Energetika pa bo odobrena sredstva namenila za del projekta vzkanjanje daljnovoda in obnovo vodikarne, vendar mora za zadnjo investicijo podati še program koriščenja sredstev in pridobiti soglasje poslovnega odbora. Za dve vloge pa je odbor zahteval še dodatno razlago vodstev temeljnih organizacij.

Ob koncu pa še to: skoraj pri vseh sejah samoupravnih organov in delegacij se srečujemo s problemom nesklepnosti, ta odbor pa je prava izjema. Seje se udeležijo največkrat vsi člani. S tem veliko prispevajo h konstruktivni obravnavi posameznih problemov in kvalitetnim odločitvam. Vredno posnemanja; mar ne?

Z. V. — CPSI

ŠE SEDEM PROSTIH STAVBNIH ENOT NA BELEM POLJU

Ko smo začeli z akcijo zaokrožitve gradbenega okoliša na Belem polju, je bila dopustniška sezona v polnem razmahu. Vsi zainteresirani za gradnjo vrstnih hiš na tem področju najbrž akcije niso zaznali. Njim je namenjen ta kratek zapis.

Gradnja vrstnih hiš na Belem polju je bila začrtana že pred štirimi leti. Ponudba gradbenih zemljišč je bila večja od interesa za gradnjo v tistem času. Po daljšem premoru na področju kompleksne zgradbene gradnje je interes za tovrstno gradnjo zopet oživel. Interesu zadržnikov in kandidatov za zadrugo so prisluhnili v občinskih organih in na izvršnem odboru stanovanjske zadruge. Tako je pred nami zaokrožen kompleks gradnje 21 vrstnih hiš, za katerega je urejena že vsa dokumentacija z izjemo gradbenega dovoljenja.

Ker so bila vsa pripravljala dela opravljena že v letu 1981, je cena za komunalno opremljeno zemljišče izjemno ugodna. Kvadratni meter zemljišča s plačanim prispevkom za spremembo namembnosti stane le 241 din, celotna vsota za komunalne storitve pa znaša 350.000 din na objekt. Kandidati za vrstno hišo bodo

prišli do komunalno opremljenega zemljišča za okrog 420.000 din, kar je za današnje razmere izjemno poceni.

Menim, da je nepotrebno razčlenjevati še druge prednosti, ki jih ima zadruga gradnja vrstnih montažnih hiš na Belem polju. O tem smo že pisali v Železarni, kandidati pa lahko povprašajo tudi ostale graditelje takih objektov in ob dnevnih dežurstva v zadrugi ob četrtkih od 14. do 15. ure na sedežu zadruge pri Jelenu. Morda le še informacija za tiste kandidate, ki so obremenjeni z mislijo o utesenosti bivanja v takih hišah. Razsežnosti objektov so tolikšne, da ima vsak objekt (brez kleti) 155 kvadratnih metrov koristne površine. Ali se lahko kakšno družbeno stanovanje primerja s kvadrato takega objekta? In za ceno 3.650.000 din kompletnega montažnega dela hiše z okni (tudi steklo in žaluzije), streho, dimnikom in vmes-

nimi stenami. K temu je dodana še strokovna pomoč pri montaži. 40 % vrednosti objekta pa nudi Jelovica na kredit, ki ga je treba vrniti v sedmih letih z 18 % obrestno mero.

To so ugodnosti, ki jih bo lahko izkoristilo le še sedem kandidatov za gradnjo vrstnih hiš. Časa za odločitev ni več mnogo, ker želijo včlanjeni kandidati še pred koncem tega meseca pričeti z nabavo gradbenih projektov, ki bodo osnova za pridobitev gradbenega dovoljenja in za začetek konkretnih gradbenih del. Kasnejša vključitev v ta gradbeni okoliš pomeni kasnitev gradnje, kar pa lahko pomeni tudi bistveno podražitev in morda tudi poslabšanje drugih prodajnih pogojev pri dobavitelju objekta.

Kdor želi graditi in razpolaga z zadostnimi finančnimi sredstvi za hitro postavitev montažne vrstne hiše, bo s članstvom v zadrugi pridobil možnost hitre in racionalne rešitve svojega stanovanjskega problema. Na področju vzhodno od Jesenic so te možnosti bistveno bolj odmaknjene.

Rafko Penič

PROIZVODNJA V AVGUSTU

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Z gospodarskim načrtom planirano proizvodnjo so dosegli 102,3 %, gotovo pa 102,1 %. Proizvodnjo in odpremo so predvsem pospešili v zadnji dekadi. Z nadurnim delom in delom ob prostih sobotah so nadomestili zamujeno zaradi velike odsotnosti delavcev in občasni okvar. Elektro pločevine so izdelali 352 ton, kvalitetnih jekel pa 205 ton.

TOZD ŽIČARNA

Zaradi pomanjkanja delavcev in velike odsotnosti, je ta TOZD dosegla z operativnim programom planirano skupno proizvodnjo 85,6 %, gotovo pa 88,1 % glede na planirano količino po operativnem programu. Del izpada so nadoknadili z delom ob prostih sobotah in z nadurnim delom, vendar izpadle proizvodnje ni bilo mogoče v celoti nadoknaditi. Patentirane žice so izdelali 821 ton, VAC žice 392 ton in EPP žice 32 ton.

TOZD PROFILARNA

Skupna proizvodnja je bila po operativnem programu dosežena 105,3 %, gotova pa 107,0 % glede na planirano količino. Tudi v tej TO so del proizvodnje zaradi odsotnosti delavcev, razdrobljenih naročil in pogostih menjav nadoknadili z nadurnim delom.

EKSKURZIJA ZIT

Vse člane ZIT obveščamo, da Elektrotehniško društvo po sklepu UO ZIT organizira v torek, 17. septembra, ogled jesenskega velesejma v Zagrebu.

Odhod je ob 6. uri s parkirnega prostora pred Železarno. Udeleženci ekskurzije plačajo ob prijavi 600 din.

Prijave sprejema do 16. septembra oziroma do polne zasedbe avtobusa tov. Zupan, tel. 2561.

TOZD VRATNI PODBOJI

Planirana skupna proizvodnja je bila po gospodarskem načrtu dosežena 73,3 %, gotova pa 140,6 % glede na planirano količino. Proizvodnja je izpadla predvsem zaradi prerezporitve dela pri odpremi. V tej TOZD so za izvoz odpremili 136 ton podbojev, ki so jih morali ročno nakladati v kontejnerje.

TOZD JEKLOVLEK

Planirano skupno proizvodnjo po operativnem programu so dosegli 96,1 %, gotovo pa 107,3 % glede na planirano količino. Vzroki za nižjo proizvodnjo so predvsem v pomanjkanju naročil za debelejšo dimenzije (BK linija), kvaliteten problemov in občasne pomanjkanje delavcev.

TOZD ELEKTRODE

Planirana skupna proizvodnja je bila dosežena 96,6 % glede na gospodarski načrt, gotova pa 88,9 % glede na načrtovano količino. Del proizvodnje je izpadel zaradi pomanjkanja delavcev, tanke dimenzije in specialnega programa. Tudi v tej TOZD so delali ob prostih sobotah in v nadurnem delu.

TOZD ŽEBLJARNA

Planirana skupna proizvodnja je bila dosežena 100 % glede na gospodarski načrt, gotova pa 104,8 %. Med mesecem izpadlo proizvodnjo zaradi pomanjkanja delavcev so v zadnji tretjini meseca nadoknadili z nadurnim in sobotnim delom.

Marjan Beg

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana

PONOVO OBJAVLJAMO

1. vodja kantin — šifra 9017, U-3, 11. kat., 1 oseba,
2. vodja kuhinje — šifra 9104, D-4, 11. kat., 1 oseba,
3. kuharica I. — šifra 9518, U-3, 8. kat., 1 oseba,
4. kantinerka II. — šifra 9019, D-2, 4. kat., 1 oseba.

Pogoji:

- ad. 1 — srednja šola — gostinske, ekonomske ali sanitarne smeri in trimesečno poskusno delo;
- ad. 2 — poklicna gostinska šola — smer kuhar, tri leta delovnih izkušenj in trimesečno poskusno delo;
- ad. 4 — poklicna gostinska šola — smer kuhar in dvomesečno poskusno delo;
- ad. 5 — šola za prodajalce ali dokončana osnovna šola in dvomesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadroviski sektor Železarne Jesenice z oznako za TOZD DRUŽBENA PREHRANA.

PIKNIK

Osnovna organizacija sindikata TOZD Hladna valjarna Jesenice vabi vse svoje upokojence na piknik, ki bo v soboto, 21. septembra, na Poljanah na prostoru DPM.

Vse informacije in prijave sprejema Roman Gaser v skladišču surovega materiala ali po telefonu št. 3137 do srede, 18. septembra.

Osnovna organizacija sindikata Hladna valjarna Jesenice

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 16. DO 22. SEPTEMBRA

16. september, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Žična valjarna, Begunje 128/b.

17. september, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22/b, tel. št. 80-333.

18. september, Marin GABROVŠEK, član PO, Bled, Ribenska 8/c, tel. št. 78-157.

19. september, Vito GRIČAR, vodja TOZD deb. pločevine, Jesenice, Titova 2, tel. št. 81-279.

20. september, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kejžarjeva 38, tel. št. 82-118.

21. september, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.

22. september, Jakob MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1/a, tel. št. 81-117.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 16. 9.	AHMED TELALOVIČ	IVO LEBAN
TOREK — 17. 9.	BERTI KRAPEŽ	PAVEL ŽMITEK
SREDA — 18. 9.	IGOR MEŽEK	BOŽIDAR INTIHAR
ČETRTEK — 19. 9.	MARJAN ENDLIHER	ANTON BURJA
PETEK — 20. 9.	JANEZ JAKŠIČ	FRANC ARNEŽ
SOBOTA — 21. 9.	MITJA KERSNIK	STANE MENCINGER
NEDELJA — 22. 9.	MARJAN ERMAN	FRANC CERKOVNIK

SLUŽBA OBROTNE AMBULANTE

Od 16. do 21. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: od 6.30 do 8. ure. POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 21. septembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE: DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ZA BORCE: od 7. do 8. ure. Popoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno: od 15.30 do 16.30.

DEŽURNI V VATROSTALNI

14. in 15. septembra, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11. Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

KADROVSKO GIBANJE V AVGUSTU

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Alojz BRELIH, 1928, Strojne delavnice — 30 let v ŽJ; Božidar MAJNIK, 1927, Jeklarna — 38 let v ŽJ; Olga ROZMAN, 1930, Žičarna — 15 let v ŽJ; Marija ŠRANC, 1925, KSI-SVS — 19 let v ŽJ in Janko KAVALAR, 1927, KSI-CPSI — 37 let v ŽJ.

INVALIDSKO STA BILA UPOKOJENA: Esad ČATAK, 1934, Jeklarna — 33 let v ŽJ in Redžo HOROZOVIČ, 1959, Vzdrževanje — 4 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj.

UMRLA: Karel JENSTERLE, 1929, ETN — sektor novogradenj — 36 let v ŽJ in Štefan ŠKEDELJE, 1933, Profilarna — 26 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE						dejanako stanje	Planirano število zaposlenih
	iz JLA	štipendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepu odb. za DR	upokojeni	umrli	SKUPAJ		
PLAVŽ			1	1						-	207	220
JEKLARNA		1	22	23		3	6	2		11	667	723
LIVARNA			1	1			1			1	78	86
VALJARNA HL.ŠT.			1	1						-	337	380
VALJARNA ŽICE			1	1	1		1			2	153	165
VALJ. DEB. PLOČ.	1		2	3		2				2	195	182
HL. VALJARNA BELA			2	2	1	1	1			3	269	279
HL. VALJARNA JES.				-	1	1				2	204	216
ŽIČARNA				-	2	1		1		4	212	250
PROFILARNA				-		1	1		1	3	60	70
VRATNI PODBOJI				-			1			1	53	50
JEKLOVLEK			2	2						-	140	148
ELEKTRODE			5	5		1	1			2	245	255
ŽEBLJARNA				-						-	81	82
STROJ. DELAVNICE		1		1			1	1		2	305	335
REMONT. DELAVNICE		2	2	4	1	2	1			4	505	505
VZDRŽEVANJE				-	1			1		2	559	560
ENERGETIKA				-						-	231	247
TRANSPORT				-	1	2				3	350	374
DS KO-FI	1			1						-	296	281
DS K S I			3	3				2		2	342	350
PRIPRAVNIKI S.V. VS ŠOLA		2	4	6						-	40	- -
DS E T N			2	2			2		1	3	478	490
DRUŽBENA PREHRANA			1	1						-	173	171
SKUPAJ	2	6	49	57	8	14	16	7	2	47	6180	6419

ODBORI ZA GOSPODARSTVO

TOZD Plavž

V TOZD PLAVŽ naj bi v mesecu septembru izdelali po družbenem planu 15.600 ton grodlja, vendar je odbor za gospodarstvo na tretji seji 2. septembra sprejel zaradi pomanjkanja delavcev, slabega odvzema grodlja v jeklarni, le občasne uporabe mlina za ostružke (zaradi pomanjkanja delavcev) in zaradi predvidenega letnega remonta aglomeracije za 1600 ton nižji operativni plan. Iz podobnih vzrokov v TOZD Plavž tudi v avgustu niso realizirali operativnega plana v višini 15.700 ton. Izdelali so le 14.407 ton pri porabi 720 kilogramov koksa na tono grodlja.

TOZD Žičarna

Odbor za gospodarstvo v TOZD Žičarna je na četrti seji 30. avgusta potrdil operativni plan za september, ki predvideva, da bodo izdelali 3870 ton vlečene žice. 850 ton žice je namenjene za prodajo. 280 ton VAC žice bodo izvozili v ČSSR.

Tudi tu ugotavljajo pozitivne učinke ukrepov za izboljšanje poslovnega rezultata. Skupni finančni efekt ukrepov znaša 25.624.583 din (zaradi boljše izpolnitve 6.828.608 din, pri proizvodnji nerjavne žice za prodajo 13.240.028 din, pri nerjavni žici za elektrode 5.555.947 din).

V mesecu juliju so prejeli pet reklamacij (dve opozorilni, dve upravičeni in eno neupravičeno). Reklamacijo VAC žice bodo »reševali« z osebnim obiskom. V zvezi s to problematiko ugotavljajo, da so nekateri sklepi za izboljšanje kvalitete težko izvedljivi in da so dolgoročnejšega značaja.

Člani so brez pripomb soglašali s predlogom, da se planske obveze za mesec avgust znižajo za 550 ton pri vlečni žici ter da se kot osnova za izračun premije za višjo produktivnost v TOZD prizna 95 % izvršitev planskih obvez, kar je v skladu sklepom odbora za gospodarstvo z dne 2. avgusta 1985.

Odbor je soglašal s predlogom, da vodjo skladišča Franca Klinarja nagradi za vzorno vodenje skladišča za 2000 din nagrade ter da se med delavce oddelka žičarna II za dodatno delo razkladanja kolotov in kartonov od 29. aprila do 15. avgusta razdeli po razdelilniku 8521 din nagrade. Sklenil je tudi, da se od 1. septembra poviša plačilo za razkladanje kolotov s sedanjih 200 din na 300 din za 1000 komadov.

BL

Odbor se je seznanil tudi s sklepi tretje seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne in s poročilom o tekočih delih v TOZD.

Obraunal je tudi več inovacijskih predlogov: izdelava žlebov iz sive litine namesto iz betona v TOZD Plavž, zamenjava drobnega koksa za odpadnim žaganjem za posipanje ponev s tekočim grodljem, nov način zakladanja plavžev po generalnem remontu. Slednja inovacija pa je očitno sporna, saj je odbor zahteval, na pritožbo avtorjev, da komisija za inovacije ponovno prouči sporna mesta v novatorskem predlogu. Predlog je treba oceniti do naslednje seje odbora (25. septembra). Po mnenju odbora ni »nikakršnih razlogov za dvom v izračun prihranka, ki sta ga avtorja podala k predlogu«.

Sodelavca Hamdija Džamastagića, ki je samoiniciativno popravil troje vrtnih kladiv, je odbor nagradil 2000 din.

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

TOZD Vzdrževanje

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Vzdrževanje je na svoji drugi seji 29. avgusta razpravljao o poslovanju v prvem polletju ter o disciplinskih prekrških v TOZD. Ugotovili je, da je razprava o poslovanju potekala po ustaljeni praksi in da, izjemoma delavskega sveta, ki ugotavlja, da vzdrževalci pri osebnih dohodkih zaostajajo za delavci v proizvodnji, večjih pripomb glede poslovanja ni bilo.

Posebej je pregledal tudi izdatke (za prvo polletje) v zvezi s pogodbenimi o delu (od planiranih 450.000 din je bilo porabljenih 433.769 din), sredstva za reprezentanco (planirano 11.500, porabljen 26.119 din), za službena potovanja (planirano 54.000, porabljen 46.885 din) in za prevoze (planirano 29.500, porabljen 27.283 din).

Ugotovil je, da je bilo od zadnje seje vloženih kar 24 zahtevkov za vodenje disciplinskega postopka in da opazno prevladujejo primeri prilastitve materiala in predčasni odhodi z dela.

Ugotovil je tudi, da se število nadur (maja jih je bilo 6.352, junija 7.694, julija pa 5.482) giblje v mejah dovoljenih.

Na sestanku je bilo postavljeno tudi di vprašanje, zakaj imajo delavci v proizvodnji večje plačilne kategorije

TOZD Valjarna bluming štekel

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna bluming štekel je na tretji seji 29. avgusta obravnaval operativni plan za mesec september ter pregled izvajanja ukrepov za odpravo vzrokov motenj v proizvodnji.

V mesecu septembru nameravajo na blumingu izdelati 16.360 ton, na šteklju pa 14.850 ton izdelkov (družbeni plan je enak operativnemu). Zaradi preusmeritve jekla iz Valjarne žice v HVB je operativni plan šteklja povišan, na blumingu pa ustrezno znižan.

V zvezi z analizo izvajanja ukrepov za izboljšanje rezultatov ugotavlja, da je bilo v tem mesecu kolavdirano v HVB 24,8 % oziroma 1.616 ton kot II. a kvaliteta (predvsem zaradi širine), kar pomeni v primerjavi s prvim polletjem 4.866.000 din prihranka. Na liniji za pripravo TTV v HVB je bil doseženi izplen boljši od planiranega, kar pomeni nadaljnjih 7.858.000 din prihranka. Izplen na blumingu je bil za 0,6 % boljši od planiranega, na šteklju pa 0,1 % nižji, kar pomeni 102 toni materiala. Pri poprečni prodajni ceni, zmanjšano za vrednost starega železa, 28.500 din na tono, pomeni to prihranek 9.333.000 din. Porabili so tudi

235.626 Nm³ manj plina, kot so načrtovali, kar zopet pomeni prihranek 14.484.000 din. S temi ukrepi so tako prihranili 32.561.000 din.

Odbor je potrdil tudi predlog sprememb v nagrajevanju in adjustaži štekel Bela, in sicer za dela in naloge pripravljalec prob, žerjavovodja 12,5-tonskega žerjava, menjalec nožev in pomočnik menjalca nožev. Spremembe bodo poskusno veljale tri mesece (od 1. avgusta dalje) v tem času pa mora oddelek za nagrajevanje pripraviti analizo in primerjavo (procentualno) izplačila OD po stari in novi metodi.

OBVESTILO ČLANOM DIATI

Člane društva in člane aktivna upokojenih inovatorjev vabimo na ogled obrtnega sejma v Celju in na srečanje s člani DIATI Železarne Štore. Avtobus bo odpeljal 21. septembra ob 6. uri izpred Čufarja in ustavljal na vseh postajah. Prijavite se Viktorju RAKOVČU (tel. 2431) ali tov. Dušanu PREŠERNU (tel. 2036). Prijave bosta sprejemala do polne zasedbe avtobusa. Vabljeni!

4. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE

Vsak prvi torek v mesecu so redne seje odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne. V torek sklicana seja odbora je bila nesklepčna, zato so se člani ponovno sestali v sredo, 4. septembra.

Odbor je pregledal sklepe prejšnje seje in ugotovil, da so sklepi izvršeni, oziroma bo potovanje v ZRN opravljeno v prvi polovici septembra. Obravnavali in potrdili so službena potovanja v tujino naslednjim sodelavcem:

— Marku Pogačniku in Milanu Železniku (oba iz TOZD Remontne delavnice) na tečaj za računalnik MG 12 in MG 16, ki ga organizira firma General Automation v ZRN. Tečaj se nanaša na usposabljanje na sektorju Omnimat v TOZD Valjarna debele pločevine, ki je opremljen z računalnikom. Odbor je sprejel tudi sklep, da kadrovske sektorje zaradi visokih stroškov tečaja navedena delavca veže na dve leti dela v Železarni Jesenice po končanem šolanju. Soglasje za udeležbo na tečaju je dal tudi odbor za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu Železarne;

— Janezu Begešu, vodju TOZD Elektrode, in Milanu Vovku iz komercialnega sektorja v Moskvo zaradi pravičnega izbora in količine oploščenih elektrod za njihove potrebe v naslednjem letu;

— Zdravku Črvu, vodju investicijskega razvoja valjarn, in Dragu Finžgarju, vodju TOZD Valjarna žice in profilov v ZRN k firmi SMS Schloemann-Siemag AG na ogled valjarne in na razgovor glede možnosti naše rekonstrukcije v naslednjem srednjeročnem in dolgoročnem obdobju;

— Dušanu Sikošku z RO, Janezu Komelu, vodju marketinga, in Marjanu Vovku iz TOZD Remontne de-

Ker je bilo zaradi pomanjkanja vložka veliko zastojev, so sklenili ukiniti redne tedenske remonte, ki so jih sicer opravljali ob torkih. Menijo namreč, da ob primernem sodelovanju s TOZD Vzdrževanje posamezne okvare lahko opravijo kar med zastoji, ne da bi bilo treba zaradi popravil ustavljati naprave. Vodja oddelka bluming-štekel oziroma asistenti morajo, ko opazijo, da čez eno uro sledi zastoj zaradi pomanjkanja vložka, to takoj javiti v vzdrževanju, vzdrževalci pa morajo takoj organizirati popravila na posameznih napravah. Seveda morajo poprej imeti izdelan plan popravil, ki se najpogosteje ponavljajo. V oddelku pa bodo med zastoji izkoristili čas za čiščenje oddelka.

lavnice v ZR Nemčijo v Essen, kjer si bodo ogledali 11. mednarodni sejem varjenja in sorodnih tehnik. Potovanje organizira zveza društev za varilno tehniko SR Slovenije.

Potovanja niso odobrili Edvardu Četina in Dušanu Šmidu.

— Božidarju Brudarju — TKR-RO v ZR Nemčijo k firmi Nukem na strokovno posvetovanje s področja neporušnih raziskav.

— Borisu Bregantu, predsedniku PO, Marinu Gabrovšku, članu PO, Antonu Kelvišarju, vodju TOZD Žičarna, in vozniku osebnega avtomobila Dragu Grčarju v Borovlje k firmi Vöst na pogovor o možnostih in pogojih odkupa lužilne linije.

Odbor ni odobril službenega potovanja Branki Peskar v München, kjer naj bi si ogledala mednarodni strokovni sejem gostinstva. Odbor je menil, da si ustrezno znanje lahko pridobi v domačih (jugoslovanskih) pogojih.

Odbor ni prejel nobenega poročila s službenega potovanja v tujino, zato te točke dnevnega reda ni obravnaval. Sprejel je sklep, naj poslovodni odbor sproti pripravlja poročila in ocene službenih potovanj v tujino.

Odbor se je seznanil s pregledom službenih potovanj v tujino od 1. januarja do 30. junija in s pregledom porabljenih sredstev za reprezentanco.

Obravnaval je tudi tri vloge za finančno oziroma materialno pomoč in dve vloge ugodno rešil. Na koncu se je seznanil še z zahvalo radiokluba Pokljuka.

CPSI — dh

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnik zbora delavcev, ki se ga je udeležilo 75 delavcev. Iz zapisnika je razvidno, da je zlasti vodstveni kader dokaj prizadeto razpravljao o problemih poslovanja v prvem polletju, osebnih dohodkih, kadrovskih problemih, še posebej pa je bil izpostavljen problem kvalitete obrokov v kantinah in drugi problemi v zvezi s prehrano delavcev. Vodja restavracije Železarne je opozoril, da podatki iz junija kažejo, da je reprezentanca omejena, saj so zaslužili štiri milijone v gotovini in le en milijon z dobavnimi ter da je gostov vse manj, ker je tudi kupna moč vse manjša. Vodja samopostrežne restavracije in kantine je posebej naglasil, da je naloga vseh, da delajo kvalitetno in varčno, ker bodo le tako pridobili potrošnike in goste. Vodja TOZD je s slabim občutkom, da se ponavlja, izpostavila vrsto starih problemov. V zvezi s kadrovsko problematiko je opozorila na kronično pomanjkanje kuharjev in na problem vodje kuhinje v restavraciji Železarne. Z osebnimi dohodki so v TOZD še vedno na repu Železarne, saj za 11.600 din zaostajajo za povprečnim osebnim dohodkom Železarne, čeprav so letos osebni dohodki v njihovi TOZD rasli hitreje kot v Železarni. Poudarila pa je, da z osebnimi dohodki ne zaostajajo v primerjavi s podobnimi delovnimi organizacijami v občini in regiji. Opozorila je tudi na problem stroškov za vzdrževanje, saj je naprave treba nenehno vzdrževati, da ne pride do še večjih stroškov in okvar. V zvezi s prehrano pa je dejala: »Dejavnost naše temeljne organizacije ocenjujemo lahko vsi. Z našim dobrim odnosom do dela smo ustvarili neko zadovoljstvo, vendar zadnje čase zopet ugotavljam, da se pojavlja vse več pripomb samoupravnih delovnih skupin tako na kvaliteto, na čas obratovanja kantine ipd.« Izpostavila je pripombe Strojnih delavnic, da prehitro zmanjka toplega obroka ter da je večkrat le en sam hladen obrok, namesto dva ali trije, kot je vpisano na jedilniku v kantini. Da imajo v kantini Hladne valjarne Bela, zlasti pa v kantini ŽIC, hladne obroke z najcenejšimi salamami (budimska salama). Da se v Remontnih delavnicah sprašujejo, zakaj ni

pladnjev. Opozorila je tudi na slabo počisto okolico samopostrežne restavracije, glede samega osebeja v tej restavraciji pa je ocenila, da je kljub okrnjenemu kuharskemu osebeju doseglo zelo veliko (z bojaznijo, kaj bo jeseni, ko naj bi prešli spet na dva topla obroka). Med drugim je opozorila tudi na nezadovoljstvo stanovalcev iz TOZD Strojne delavnice glede preureditve oziroma adaptacije samskega doma Sava, kjer se dela prelaga (zbor delavcev je bil 8. avgusta) iz meseca v mesec zaradi težav z zunanjimi izvajalci in zaradi »ležernega odnosa« Remontnih delavnic, pa tudi na problem odprave odpisanega materiala. Ob koncu je poudarila, da ni namen naštetih nepravilnosti v tem, da bi se kdo zagovarjal; temveč v tem, da opozori, da je njihovo delo izpostavljeno in da morajo zato delati pravilno in pošteno ter gledati, da bodo njihovi izdelki čim kvalitetnejši. V razpravi je bilo med drugim izpostavljeno tudi vprašanje, »zakaj se povečujejo davki republik in pokrajin tako silovito« ter opozorilo na nasprotujoče si težnje: na zmanjšanje stroškov po eni strani in na povečevanje davkov, in prispevkov na drugi strani.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS domača prodaja, centralno skladišče, nabava + zunanja trgovina, špedicija, računovodstvo prihodkov in dohodka ter računovodstvo osebnega dohodka. SDS centralno skladišče v zvezi s povečanjem ravni osebnega dohodka pravi: »Mi se zmeraj čakamo in to okrog pet let, kdaj se nam bodo popravile kategorije, ki so zelo nizke. Zato imamo kljub povišanju OD v procentih še zmeraj slab OD.« O osebnih dohodkih so govorili tudi pod točko razno, ko so razpravljali o skladiščni problematiki. Prosijo za ustrezno pojasnilo. SDS nabava + zunanja trgovina je imela v zvezi s poslovnim poročilom za prvo polletje pripombo »glede znižanja cene izvoženega materiala v poprečju za 10–30 % ter pri špediciji glede zvišanja stroškov tovarnice za okrog 81 %«. Pod razno so znova izpostavili vprašanje izplačila letnega regresa in nabave dodatnih počitniških prikolic.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadrovskega sektorja, oddelka za zdravstvo in socialno varstvo, sekretariat, oddelke splošne administracije — čistilke, CPSI, splošna varnostna služba 1 in PGRC. SDS kadrovska služba na sestanku 5. avgusta še ni prejela odgovorov oddelka za nagrajevanje. V zvezi s poslovnim poročilom je imela SDS pripombo v zvezi z delom ERC. V poročilu je bilo namreč navedeno, da je projekt spremljanja kadrovskih informacij že izdelan, čeprav se ta projekt v resnici še izdeluje. Več pripomb pa

je imela pod razno. Tako ugotavljajo, da se je v trgovinah bela tehnika »v zadnjem času« pocenila. Zato vprašujejo, kako je s pocenitvami bele tehnike in z nakupi preko sindikata. Delegatom v zboru združenega dela SOB so predlagali, naj preko zbora prenesejo zahtevo, da je treba umiriti prehitro spreminjanje zakonodaje. Po njihovem mnenju namreč tudi prehitro spreminjanje zakonodaje negativno vpliva na stabilizacijska prizadevanja. Opozorili so tudi na dotrajane pisalne stroje in drugo pisarniško opremo, ki je potrebna zamenjave in poudarili, da je to vprašanje treba enotno reševati v vsej delovni skupnosti, »saj glede na obnašanje v drugih oddelkih delovne skupnosti vidimo, da to ne urejamo enotno«. SDS CPSI je v zvezi s poslovnim poročilom predlagala, naj se prouči možnost, da se stroški pod postavko »režijski material« (gradivo za volitve, referendum) razdelijo po TOZD in delovnih skupnostih po številu zaposlenih. Menila je tudi, da je treba strokovne službe opozoriti, da bi v večji meri pazile na uravnoteženost posameznih informacij, ki jih dajemo v programe samoupravnih aktivnosti. Gre za primerjavo informacije OŠDČ o »povečanju ravni osebnega dohodka«, kjer piše da »ugodni poslovni rezultati prvega polletja in ocene poslovnih gibanj v naslednjih mesecih kažejo, da lahko sedanjo raven OD povečamo« in nekaterih podatkov v poslovnem poročilu. Takole nadaljujejo: »Temu nasprotno je v poslovnem poročilu januar–junij 1985 v poglavju »finančni pogoji poslovanja« govora o tem, da »se bodo odliči po dinamiki investicijske izgradnje še v naslednjem četrtletju bistveno povečali in bo kot posledica prišlo do velikega poslabšanja likvidnosti«. Ob tem je treba upoštevati tudi rast obrestnih mer za najemanje kreditov. Dalje, da se je »devizna zadolženost iz tekočega poslovanja v tem obdobju povečala za preko dva milijona dolarjev in zaenkrat ne vidimo realnega izhoda za pokrivanje deviznega rebalansa pri Interni banki SOZ SZ« (upoštevati je treba kopičenje tečajnih razlik), da bo zaradi časovnega zamika pri investicijah in s tem povečanimi inflacijskimi učinki prišlo do občutnega zvišanja predračunske vrednosti investicij, da lahko zagotovimo del potrebnih sredstev, da pa hkrati bančni viri inflacijskim gibanjem ne bodo sledili ter da so zaradi tega ogrožene investicije v izvajanju. Menila je tudi, da je treba glede ocene poslovanja v prvem polletju pogledati tudi tabelo, ki kaže produktivnost (količinski) na strani 31 in na naslednji strani tabelo, ki kaže proizvodnjo jekla po kvalitativnih grupah. Obe tabeli kažeta tako imenovane ugodne rezultate v precej manj ugodni luči.

(nadaljevanje prihodnjic)
Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

POROČILO O MDA »JESENICE '85«

DRUŽBENE AKTIVNOSTI,
VARSTVO PRI DELU,
ZDRAVSTVO

Program družbenih aktivnosti na MDA »Jesenice 85« je bil sestavljen tako, da je s svojo raznovrstnostjo, obliko in načinom realizacije omogočal:

— spoznavanje brigadirjev med seboj in s prebivalci Jesenic z namenom širjenja bratstva in enotnosti kot enega izmed osnovnih ciljev organiziranja MDA,

— kreativnost in ustvarjalni potencial vsakega brigadirja in MDB kot kolektiva s ciljem, da bo življenje, delo, druženje in zabava brigadirjev vsebinska in samostojna,

— množičnost in širino — zajeti čim več brigadirjev v pripravah in realizaciji vseh programov,

— kvaliteten in raznovrsten program kot zelo pomembna elementa v ustvarjanju animacije čim večjega števila brigadirjev za zadovoljevanje potreb mladih,

— amatersko ustvarjanje, — vzgojno-izobraževalno vlogo, kjer mladi pridobivajo znanje s področja tehnične kulture.

Posebno pomembna karakteristika realizacije vseh programov je, da so realizirani skupno, zato je prišla do izraza ustvarjalnost MDB in posameznikov. Pomembno je tudi, da je posamezne oblike organiziralo več komisij skupaj, tako da ni prihajalo do ponavljanja istih tem oziroma oblik.

Tak način priprave programa je vsakakor vplival tudi na razvijanje medbrigadnih odnosov in združevanje brigadirjev. Ti odnosi so bili dobri, prežeti s pripravljenostjo za sodelovanje, združevanje in solidarnost, kar je sčasoma preraslo spontano v iskreno prijateljstvo v celem naselju.

Pri ocenjevanju uspešnosti realizacije programa družbenih aktivnosti je potrebno izpostaviti odnos do dela, realizacije programov, delo komisij. Koordinacija dela je bila na izredno visokem nivoju in so se napačne začetne faze akcije zelo hitro popravljale.

Tak odnos in način dela sta bistveno pripomogla k uspešni izvedbi načrtanega programa. Tako sta obe brigadi uspešno realizirali svoje programe.

Delo aktivistov ZK po brigadah in na nivoju akcije lahko v celoti ocenimo za dobro in menimo, da je 18 članov ZK v naselju s svojim delom bistveno doprineslo k uspešni realizaciji delovnih in družbenih aktivnosti MDA »Jesenice 85«. Podobna je tudi ocena dela skupščine akcije, kakor obeh zborov brigadirjev.

Potrebno je poudariti, da je delegate v skupščini odlikovala pripravljenost, da se o vseh problemih in slabostih odkrito pogovorijo in poiščejo prave rešitve za realizacijo nalog in ciljev MDA »JESENICE 85«.

Ko gledamo vse pripombe in pomanjkljivosti, lahko rečemo, da je bila realizacija družbenih aktivnosti nad povprečnim nivojem in da so bili programi v celoti realizirani uspešno.

Informiranje

Program informiranja je bil sestavljen tako, da so se brigadorji medsebojno spoznavali, spoprijateljeli in širili bratstvo in enotnost.

Večina brigadirjev je na akcijo prišla brez izkušenj o vlogi voditelja (radio-oddaje, voditelj, urednik, fotograf).

S programom smo si začrtali tri radijske oddaje, v katerih smo predstavili akcijo in obe brigadi, prav tako je v časopisu »Železar« izhajal podlistek »Brigadir«, ki je natančno opisal delo na akciji. Brigadi sta izdali tudi bilten ter naredili stenske časopise.

Program je bil sicer v celoti realiziran, vendar bi bil lahko tudi kvalitetnejši.

Kulturno-zabavne aktivnosti

Ko govorimo o kulturi, moramo vedeti, da kulturne dejavnosti ne sestavljajo samo brigadirji in zunanji programi.

Kulturno zabavne aktivnosti na MDA »Jesenice 85« so popolnoma upravičile koncept družbenega življenja. Da so bili vsi programi izvedeni zelo uspešno, sklepamo po tem, da je bilo bivanje brigadirjem lepše, zanimivo in da časa, ki so ga preživeli na akciji, ne bodo nikoli pozabili. Z vključevanjem čim večjega števila brigadirjev v organizacijo in realizacijo programov smo dosegli, da so se tudi tisti posamezniki, ki se nikoli prej niso ukvarjali s to dejavnostjo, poskušali dati svoj delež k realizaciji programov.

Pripravili smo:

— BRIGADIRSKKE VEČERE, na katerih so sodelovali brigadorji obeh brigad.

— PLESE, na katerih so se zblíževali mladi brigadirji s prebivalci Jesenic, ki so redno prihajali na prireditve in to v zelo velikem številu.

— IZLETE, na katerih smo brigadirjem pokazali naravne lepote in kulturno-zgodovinske znamenitosti cele Gorenjske.

KINO PREDSTAVE.

Kulturno zabavne aktivnosti so bile dobro izpeljane s pomočjo brigadirjev obeh brigad.

Splošna ljudska obramba in družbena samozastita

Splošna ljudska obramba in družbena samozastita je imela na MDA »Jesenice 85« pomembno vlogo. Naselje je bilo odprtega tipa v središču mesta, kar predstavlja problem kontrole in reguliranja obiskov, katerih je bilo zelo veliko z ozirom na število brigadirjev.

Poleg osnovnega cilja na področju SLO in DS je bilo potrebno zagotoviti red in varnost za dobro počutje brigadirjev. Poskušali smo vsakega brigadirja kot osnovnega subjekta SLO in DS vključiti v ta sistem, kar smo realizirali preko zborov brigadirjev s spoznavanjem organizacije in načinom življenja na MDA: Posebno pozornost smo posvetili požarni in dežurni službi. Pri tem smo imeli nekaj težav, katere pa smo proti koncu akcije uspešno rešili.

Pripravili smo razpored dežurstva MDB, razpored dežurnih štaba akcije, navodilo dežurnim in požarnim. Med akcijo je bilo skupno s komisijo

za šport organizirano tekmovanje v streljanju z zračno puško, pripravljeno pa sta bili tudi okrogli mizi na temo: »Graničarska služba« in »Revolucionarne tradicije v občini Jesenice«.

Organizirali smo izlet v Italijo, katerega se je udeležilo 50 brigadirjev, da bi spoznali to obsejno deželo.

Na področju SLO in DS nismo imeli problemov. V naselju so hišni red z manjšimi prekrški vsi spoštovali.

ŠPORTNO-REKREATIVNE DEJAVNOSTI

Športno-rekreativne aktivnosti so imele na mladinski delovni akciji MDA Jesenice '85 zelo pomembno mesto. Z različnimi aktivnostmi smo skušali zadovoljiti družbene in biološke potrebe brigadirjev.

Športne aktivnosti udeležencev MDA so sestavljale tekmovalne in rekreativne športne dejavnosti.

Sestavni del športne dejavnosti na MDA Jesenice '85 je bila tudi jutranja telovadba za psihofizično osvežitev in pripravo na delovne in druge aktivnosti.

Udeleženci MDA so imeli popoldne možnosti samostojne rekreativne vadbe, vsak drugi dan pa so bile te aktivnosti vodene. Rekreativna je bila smotrna zaradi omogočanja aktivnih odmorov po delu na trasi; brigadirji so se tako psihično in fizično pripravljali za doseganje še boljših rezultatov na trasi. Za rekreativne dejavnosti so imeli brigadirji na razpolago potrebne objekte in rekvizite: telovadnico, zunanje košarkarsko in nogometno igrišče, na katerem so igrali tudi mali nogomet. Brigadirji so lahko igrali tudi namizni tenis, badminton in šah, vsak drugi dan pa smo organizirali tudi plavanje.

To so bile za brigadirje prave rekreativne aktivnosti, saj niso bili obremenjeni z rezultati.

V okviru športnih aktivnosti so bila organizirana in izvedena tudi športna tekmovanja. Glede na težke delovne pogoje na trasi in interes samih brigadirjev za tekmovalni del športnih aktivnosti so bila izvedena tekmovanja v malem nogometu, kjer sta se najprej pomerili ekipi obeh brigad, tri ekipe MDA pa so sodelovale na turnirju, ki ga je organizirala KS Sava. Ekipa obeh brigad, štaba akcije in JLA pa so odigrale še turnir zadnje dni akcije, ekipa MDB Železar pa je odigrala prijateljsko tekmo z ekipc TOZD Valjarna blum-ing-štekel.

V košarki sta se najprej pomerili ekipi obeh brigad, nato pa smo organizirali še turnir, na katerem je poleg ekip brigad igrala še ekipa štaba akcije.

Za brigadirje in brigadirke je bilo organizirano tekmovanje v streljanju z zračno puško, kjer je bilo ob dobri organizaciji poskrbljeno tudi za potrebno varnost. Dekleta obeh brigad pa so se pomerila v namiznem tenisu.

Vse športne aktivnosti so bile organizirane z osnovnim namenom utrjevanja bratstva, zblíževanja brigadirjev, utrjevanja prijateljstva in ne nazadnje zaradi psihofizične osvežitve in priprave na delovne in druge aktivnosti. Glede na udeležbo brigadirjev so bile športno-rekreativne aktivnosti izvedene uspešno.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA
KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

GOJITEV VRTNIN V IZJEMNIH POGOJIH

Zbirali so krompir, fižol, zelje in ostala hranila. Osnovno sočivje je bilo fižol, grah, krompir, ječmen, zelje in ohrovt. Tako je jedilni list štaba partizanskih odredov Banije v avgustu 1942 vseboval fižol, grah in krompir. Nekatere vrste vrtnin so bile pomembne pri izmenjavi. Znan je primer takšne izmenjave z ozemlja Krivošij. Občinski narodno osvobodilni odbor v Miloševem Dolu je v februarju 1942 organiziral tržni dan ob četrtkih in nedeljah. Določili so tudi pogoje menjave. Za 3 kg krompirja je bilo mogoče dobiti 1 kg žita, za 6 kg krompirja 1 kg svinjskega mesa, za 1 kg krompirja 1 kg soli, za 6 kg krompirja 1 kg sladkorja. Uporabljali so tudi druge vire preskrbe z vrtninami

- vojni plen
- zavezniško pomoč (konzervirane ali posušene vrtnine)
- prenos z bogatejšega na siromajšeje ozemlje

Tako je intendatura 9. korpusa v Sloveniji 26. januarja 1945 pri računu mesečnih potreb hrane za korpus predvidela, da so mesečne potrebe vsakega borca 20 kg krompirja, 7 kg fižola, 8 kg moke, 9 kg mesa, 0,6 kg maščob in 0,5 kg soli. Kadar so v partizanskih enotah uporabljali tako imenovani gospodinjski način prehrane, so na vsako hišo razporedili po nekaj borcev. V tem primeru so uporabljali vrste vrtnin, ki so jih pridelali na tem ozemlju v tem letnem času. Sredi leta 1942 so začeli v Sloveniji graditi Centralne bolnice v Kočevskem Rogu. Za nabavo hrane je skrbela intendatura Dolenjskega odreda. V drugi polovici junija je bolnica začela sprejemati težke ranjence. Nastanitev je bila solidna, prav tako tudi hrana (trije obroki dnevno, izčrpanim ranjencem so uredili tudi po pet obrokov dnevno). Blizu bolnice so imeli v gozdu tajna skladišča za hrano, opremo in sanitetni material. Težko ranjene so namestili v podzemne bunkerje. Hrano so zbirali pri kmetih (krompir, repa, fižol, koleraba, jabolka, orehi) in jo shranjevali v skladišča. Vrtnine so tudi konzervirali. Tako je ekonomski odsek vojaške oblasti 4. korpusa izdal 7. julija 1944 vojaškim področjem navodilo o konzerviranju hrane. Vsako področje naj bi začelo zbirati in spravljati kumare, stročnice in ostale vrtnine v sodove za konzerviranje.

Kisa ni bilo, zato naj bi stročnice, paradižnik in kumare enako konzervirali kot zelje. Zelena jabolka in hruške, ki so padala z dreva, naj spravijo v kadi in iz njih naredijo kis, je pisalo v navodilu. Zaradi pomanjkanja vrtnin so borci včasih jedli mlado lipovo listje, travo, kislico, lubje, koprive, gomolje in kukavice. Divje užitne rastline so množično uporabljali spomladi 1943 med bitko na Sutjeski.

MINI PRIDELOVANJE VRTNIN

Za posebne vrste vrtnin je mogoče v majhnem obsegu organizirati proizvodnjo na balkoni, terasah in v kletih stavb. Gradica, ki ni večja od biljardne mize, že zadostuje za gojitev solate, korenčka in čebule. Za gojitev vrtnin je najprimernejša ravna površina z bogatim humusom. Ustrezajo tudi zmrna pobočja, ker omogočajo normalno odtekanje vode. Najboljša je južna lega. Preden začnemo gojiti vrtnine, odstranimo plevel. Vrtnine najbolj uspevajo na zemljišču z nevtralno reakcijo.

KŠJO SE PRIPRAVLJA NA NOVO ŠTUDIJSKO
LETO

Klub študentov je v preteklem študijskem letu ponovno zaživel. Pripravi smo spoznavni večer s novopečenimi študenti, brucovanje, kulturne večere, srečanja s krajskimi študenti, udeležili pa smo se tudi kurirskega smuka in še nekaterih športnih prireditev.

V klubskih prostorih smo preživeli marsikateri prijeten večer, praznovali smo Novo leto, pa tudi marsikatero šolsko knjigo in ostale šolske potreščine si lahko dobili, če si se potrudil in poiskal študenta, ki je to imel.

Klubske prostore smo junija zaprli, saj so se začeli izpiti. V začetku septembra smo se začeli pripravljati na ponovno delovanje študentskega kluba. Najprej smo očistili prostore. V delovni akciji smo sodelovali: Petra Thaler, Alenka Burnik, Klemen

Košir, Boštjan Ulčar, Primož in Katarina Vidali. Akcije se je solidarnostno udeležila tudi pionirka Andreja Thaler. Temeljito smo pospravili, očistili in izprašili, kar je bilo potrebno.

KŠJO bo kmalu spet odprt, vendar samo za študente. Še naprej bodo veljale izkaznice, ki so večini že potekle. Vsi študenti bodo lahko dobili nove. Kdaj bo klub odprt, še ne vemo, ker se mora najprej sestati skupščina.

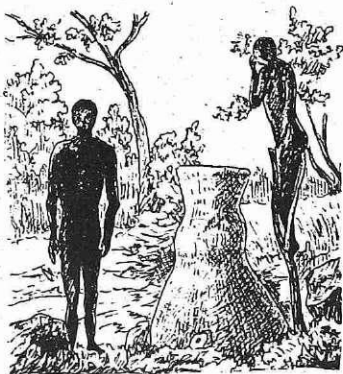
KATRA

Tomaž Iskra
OD RUDE DO JEKLA
Ilustriral: Rudolf Arh

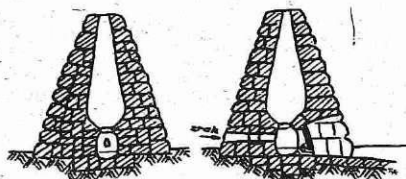
2

ŽELEZNA DOBA

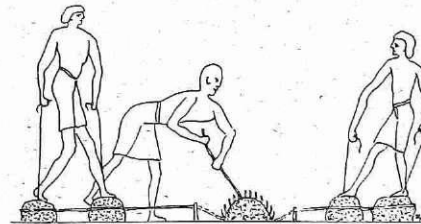
Že v predantični dobi človek vedno bolj spoznava lastnosti železa. Dobro se zaveda, da je to material, ki mu pomeni več kot les, baker, bron. Toda baker in bron so naši predniki lahko vlivali v modele in ju potem oblikovali v hladnem stanju. Železo je zahtevalo večkratno segrevanje in vročo predelavo. Za pridobivanje železa iz rude so bile potrebne peči. Te peči so bile posebne oblikovane, bile so podolgovate kot dimnik, najprej v okopih, kjer so uporabili bambusovo cev za peč in dimnik obenem.

Od tod ime visoke peči. Takšne peči so že poznali v Egiptu v drugem tisočletju pred našim štetjem, poznali pa so tudi oglje in meh, s katerim so podpihovali talino v visoki peči. Take peči lahko še zdaj vidimo pri nekaterih plemenih v Afriki. Surovo železo je izdelovalec železa potem še večkrat v toplem stanju obdeloval s kladivom, da se je znebil neželjenih primesi, in ga spet vrgel nazaj v peč. Seveda so bile količine tako pridobljenega železa zelo majhne, nekaj kilogramov, ob zelo trdem delu dveh, treh mož.

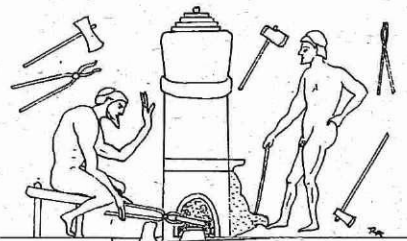

Preprosta visoka peč — prerez

Nožno vpihovanje v kurišče

Železna doba se začne na različnih krajih v različnih obdobjih, toda ta kovina je bila povsod redka pred letom 1000 pred našim štetjem.

Grški pesnik Homer, tvorec velike epske pesnitve Iliade, ki opisuje boje Grkov za Trojo, kjer so se iskrlili meči, krhale sablje in lomila kopja, omenja železo kot dragoceno kovino, ki je enakovredna zlatu.

Verjetno si že slišal za odlične sablje in meče, ki so jih uporabljali Perzijci v vojnah z Grki. Take sablje so izdelovali v kovačnicah Perzije, Sirije pri Tell Chagar Bazarju. Že v 13. stoletju pred našim štetjem so poznali kaljenje jekla, to je: segrevanje, hitro hlajenje in ponovno segrevanje železa. Prav gotovo si že slišal za »damaščanke«, sablje z izredno ostrim rezilom, s katerimi so se upravičeno postavljali dobri vitezi.

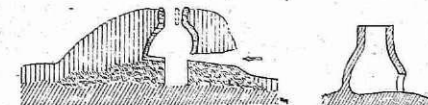
Izdelovanje takšnih sabelj je zahtevalo izredno moč in spretnost, zato ni čudno, da so tudi majhnim mečem dajali imena, da so tiste kovače, ki so obvladovali takšne procese, spoštovali, in da so vladarji skušali obdržati tak način izdelovanja orožja v tajnosti.

Hetiitski kralj Hatusilis III. je že v 13. stoletju pred našim štetjem napisal takle odgovor na zahtevo po železnih izdelkih: »Dobrega železa ni v moji kovnici v Kiru-vatni... Izdelali bodo dobro železo, ven-

dar dela še niso dokončali. Ko bodo končali, vam ga bom poslal. Se danes vam pošljem železno bodalo...« Pri tem seveda »dobro železo« pomeni jeklo, tako vsaj domnevajo nekateri tehnični zgodovinarji; to je dokaz, da je bil ta proces mogoč že v tistem času, čeprav je mogoče naše znanje o tedanji razširjenosti jekla skromno.

PRIDOBIVANJE ŽELEZA

Železa nikoli ni bilo lahko pridobivati. Veliko ga je v rudah, toda spreminjanje rude v uporaben material s praviimi lastnostmi zahteva od človeka veliko iznajdljivosti. Lastnosti železa, v primerjavi z bronom in drugimi kovinami (zlatom, ki je mehko), pa so se pokazale kot izredno dragocene in nenadomestljive.

Prizadevanje človeka, da bi si pridobil večje količine železa, iz stoletja v stoletje narašča. Videli smo, kako so v Afriki primitivna plemena na preprostih ognjiščih vpihovala zrak skozi bambusove palice kar z usti.

Z iznajdbo meha že v Egiptu, in tako z vpihavanjem večje količine zraka v ogenj, človeku slednjič uspe v veliki meri izboljšati celoten postopek taljenja železove rude. Z mehom je bilo tako vpihavanje močnejše, v peči se je talila ruda pod visoko temperaturo, ob kurjenju z ogljem.

Nadaljevanje

SAVSKA VODA V KOZARCU

Čeprav pravijo, da ni nič bolj mrtvega od včerajšnjega časopisa, bo prav tako držalo, da je mrtev tudi današnji časopis z včerajšnjimi novicami. Novinarji Železarnarja imamo le malokdaj priložnost pisati o tistem, kar se dogaja tukaj in zdaj, ta trenutek. Brez krivde krivi smo obsojeni na to, da nas skoraj vedno prehitijo govorice o kakem dogodku, preden o njem poročamo tudi v časopisu. O govoricah pa vemo, kako točne so. Na koncu že ne vemo več, ali je pes ustrelil lovca, ali je lovec ugriznil psa.

Ali res? (foto Borut Grce)

Pred seboj imam prispevek, ki sem ga napisal pred dobrim tednom in je odlejal ležal v nekem predalu. Dokler se stvari ne razčistijo, so rekli. Pa poglejmo.

Začelo se je pred nekako tremi tedni (sem pisal pred tednom dni). Delavci v Jeklovleku so se nenadoma začeli slabo počutiti. Nekateri so ostajali doma, drugi so se kar prihajali na delo, vendar slabemu počutju primerno niso mogli dobro delati. Nekateri so odšli k zdravniku, vendar ne vsi, zato je trajalo kar nekaj časa, preden so se zavedli, da gre pravzaprav za epidemijo.

Prve preiskave so pokazale, da je vzrok slabejšemu počutju delavcev črevesno obolenje, ki bi lahko bilo posledica pomanjkljive higiene v sanitarijah ali pri pripravi hrane. Za sanitarije sicer vemo, da so daleč od zglečnosti domala po vsej Železarni. Ko pa je sum padel na hrano, je bilo to znamenje za preplah v obratih Družbene prehrane. Takoj so sprejeli vrsto ostrih higienskih ukrepov, vsak dan so razkuževali in prekuhali posodo, začeli so uporabljati kozarce za enkratno uporabo, poostriili so nadzor nad delom čistilk. Vendar tudi vse to ni kaj dosti pomagalo. Delavci so še vedno ostajali v bolniški ali pa so se mučili na delovnem mestu. K sreči so v Družbeni prehrani pomislili tudi na vodo. Prepovedali so pitje vode, zavodu za socialno medicino v Kranju pa so poslali vzorce vode v preiskavo. Prvi podatki so pokazali, da so v Jeklovleku pili savsko vodo. Očitno je nekdo nekje na divje povezal vod pitne vode in hladilno vodo.

Kdo in kje, tega v petek, 30. avgusta, uradno ni hotel vedeti nihče. Dispečer vode v Jeklovleku je dobil navodilo, naj odpre vse pipe in pusti, da se bodo vodovodne napeljave izprale. Od koga je dobil navodila in zakaj, sanitarnemu inšpektorju ni hotel povedati. Na vodstvu plinske in vodne energije so inšpektorju zahtevali, da bo v petek že vse v redu, na sestanku, ki ga je v Jeklovleku sklical vodja TOZD Družbena prehrana, pa zaradi iskanja oziroma odkrivanja vzrokov onesnaženja ni bilo nobenega od energetikov.

Občinski sanitarni inšpektor je povedal, da to ni prvi primer takega divjega priklopa in zgolj sreči se imamo zahvaliti za to, da že prej ni prišlo do epidemije. Zakaj do tega prihaja, je še toliko manj razumljivo, saj se vsako množičnejše obolenje krepko pozna na proizvodnih rezultatih in poznalo se bo tudi v Jeklovleku.

Kakorkoli je že res, da se učimo na napakah, pa si takih napak ne moremo privoščiti. Na blumingu, kjer je prišlo do te divje prevezave, so še v petek zagotavljali, da se pri njih kaj takega ne more zgoditi. Že

pred leti so imeli probleme s hladilno vodo za rentgenski merilec debeline, saj tehnološka voda, ki jo sicer uporabljajo za hlajenje na drugih napravah, zanj ni dovolj čista. Zato so zgradili poseben vod za merilec debeline in od tedaj menda uporabljajo samo to vodo. Vendar so za primer pomanjkanja vode predvideli tudi povezavo z omrežjem pitne vode, ki pa je baje narejena tako, da ne more priti do pomote. Kljub temu je do pomote očitno prišlo in tisti, ki je to pomoto zagrešil, ni pomislil na to,

da bo v času največje porabe pitne vode, navadno proti koncu izmene, v tem omrežju nastal podtlak in posrkal vanj še tehnološko vodo z vso nesnago in bakterijami, ki se množijo v savski vodi. Tisti, ki so zaradi te vode oboleli, najbrž ne bodo nikoli izvedeli, kdo je bil njihov dobitnik.

V petek popoldne so prevezavo odkrili in omrežje klorirali. Rezultati neuradnih preiskav vode iz očiščene omrežja, ki smo jih dobili v ponedeljek, kažejo, da je voda zdaj dobra. Kljub temu strogi higieni in drugi ukrepi še veljajo, dokler ne bo uradnih rezultatov iz Regionalnega zavoda za socialno medicino. Kljub srečnemu koncu ima zgodba kaj grenak priokus.

Po končani bitki je lahko biti general, zato nima smisla pisati o vseh časih, ki bi morali biti, da do tega ne bi prišlo. Lahko le upamo, da odgovorni ne bodo zamahnili z roko in pozabili na vse skupaj.

Tako se je končal prispevek, ki sem ga napisal prejšnji ponedeljek. Zdaj poznam tudi drugo plat medalje. Na vodstvu PIV so za onesnaženost vode izvedeli v sredo, 28. avgusta, in istega dne zvečer našli v industrijskem kanalu na blumingu odprt priključek hladilne in pitne vode za hlajenje rentgenskega merilca debeline. Zaprti so ventil pitne vode, vendar so ga že naslednje jutro spet našli odprtega. Zato so ta priključek odstranili in odredili izplakovanje omrežja in ga naslednjega dne, torej v petek popoldne, hiperklorirali. Odtlej so vse analize pitne vode v redu, razen vzorca s fontane v Jeklovleku, ki so jo zato zaprti. Omrežje pitne vode so ponovno hiperklorirali v četrtek, 4. septembra.

Kljub novim dejstvom ne vemo, kdo je odpiral ventil na blumingu. Vsekakor je to počel brez soglasja TOZD Energetika. Na zahtevo republiškega sanitarnega inšpektorja bodo odstranjeni vsi priključki pitne vode, kjer je mogoče mešanje pitne in hladilne vode.

Za vsak nov priključek kateregakoli energetskega medija mora TOZD Energetika izdati svoje soglasje, pa vendar to pravilo spoštujejo le v oddelku instalacij TOZD Remontne delavnice. In čeprav so energetiki odgovorni tudi za omrežje pitne vode, so za okužbo v Jeklovleku izvedeli med zadnjimi. Zato bo nemara zvenelo naivno vprašanje: kaj se gremo v tej Železarni?

Borut GRCE

DECEMBRA PRVI KILOVATI IZ HE JAVORNIK

Gradnja hidroelektrarne Javornik poteka v okviru dogovorjenih rokov in čeprav z gradbenimi deli nekoliko zamujajo, na sektorju novogradenj upajo, da bo HE začela poskusno obratovati že pred koncem leta.

Ko bo priključena na električno omrežje, bo HE Javornik dajala letno 1200 kWh relativno cenene električne energije, ki bo zlasti pomembna za zapolnjevanje vrzeli v konicah porabe. Poleg HE gradijo tudi zajetje za tehnološko vodo s prostornino 12.000 m³ in cevovod za razvod vode do jeklarne 2 in za priključitev v vodotok za obrate na Beli in Javorniku.

Kot nam je povedal Mato Podrekar, vodja projekta HE Javornik, so imeli največ težav prav pri gradnji cevovoda za tehnološko vodo. Del trase je šel po gozdu, kjer je bila montaža še posebej težka zaradi strmega terena. Tudi pri izkopih v sami Železarni smo našli na vrsto ovir, kot so razni drugi cevovodi in kablovodi. Izkoristili smo staro traso neuporabnih cevovodov in tam položili novega. Seveda smo morali prej demontirati stari cevovod s cevni mnogo manjšega premera. Sedaj nas čaka še položitev dela cevovoda čez travnik, ki pa, kot pričakujemo, ne bo povzročil večjih težav.

Konec septembra bodo začeli z montažo turbine. Upajo, da se bodo v Litostroju tokrat držali dogovorjenega roka, ki je sicer že premaknjen s konca avgusta na september. Tudi 1200 kW generator iz tovarne Rade Končar naj bi bil na Jesenicah že ta mesec, seveda če tudi oni ne bodo podaljšali roka dobave, kar na sektorju novogradenj že predvidevajo.

Najbolj kasni izdelava končnega projekta za razvod električne energije, strelovodi in drugo. Dobili so ga šele pred mesecem dni z več kot enoletno zamudo. Projekt so izdelali v IBE v Ljubljani. Šele sedaj, ko je dokončan, pravzaprav lahko naročijo vso regulacijsko opremo, ki jo potrebujejo. To pa pomeni ponovno čakanje na dobavo, zaradi česar bodo imeli težave tudi pri zagonu HE in v začetku njenega obratovanja.

Če ne bo nepredvidenih zapletov, bo HE Javornik začela poskusno obratovati v decembru, kar pa je še v okviru dogovorjenih rokov. V času gradnje so se stroški povečali tako zaradi inflacije kot zaradi nepredvidenih dodatnih del. Po dosedanjih ocenah bo ves projekt stal okoli 365 milijonov dinarjev. Prekoračitve predvidenih stroškov so nastale predvsem pri gradbenih delih, ki jih je bilo največ na jezu in cevovodih za tehnološko vodo in ne pri gradnji same HE, saj so bile pogodbe za nabavo opreme sklenjene že pred začetkom gradnje.

Dopisujte

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA AVGUST

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	15.700	15.700	14.407,9	91,0	91,0	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	38.600	38.600	36.330,7	94,1	94,1	—	—	—	—	—	—	—
— SM	23.600	23.600	22.382,7	94,8	94,8	—	—	—	—	—	—	—
— EL	15.000	15.000	13.948,0	93,0	93,0	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.700	6.700	6.483,0	96,8	96,8	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.150	8.150	7.328,8	89,9	89,9	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	136,2	90,8	90,8	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	170,8	106,7	106,7	50	50	51,9	103,8	103,8	51,9	—
— Jeklo	157	157	168,8	107,5	107,5	50	50	51,9	103,8	103,8	51,9	—
— Kovino	3	3	2,0	66,7	66,7	—	—	—	—	—	—	—
BLUMING-ŠTEKEL	32.210	32.210	29.835,7	92,6	92,6	5.440	4.850	4.939,2	90,8	101,8	4.982,2	—
— Bluming	16.860	16.860	15.080,4	89,4	89,4	350	350	363,5	103,9	103,9	367,3	—
— Štekel	12.440	12.440	12.523,0	100,7	96,8	2.490	2.400	2.343,6	94,1	97,7	2.472,0	—
— Štekel storitve	310	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.600	2.100	2.232,2	85,9	106,3	2.600	2.100	2.232,1	85,9	106,3	2.142,9	—
VALJARNA ŽICE	7.000	7.000	7.318,8	104,5	104,5	490	1.000	1.701,0	347,1	170,1	1.768,2	—
— Valjarna žice	7.000	7.000	7.318,8	104,5	104,5	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.690	6.190	6.321,8	94,5	102,1	5.450	5.950	5.988,9	109,9	100,7	5.255,9	—
— Valjarna debele pločevine	5.690	6.190	6.249,1	109,8	101,0	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	1.000	—	72,7	7,3	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.400	8.400	8.937,3	106,3	106,3	7.490	6.860	7.912,1	105,6	115,3	8.255,3	—
— Hladna valjarna Bela	7.530	6.900	8.032,2	106,7	116,4	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	870	1.500	905,1	104,0	60,3	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	2.150	2.150	2.199,6	102,3	102,3	1.730	1.730	1.993,1	115,2	115,2	2.079,1	—
— Hladna valjarna Jesenice	1.980	1.980	2.140,6	108,1	108,1	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	170	170	59,0	34,7	34,7	—	—	—	—	—	—	—
ŽICAARNA	3.780	3.780	3.237,4	85,6	85,6	2.790	2.790	2.361,3	84,6	84,6	2.458,9	—
— Žičarna	3.780	3.780	3.236,2	85,6	85,6	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	1,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.890	1.890	1.831,4	96,9	96,9	1.610	1.610	1.685,9	104,7	104,7	1.467,8	—
— HOP	1.650	1.650	1.660,1	100,6	100,6	1.510	1.510	1.573,3	104,2	104,2	1.362,8	—
— HOP storitve	10	10	42,2	422,0	422,0	—	—	—	—	—	—	—
— Rondele	80	80	101,2	126,5	126,5	80	80	101,2	126,5	126,5	93,4	—
— Rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diski storitve	110	110	5,1	4,6	4,6	—	—	—	—	—	—	—
— Deli za cestno ograjo	40	40	22,8	57,0	57,0	20	20	11,4	57,0	57,0	11,4	—
SKLADIŠČE 38	90	90	255,0	283,3	283,3	90	—	255,0	283,3	—	255,0	—
VRATNI PODBOJI	130	130	95,3	73,3	73,3	130	130	95,2	73,2	73,2	182,9	—
ELEKTRODE	2.050	2.050	1.970,4	96,1	96,1	2.030	2.030	1.934,5	95,3	95,3	2.179,4	—
— Elektrode + varilna žica	1.730	1.730	1.671,6	96,6	96,6	1.540	1.540	1.453,7	94,4	94,4	1.502,6	—
— Varilna žica storitve	1.420	1.420	1.266,7	89,2	89,2	1.410	1.410	1.263,3	89,6	89,6	1.343,3	—
— Varilni prašek	70	70	75,6	108,0	108,0	70	70	75,6	108,0	108,0	44,6	—
— Suha el. masa	—	—	22,8	—	—	—	—	22,8	—	—	22,8	—
— Ognjevarni material	240	240	306,3	127,6	127,6	60	60	92,0	153,3	153,3	92,0	—
ŽEBLJARNA	750	750	750,4	100,0	100,0	750	750	750,3	100,0	100,0	786,4	—
MONTER DRAVOGRAD	870	604	556,5	64,0	92,1	870	604	556,5	64,0	92,1	556,5	—
SKUPAJ	122.200	121.434	115.890,6	94,8	95,4	30.460	29.894	31.678,6	104,0	106,0	31.781,9	—
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	150	150	—	—	—	—	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	30.610	30.044	31.678,6	103,5	105,4	31.781,9	—
Storitve	—	—	—	—	—	2.160	1.790	1.085,5	50,3	60,6	1.085,5	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	32.770	31.834	32.764,1	100,0	102,9	32.867,4	—

Št.	KLUB	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	točk	mes.
1	AVTOPREVOZ												
2	BOSNA												
3	CINKARNA												
4	CRVENA ZVEZDA												
5	JESENICE												
6	KOMPAS OLIMPIJA												
7	KRANJSKA GORA												
8	MEDVEŠČAK												
9	PARTIZAN												
10	VOJVODINA												

JESENICE, 12. SEPTEMBRA 1985

ŠTEVILKA: 1/VI

OB ZAČETKU SEZONE

Značilnost vrhunškega športa je, da se posamezna prvenstva sicer organizirajo v določenih časovnih obdobjih; delo s krajšimi prekinitvami pa teče preko celega leta. Zato je težko govoriti o pričetku sezone, ker razen kratke prekinitve delo z moštvi v HK Jesenice teče neprekinjeno, saj le tako delo vodi k povečanju kvalitete in zagotavlja uspešen razvoj.

Zelo stabilizirani odnosi znotraj HK Jesenice v preteklih dveh letih so bili osnova za normalni razvoj vsakega igralca v okviru kluba; zunanji dokaz je sorazmerno majhno število prestopov igralcev v druge klube. Tako imamo na Jesenicah moštvo — igralce, ki so Jeseničani in so svoj razvoj dosegli v HK Jesenice. To je velika prednost HK Jesenice, ki pa jo je treba potrditi z doseganjem rezultatov.

Zagotavljanje pogojev za tako delo in za doseganje takih odnosov je seveda naloga uprave kluba, predsedstva in upravnega odbora. Zagotoviti moramo materialne pogoje za delo, opremo in kadre za izvajanje dejavnosti. Za vse to pa je potrebnega precej denarja in podpore. S široko moralno in delno tudi materialno podporo je upravni odboru, predvsem pa predsedstvu, z velikim osebnim prispevkom posameznikov uspelo obdržati stanje HK Jesenice na stalnem, že doseženem nivoju. Toda relativno velike finančne težave zaradi nesigurnosti posameznih virov financiranja povzročajo največ težav pri načrtovanju razvoja; ob vsakdanjih problemih je načrtovanje dolgoročnega razvoja seveda izredno težavno.

Veliko podporo je HK Jesenice že dosedaj imel v delovnem kolektivu Železarne. Večina igralcev je zaposlena v Železarni Jesenice. Povezanost hokeja in Železarne traja že dolgo. V mesecu avgustu 1985 je delavski svet Železarne Jesenice prevzel pokroviteljstvo nad HK Jesenice. S sprejetjem samoupravnega sporazuma so obveznosti in odgovornosti HK Jesenice postale večje, izkazano zaupanje delavcev Železarne Jesenice pa moramo upravičiti z rezultati in odnosi do dela v HK Jesenice.

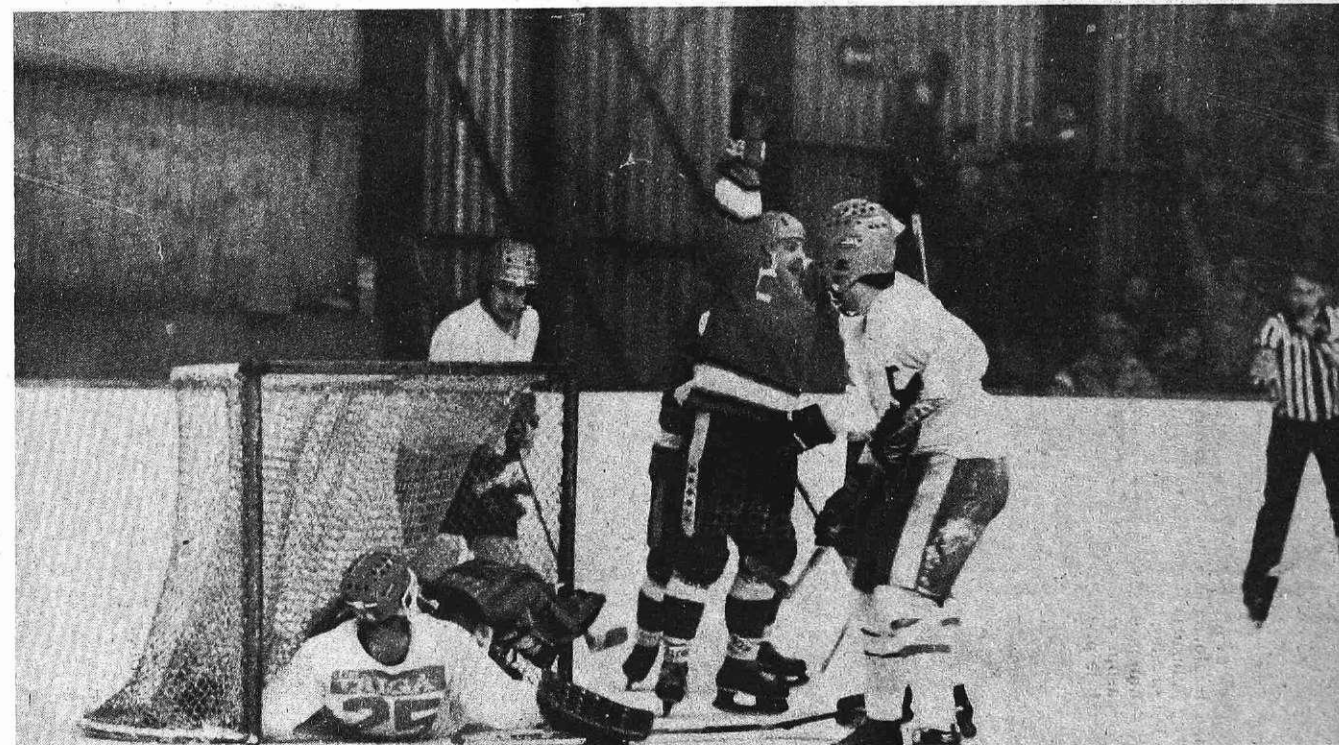
Rad bi se zahvalil vsem, ki so s simpatijami, moralno, materialno in z osebnim delom prispevali, da je HK Jesenice ostal tak, kot si predstavljamo, da mora biti.

V sezoni 1985-86 želim vsem obilo športnega užitka pri ogledu tekem, igralcem pa doseganje čimboljših športnih rezultatov.

Predsednik HK Jesenice
Božo Bartelj

ZA HK JESENICE BODO V TEJ SEZONI IGRALI:

Cveto Pretnar
Aleksander Cigan
Klemen Tičar
Dragutin Mlinarec
Murajica Pajić
Igor-Peter Klemenc
Edvard Hafner
Drago Horvat
Ivan Ščap
Miha Horvat
Jože Borše
Zvone Šuvak
Matjaž Kopitar
Marjan Kozar
Boris Pajić
Bojan Magazin
Štefan Ščap
Bojan Raspet
Roman Pristov
Bernard Klemenc
Andrej Razinger
Marko Smolej
Toni Tišler

Zadnji zadetek v lanskoli sezoni — Peter Klemenc

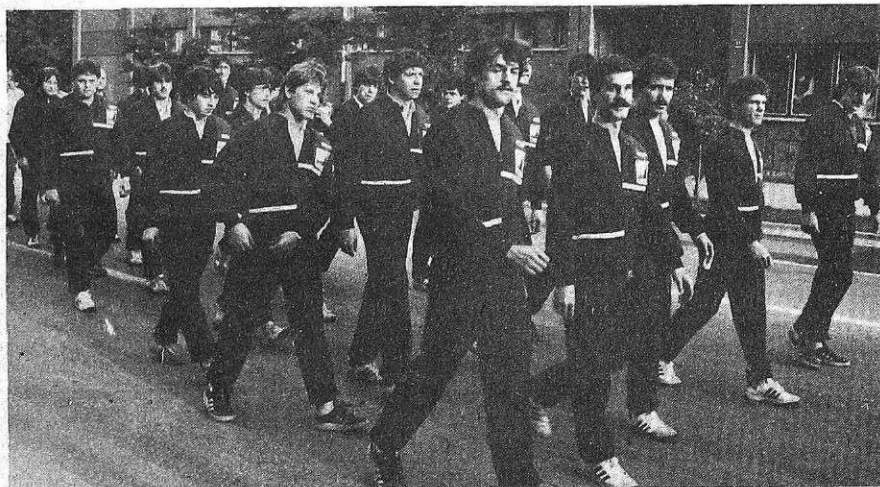
BORISU SVETLINU V SLOVO

Dva dni pred žalostno novico se je Boris še oglašal v hali. Bil je vesel in razpoložen. Obudil nam je upanje, da bo njegova volja do življenja premagala bolezen. Dolgo smo že vedeli, da ima težave s srcem, a se tako tragičnega konca nismo niti nadejali. Sam je ob zadnjem srečanju izrazil željo, da bi v okviru svojih možnosti pomagal HK Jesenice. Veseli smo bili te njegove pobude. Govoril nam je o knjigi, ki jo namerava izdati in je tik pred zaključkom pisanja. Tema je seveda hokejska taktika. Koliko načrtov je ostalo neuresničenih v soboto, 31. avgusta, ko smo zvedeli, da je Borisovo srce prenehalo biti. Povsem odveč so besede o tem, koliko je izgubil slovenski in jugoslovanski hokej.

Fantič iz jeseniške Kurje vasi je najprej vzljubil košarko, ki mu je bila v gimnazijskih letih prva ljubezen. Uspešno je nastopal za jeseniške barve, kot mnogi mladeniči Kurje vasi pa je v zimskih mesecih drsal za črno, gumijasto ploščico, ki je kasneje postala njegova življenjska opredelitev. Potem ko je končal uspešne nastope za ljubljansko Olimpijo in reprezentanco, se je lotil dela z najmlajšimi ljubljanskimi hokejskimi upi. Delo je kmalu obroditlo sadove in Boris Svetlin je hitro napredoval v trenerskem poklicu. Vodil je mladinsko, zatem člansko reprezentanco Jugoslavije. Nato se je vrnil na Jesenice, kjer je ponovno začel delati z mladimi. Kasneje so mu zaupali vadbno članskega moštva, prebil je eno sezono v Italiji in ko se je končno hotel ustaliti na Jesenicah, je moral zaradi težav s srcem počivati, vendar je redno spremljal dogodke pod Mežaklo. Ko je že kazalo, da je najhuje mimo, ko se je želel ponovno vključiti v delo z jeseniškimi hokejisti — pa je prišla žalostna in kruta novica.

Boris je bil vedno dobrodošel kot človek, ki je z voljo, znanjem, izkušnjami, predvsem pa s toplim človeškim pristopom bil vedno pripravljen pomagati. Med nami je utrdil svojo podobo predanosti delu, podobo človeka, ki je svoje življenje in delo posvetil športu. Takega Borisa se bomo spominjali hokejisti, hokejski delavci in vsi, ki ljubijo hokej: polnega idej in načrtov, resnega in prizadevnega, dobrega prijatelja.

40-LETNI JUBILEJ ŠPORTNEGA DRUŠTVA JESENICE

Športno društvo Jesenice v letošnjem letu slavi lep jubilej. 40 let je lepa doba za ta športni kolektiv železarskega mesta, ki ima še starejšo in dolgoletno tradicijo pred vojno. Takoj po osvoboditvi leta 1945 so ustanovili enotno Fizikulturno društvo, ki so ga kasneje poimenovali po predvojnemu športniku, revolucionarju in narodnem heroju Jožu Gregorčiču-Gorenjcu, kasneje pa je dobilo ime Športno društvo Jesenice.

Športno društvo Jesenice združuje 12 klubov, vsak pa ima svojo bogato, pestro in dolgoletno tradicijo. Izjemno mesto v zgodovini povojnega športa seveda zajema hokej, ki je prav za jubilej osvojil 21. naslov državnih prvakov. Težko bi bilo na kratko opisati vsa zmagoslavja in seveda tudi poraze hokejistov v tem obdobju, ne moremo pa tudi mimo tisočev zvestih navijačev, ki s tribun bodrijo igralce daleč najuspešnejšega jeseniškega športa.

Člani Športnega društva Jesenice so ob 40-letnem jubileju pripravili več tekmovalj, praznovanje pa so zaokrožili s paradno in proslavo. V paradi skozi Jesenice so sodelovali številni športniki, funkcionarji in drugi športni delavci. Najbolj zanimiva trojka je bila na čelu hokejistov. V sredini dolgoletni zvesti navijač hokejistov Jože Anderle, ob njem pa eden od začetnikov hokeja na železarskih Jesenicah Karlo Vergles in najmlajši hokejist Gaber Glavič.

Po paradi je bila v dvorani v Podmežakli proslava s pestrim in bogatim kulturno-zabavnim programom. Predsednik Športnega društva Jesenice Daniel Klemenc je v

govoru orisal povojno zgodovino športa na železarskih Jesenicah ter izrekel iskreno zahvalo vsem športnikom, funkcionarjem in drugim športnim delavcem, ki so kakorkoli doprinesli v štirih desetletjih k uspehom jeseniškega športa. Na proslavi so podelili tudi plakete najbolj zaslužnim športnikom in funkcionarjem. Za delo v hokejskih klubih Jesenice in Kranjska gora so jih prejeli: Tone Tomazin, Matko Medja, Ciril Klinar, Franc Smolej, Marjan Jelovčan, Milan Magazin, Franc Božič, Berti Brun, Karol Frančeskin in Mirko Ramuš.

Na prijetnem tovariškem in zabavnem srečanju v Kranjski gori so podelili tudi več priznanj. Za delo v omenjenih klubih so jih prejeli: Vinko Kozjek, Lojze Božič, Drago Cerar, Franc Talar, Cena Valentar, Roman Smolej, Marjan Kristan, Viktor Tišler, Janez Mlakar, Polde Strajnar, Franc Košir, Emil Ažman, Stanko Eržen, Albin Felc, Bogo Jan, Milan Jan, Rudi Knez, Jože Novak, Viktor Ravnik, Rado Razinger, Jože Trebušak, Karlo Vergles, Tone Zidar, Ludvik Slamnik, Jože Anderle, Mirko Klinar, Tončka Klinar, Pavel Lotrič, Jože Razinger, Ivan Ščap, Igor Klemenc, Edvard Hafner, Roman Pristov, Dušan Dragojevič in Janko Rabič.

V okviru jubileja Športnega društva Jesenice so izdali tudi bogato brošuro s predstavitev vseh klubov. Opisana je tudi kratka zgodovina hokeja na Jesenicah. Brez dvoma je brošuro, ki predstavlja bogat prispevek k zgodovinski obdelavi jeseniškega športa, vredno prebrati.

J. R.

KOLENDAR TEKMOVANJA V ZHL V SEZONI 1985/86

I. KROG

1. KOLO, 18. SEPTEMBRA, SREDA
KRANJSKA GORA : CINKARNA
AVTOPREVOZ : JESENICE
VOJVODINA : OLIMPIJA
PARTIZAN : CRVENA ZVEZDA
BOSNA : MEDVEŠČAK

2. KOLO, 21. SEPTEMBRA, SOBOTA
JESENICE : BOSNA
VOJVODINA : KRANJSKA GORA
OLIMPIJA : MEDVEŠČAK
CINKARNA : PARTIZAN
CRVENA ZVEZDA : AVTOPREVOZ

3. KOLO, 25. SEPTEMBRA, SREDA
KRANJSKA GORA : OLIMPIJA
MEDVEŠČAK : JESENICE
AVTOPREVOZ : CINKARNA
BOSNA : CRVENA ZVEZDA
PARTIZAN : VOJVODINA

4. KOLO, 28. SEPTEMBRA, SOBOTA
KRANJSKA GORA : PARTIZAN
OLIMPIJA : JESENICE
CINKARNA : BOSNA
CRVENA ZVEZDA : MEDVEŠČAK
VOJVODINA : AVTOPREVOZ

5. KOLO, 2. OKTOBRA, SREDA
JESENICE : CRVENA ZVEZDA
AVTOPREVOZ : KRANJSKA GORA
MEDVEŠČAK : CINKARNA
PARTIZAN : OLIMPIJA
BOSNA : VOJVODINA

6. KOLO, 5. OKTOBRA, SOBOTA
KRANJSKA GORA : BOSNA
CINKARNA : JESENICE
OLIMPIJA : CRVENA ZVEZDA
VOJVODINA : MEDVEŠČAK
PARTIZAN : AVTOPREVOZ

7. KOLO, 9. OKTOBRA, SREDA
JESENICE : VOJVODINA
MEDVEŠČAK : KRANJSKA GORA
CRVENA ZVEZDA : CINKARNA
AVTOPREVOZ : OLIMPIJA
BOSNA : PARTIZAN

8. KOLO, 12. OKTOBRA, SOBOTA
KRANJSKA GORA : JESENICE
OLIMPIJA : CINKARNA
VOJVODINA : CRVENA ZVEZDA
AVTOPREVOZ : BOSNA

9. KOLO, 16. OKTOBRA, SREDA
JESENICE : PARTIZAN
CRVENA ZVEZDA : KRANJSKA GORA
BOSNA : OLIMPIJA
CINKARNA : VOJVODINA
MEDVEŠČAK : AVTOPREVOZ

II. KROG

10. KOLO, 19. OKTOBRA, SOBOTA
JESENICE : AVTOPREVOZ
CINKARNA : KRANJSKA GORA
OLIMPIJA : VOJVODINA
CRVENA ZVEZDA : PARTIZAN
MEDVEŠČAK : BOSNA

11. KOLO, 23. OKTOBRA, SREDA
KRANJSKA GORA : VOJVODINA
BOSNA : JESENICE
MEDVEŠČAK : OLIMPIJA
PARTIZAN : CINKARNA
AVTOPREVOZ : CRVENA ZVEZDA

12. KOLO, 26. OKTOBRA, SOBOTA
JESENICE : MEDVEŠČAK
OLIMPIJA : KRANJSKA GORA
CINKARNA : AVTOPREVOZ
CRVENA ZVEZDA : BOSNA
VOJVODINA : PARTIZAN

13. KOLO, 2. NOVEMBRA, SOBOTA
JESENICE : OLIMPIJA
PARTIZAN : KRANJSKA GORA
BOSNA : CINKARNA
MEDVEŠČAK : CRVENA ZVEZDA
AVTOPREVOZ : VOJVODINA

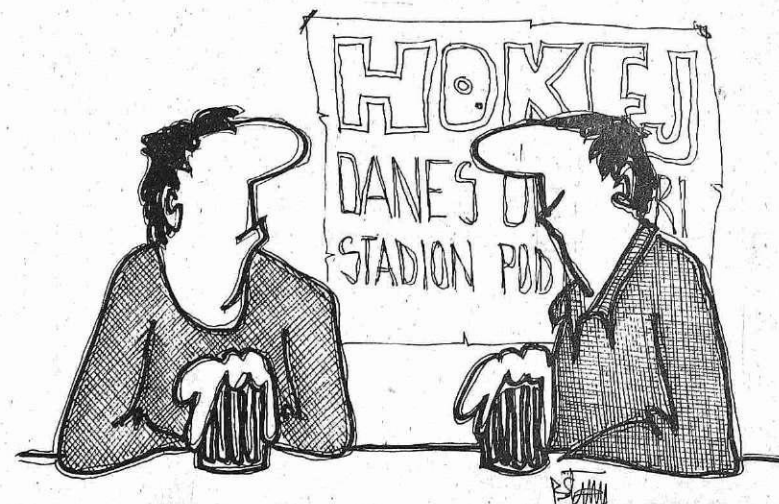
14. KOLO, 6. NOVEMBRA, SREDA
KRANJSKA GORA : AVTOPREVOZ
CRVENA ZVEZDA : JESENICE
CINKARNA : MEDVEŠČAK
OLIMPIJA : PARTIZAN
VOJVODINA : BOSNA

15. KOLO, 9. NOVEMBRA, SOBOTA
JESENICE : CINKARNA
BOSNA : KRANJSKA GORA
CRVENA ZVEZDA : OLIMPIJA
MEDVEŠČAK : VOJVODINA
AVTOPREVOZ : PARTIZAN

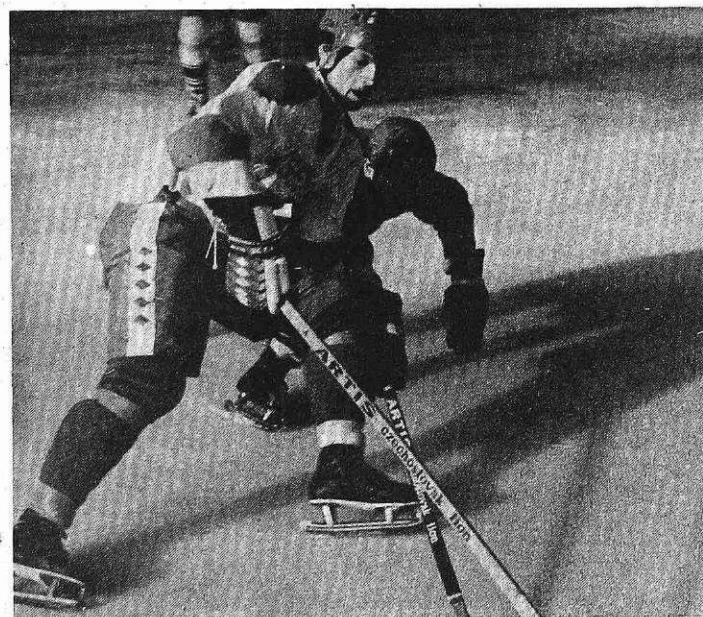
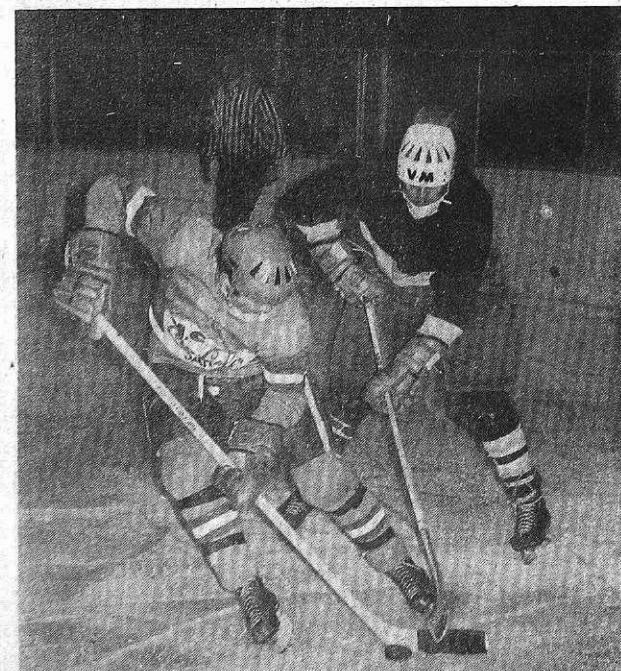
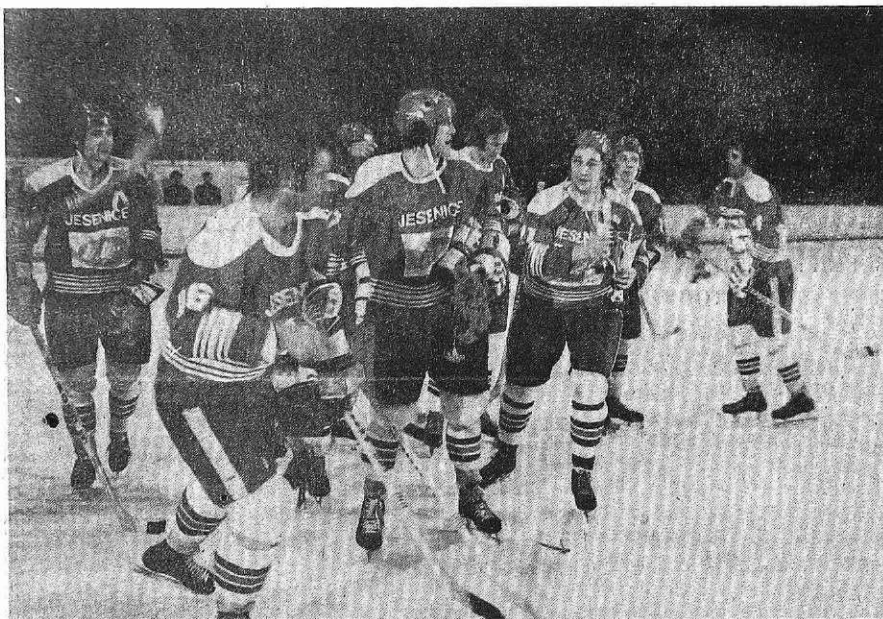
16. KOLO, 13. NOVEMBRA, SREDA
KRANJSKA GORA : MEDVEŠČAK
VOJVODINA : JESENICE
CINKARNA : CRVENA ZVEZDA
OLIMPIJA : AVTOPREVOZ
PARTIZAN : BOSNA

17. KOLO, 16. NOVEMBRA, SOBOTA
JESENICE : KRANJSKA GORA
CINKARNA : OLIMPIJA
CRVENA ZVEZDA : VOJVODINA
MEDVEŠČAK : PARTIZAN
BOSNA : AVTOPREVOZ

18. KOLO, 20. NOVEMBRA, SREDA
KRANJSKA GORA : CRVENA ZVEZDA
PARTIZAN : JESENICE
OLIMPIJA : BOSNA
VOJVODINA : CINKARNA
AVTOPREVOZ : MEDVEŠČAK

Skrajni čas, da se je začelo,
ker mi je že dovolj teh razprav
o vse višjih življenjskih stroških.

SERGEJ MAKAROV — NAJBOLJŠI HOKEJIST SEZONE

Že sedemnajstič je tednik »Futbol—Hokkei« izvedel izbiro najboljšega hokejista v Sovjetski zvezi.

Pri izbiri najboljšega hokejista sezone je sodelovalo 88 novinarjev iz 58 novinarskih hiš, ki spremljajo in poročajo o hokeju. Vsak udeleženec v anketi je moral izbrati tri najboljše hokejiste po svoji presoji. Za prvo mesto so podelili tri točke, za drugo dve in za tretje še eno točko. V odgovorih je bilo navedenih 19 hokejistov iz šestih klubov.

Za najboljšega hokejista minule sezone so novinarji izbrali srednjega napadalca CSKA in državnega reprezentanta, zaslužnega mojstra športa Sergeja Makarova. 67 novinarjev ga je uvrstilo na prvo mesto, 12 na drugo in 5 na tretje mesto, kar znaša 230 točk. Drugo mesto je dosegel Vjačeslav Fetisov, kapetan CSKA in »Zbornaje« (reprezentance), ki je dobil 16 prvih mest, 36 drugih in 2 tretji mesti, skupaj 122 točk. Tretje mesto je dosegel Jurij Leonov, napadalec moskovskega »Dinamo«, ki so mu določili štiri druga mesta in 18 tretjih, skupaj 26 točk.

Do sedaj so lovoriko najboljšega hokejista dobili: Anatolij Firsov (1968, 1969, 1971), Vratar Viktor Konovalenko (1970), Aleksander Malcev in Valerij Harlamov (1972), ponovno Valerij Harlamov (1973), vratar CSKA Vladislav Tretjak (1974, 1975, 1976, 1981, 1983), Helmut Balderis (1977), Boris Mihajlov (1978, 1979), Sergej Makarov (1980), Vjačeslav Fetisov (1982), Nikolaj Drozdov (1984).

Revija »FUTBOL-HOKKEI«, št. 27, z dne 7. julija 1985.
prevod prof. Aleksander Klinar

OBVEZNOSTI SO VELIKE

Ko govorimo o letošnji sezoni 1985—86, ne moremo mimo pretekle 1984—85, v kateri je jeseniški hokej dosegel velik uspeh. Člansko moštvo je doseglo izjemen uspeh, saj je osvojilo že 21. naslov državnega prvaka, kar je izjemen primer v jugoslovanskem športu. Člani so postali tudi zmagovalci jugoslovanskega pokala, mladinsko moštvo Kranjske gore pa je prav tako osvojilo naslov državnega prvaka. Če k temu dodamo, da je člansko moštvo Kranjske gore ob koncu državnega prvenstva zasedlo odlično četrto mesto, pionirji Jesenic pa so bili drugi v republiškem prvenstvu, potem lahko rečemo, da je bila lanska sezona izredno uspešna. Hkrati pa nas tudi obvezuje.

Vsak športni kolektiv stremi k boljšemu, večji kvaliteti in večjim dosežkom. O čem razmišljajo v Podmežakli pred letošnjo sezono? Člansko moštvo Jesenic bo imelo za nasprotnike moštva, kot so: Olimpija, Partizan in Crvena zvezda, ki so se precej okrepila, kar posebej velja za Ljubljanačane in Partizan. Kranjska gora bo letos precej slabša kot je bila lani. Tudi mladinci Kranjske gore bodo mnogo težje ponovno osvojili naslov državnega prvaka. Z eno besedo, letošnja sezona bo težavnejša, kot je bila lanska. Prav zaradi tega je pred jeseniškimi hokejskimi delavci velika naloga, vsaj delno doseči isto kot lansko leto. Največje breme odgovornosti bodo nosili hokejisti 21-kratnega državnega prvaka. Tega se tudi zavedajo in so skrbno načrtovali priprave na suhem in na ledu. Člansko moštvo Jesenic je sicer dokaj pozno stopilo na led in tudi odigralo manj tekem kot Kompas Olimpija, toda v Podmežakli se zavedajo, da bo sezona izredno dolga in naporna, zato so načrtovali počasen dvig forme. To se je že pokazalo v spremenljivih igrah za pokal Karavank, kjer so Jeseničani najprej igrali v Beljaku proti Villasu 5:5, nato povratno srečanje izgubili na domačem igrišču z 1:4. Podobno je bilo tudi proti Kompas Olimpiji. Najprej visok poraz proti Ljubljanačanom na Jesenicah 1:5, le nekaj dni za tem pa zmaga v Tivoliju s 6:4.

Letošnje državno prvenstvo bo tudi zanimivo, saj je v prvi zvezni ligi kar deset moštev, večina pa bo imela tudi hokejiste iz tujine. Največja jeseniška tekmeča bosta predvsem Kompas Olimpija in Partizan, vendar tudi na Crveno zvezdo ne bi smeli pozabiti, čeprav »rdeče-beli« letos ne bodo tako močni kot lani.

Prvi cilj jeseniškega moštva je vsekakor »super-finale«, nato pa seveda še naslov prvaka. Letos ga bo resnično težko osvojiti, saj so se h Kompas Olimpiji vrnili Kovač, Sekelj in G. Hiti. Ljubljanačani pa računajo tudi na hokejiste iz tujine. Najbolj se je okrepil Partizan, ki bo po predvidevanjih strokovnjakov imel najboljšo obrambo v našem prvenstvu. V vratih bo D. Lomovšek, v obrambi pa dva češka igralca, ki sta že igrala v prvi češkoslovaški ligi, drugi branilski par pa bo Kavac-Vidmar. V napadu bodo B. Lomovšek, soliden kanadski igralec in Piperski.

Naši prvaki bodo morali letos pokazati tudi, kaj pomenijo v evropskem klubskem hokeju. V tekmovanju za pokal prvakov se bodo že v drugem kolu pomerili s prvakom Švice. S Švicarji doslej nismo imeli sreče, vendar to ne pomeni, da so se naši že sedaj vdali v usodo. Nasprotno. Prvi vrhunec forme načrtujejo prav v času, ko bo na sporedu drugi krog tega tekmovanja.

Člansko moštvo Kranjske gore letos zagotovo ne bo igralo tako pomembne vloge v državnem prvenstvu kot lani. Precej je pomlajeno, saj so k Jesenicam odšli trije

najbolj nadarjeni: Razinger, Tišler in Smolej. Kranjskogorci so ostali tudi brez vratarja Noča in branilca Mežnarca, Alagić in Sefić pa sta prestopila k Bosni. Vse kaže, da bodo v letošnji sezoni Kranjski gori pomagali prekaljeni Ivo Jan, Poljanšek in Joža Razinger. Če se bo to zgodilo in če bo v vratih bivši vratar Jesenic Joža Češnjak, Kranjskogorci ne bi bili več največji kandidati za izpad iz prve zvezne lige.

Ko smo že pri državnem prvenstvu, povejmo, da je sistem skoraj povsem enak kot lani. Najprej bo vseh deset moštev odigralo med seboj po dve tekmi. Eno doma in eno na tujem. Prva štiri moštva bodo po tem prvem krogu sestavljala skupino, ki bo odigrala po štiri tekme vsak z vsakim, po dve na domačem in dve na tujem igrišču. Prvi moštvi pa bosta, kot je to že navada, odločili o prvaku v »super finalu«.

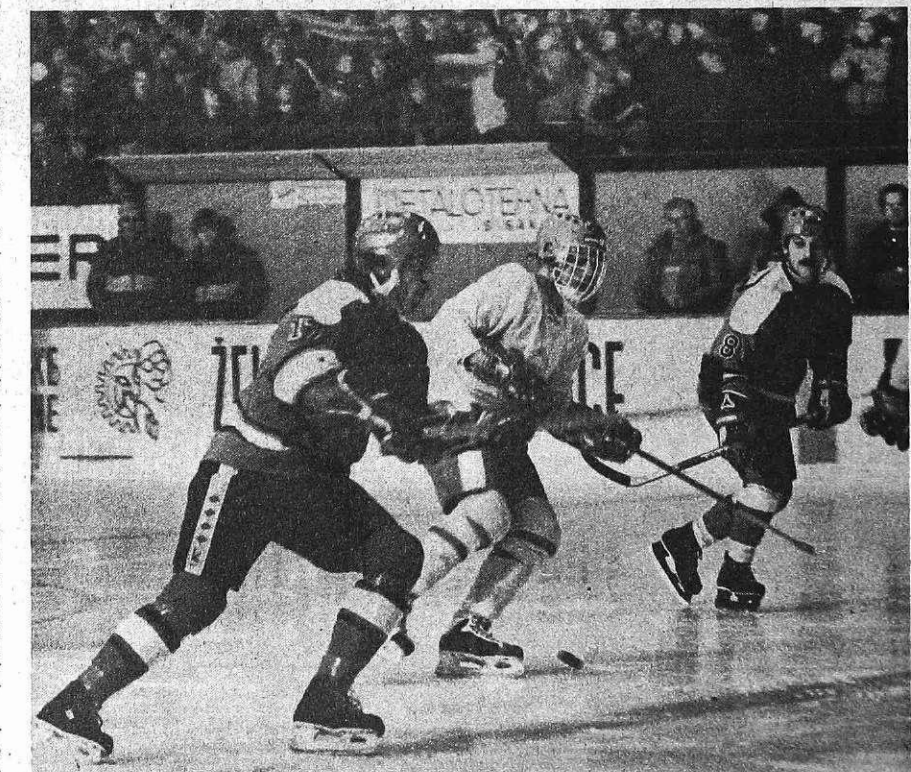
Šest moštev, ki bodo po prvem krogu zasedla mesta od petega do desetega, se bo med seboj pomerilo še po dvakrat; enkrat doma in enkrat na tujem.

V letošnjo sezono so hokejisti Jesenic stopili z veliko pridobitvijo. Že vrsto let sicer vemo, da jeseniškemu hokeju pomaga največ Železarna Jesenice. Brez njenega prispevka v dvorani v Podmežakli ne bi videli toliko lepih srečanj, zmag jeseniških hokejistov in seveda toliko naslovov državnih prvakov, ki so jih priborili člansko moštvo Jesenic in mladinci Kranjske gore. Sedaj pa je ta pomoč postala še bolj določena. Delavci so se namreč odločili, da prevzamejo pokroviteljstvo nad jeseniškim prvim moštvom. Pridobitev za HK Jesenice, ki pomeni nov način gledanja na hokejska dogajanja. Samoupravni sporazum o pokroviteljstvu jasno predvideva pravice in dolžnosti. Ne gre torej le za denarno in drugačno pomoč, ampak tudi za določen uspeh, ki ga bodo morali hokejisti doseči. Sporazum bo veljal pet let, jeseniški hokejisti pa so med drugim dolžni — tako piše v petem členu sporazuma — da

bodo, na tekmovalnem področju dosegli vsako leto uvrstitev v super finale ali finale jugoslovanskega pokala, oziroma se bodo morali dvakrat v petih letih uvrstiti v pokal evropskih prvakov. Seveda so v sporazumu zapisane še druge obveznosti, ki jih bo moral HK Jesenice uresničiti.

Povejmo še to, da se državno prvenstvo letos začne že 18. septembra, kar je najbolj zgodaj v zgodovini jugoslovanskega hokeja. Dejstvo, da je v prvi zvezni ligi kar deset moštev, govori o vse večjem zanimanju za ta šport. Sezona bo torej izredno dolga in naporna, točke za naslov državnega prvaka pa bo težje osvojiti kot kdajkoli prej. Prav zaradi tega bi bilo povsem nespametno in neumno, če bi gledalci v dvorani v Podmežakli s svojim nešportnim vedenjem povzročili morebitne zaplete ob zeleni mizi. To se sicer v zadnjem času ni zgodilo, toda pri HK Jesenice so ugotovili, da se gledalci v pretekli sezoni niso športno obnašali prav na vseh srečanjih. Vsakemu gledalcu mora biti jasno, da tisti, ki se na tribinah obnaša nešportno do nasprotnika, ga žali z neokusnimi ali kakršnimikoli izrazi in opazkami, ni prijatelj HK Jesenice. Takih navijačev jeseniški hokej ne potrebuje. Gre tudi za kulturo, saj smo preteklo sezono doživeli nekajkrat neprijetne trenutke, ko smo zardevali. Gre za obnašanje sicer peščice neodgovornih, ki pa so po tегnili za seboj tudi ostale. Jeseniška publika postaja vse bolj nekulturna. Pri tem bi morali pomagati prav tisti, ki strpno in pošteno spremljajo hokejska dogajanja v dvorani v Podmežakli, jeseniška rdeča barva in HK Jesenice pa sta jim svetinja. HK Jesenice prosi prav te, da bi na vsak nekulturni in nešportni izpad kateregakoli gledalca reagirali in preprečili, da bi prišlo do hujših izpadov. Saj bodo na ta način najbolj pomagali jeseniškemu hokeju.

Letos bo vsaka točka dragocena, zato bi bilo resnično neumno, da bi jo Jeseničani izgubili zaradi peščice nekulturnežev.

Drago Horvat in Edo Hafner v napadu

Drago Horvat in Peter Klemenc

VSAKDANJIK FANTOV IZ PODMEŽAKLE

Jeseniška športna dvorana je za mnoge ljubitelje hokeja hram, v katerega radi zahajajo, pa čeprav je nedograjena in v mrzlih zimskih dneh tudi hudo neprijazna. Pravemu Jeseničanu, ljubitelju hokeja se krvni pritisk in temperatura dvigneta že ob pogovoru o tej moški igri. Mnogim v našem železarskem mestu pomeni hokej razvedrilo in zabavo, igralcem pa pomeni ljubezen do hokeja predvsem delo in to težko in odgovorno delo.

Velikokrat me navijači sprašujejo, kako poteka hokejistov dan. Odgovor pravzaprav ni tako preprost, kot bi si mislili. Dnevi so si res podobni, razlikujejo se samo po teži treningov, po tekmah in potovanjih, vendar pa je toliko drobnih, pomembnih dogodkov, ki vplivajo na delavnik »ledenih« fantov, da je odgovor na takšno vprašanje zelo težko dati.

Navadni delavnik se prične z jutranjim treningom. Že od osme ure naprej je v garderobi zelo živahno. Prvi je v slačilnici Drago Mlinarec, ki skrbi tudi za brušenje drsalk svojih tovarišev iz ekipe. Deset, petnajst minut kasneje pa je v garderobi že prava gneča, kajti malo pred pol deveto je zbrana že vsa ekipa. Fantje morajo pripraviti hokejske palice za trening, pa tudi zaščitna oprema je potrebna stalnih popravkov, tako da je dela kar precej. Sledi seveda oblačenje opreme. Igralci, vajeni tega opravila, so oblečeni v slabe pol ure. Malo pred deveto so igralci že pripravljeni za trening. Nato sledi teorija. Navadno trener pred treningom razloži, kako bo trening potekal, opiše vaje, opozori na napake. Sledi ogrevanje ter uro in pol ostrega treninga. Seveda so posamezne vaje iz dneva v dan različne. Kako naporni so treningi, pove podatek, da igralci na treningu izgubijo zaradi potenja od 2 do 3 kg telesne teže. Zato ni čudno, da popijejo med enim treningom ali tekmo približno 40 litrov »maratonika« ali »radenske«. Kot zanimivost naj navedem, da so med tekmo v Beljaku za letošnji pokal Karavank zaradi izredne

vročine in soparnega vremena fantje popili skoraj 70 litrov tekočine.

Po uri in pol treninga igralci pripravijo opremo za sušenje, se stuširajo in preoblečejo. Nekateri, predvsem mlajši, pa trenirajo še dodatno z utežmi. Tako dopoldanski trening traja skoraj tri ure in pol.

Večerni trening je podoben jutranjemu, le da je za nekaj minut krajši. Ponavadi so fantje na ledu uro in petnajst minut.

Ni čudno, da imajo fantje jeseniški »tunnel« kar za svoj drugi dom, saj v njem med sezono prebijejo od šest do sedem ur dnevno.

Način treninga se spremeni le na dan tekme, ko je dopoldne le lažji trening, navadno brez opreme. Zbor za tekme je uro in pol pred začetkom tekme. Nekaj minut se porabi za pripravo opreme in palic, sledi ogrevanje (v zadnjem času poteka ogrevanje v prostoru, kjer bo kmalu telovadnica), oblačenje in seveda dogovor o nalogah na tekmi. Pol ure pred začetkom tekme je vedno glavno ogrevanje na ledu, nato sledi koncentracija in zadnji dogovori.

Tako teče delo v domači dvorani. Za gostovanja pa je potrebno zložiti vso opremo v torbe in v avtobus. Velikokrat je odhod zgodaj zjutraj ali ponoči. Sicer pa je že marsikdo videl, kako polni so prtljažni »boksi« v avtobusu. Ko zanimivost naj napišem, da se igralci držijo nekaterih nenapisanih pravil. Vsak igralec ima v avtobusu svoj sedež, ki ga vsa leta ne zamenja. Mlajši igralci so v svoji prvi sezoni v ekipi »stalni dežurni« za razna opravila, ki so potrebna za vso ekipo. V avtobusu si fantje prinesejo blazine, da je vožnja čim bolj udobna. Med dolgimi vožnjami se kratkočasijo z igranjem kart ali branjem.

Pri hrani so hokejisti skromni in nima jo nikakršnih posebnih zahtev. Zadovoljni so, da je le hrane dovolj in da je okusna.

Tako približno poteka delavnik hokejistov: trening dvakrat dnevno, tekma, potovanja. Zelo redki so prosti večeri, prosti dnevi. Ko se prične sezona, tam okrog pr-

vega avgusta, pa vse do konca marca so fantje prikrajšani za normalno življenje. Zato v klubu pravimo, da ekipe ne sestavljajo samo igralci, dva trenerja, tehnični vodja in zdravnik, ampak tudi žene in dekleta, družine. Posebno žene in dekleta so tiste, ki morajo prenašati samotne večere, noči. One so prve, ki pomagajo premagovati vse težave. Vedno jim stojijo ob strani, ko so fantje utrujeni, ko so poškodovani, razočarani, ko jim na ledu ne gre ... Zato je v vsaki zmagi, v vsaki zvezdici tudi precejšen prispevek teh deklet in žena.

Brane Jeršin

KOŠIRJEVI

BODIČKI

Na slovesni prireditvi v gledališču ob delitvi kolajn je bilo toliko igralcev v mavcu, da je prireditev izgledala bolj kot občni zbor invalidov.

...

Ker je toliko nemških turistov v Jugoslaviji, so v zahvalo naši hokejisti igrali v Nemčiji bolj turistično.

...

Z vrnitvijo naših igralcev iz Vojvodine smo veliko pridobili, le jaz ne, ker, kot mi je dejal oče vratarja Tičarja, kdo mi bo pa sedaj nooletnega purmana priskrbel!

...

Na tekmi z Vilasom se je na koncu tekme vnel tak pretep, da je še celo ljudi zmanjkalo.

...

Na tekmi z Villasom bi bil z našimi bolj zadovoljen zvezni kaptan za vaterpolo kot za hokej, ker so bolj plavalji po ledu kot drsalci.

...

Ko sem vprašal igralce prvega moštva, kaj je vzrok slabih iger v zadnjem času, sem dobil odgovor, da se na napakah učijo. Upam, da v državnem prvenstvu ne bo več učenja.

Kljub temu pa še vedno samo za Jesenice vaš Franc Košir

ČLANI IN PRIJATELJI HOKEJA

V letu 1973 je bila pri HK Jesenice ustanovljena komisija za pridobivanje članov kluba prijateljev hokeja — navijačev na Jesenicah in članov hokejskih klubov »Jesenice« in »Kranjska gora«.

Le malo ljudi je bilo tesneje povezanih s hokejem in so bili pripravljeni delati. Zato je bilo treba pridobiti čimveč občanov, ki bi bili pripravljeni pomagati pri razvoju hokeja. Navijači so svoje prispevali na tribunah, kjer so bučno in glasno bodrili svoje ljubimce, niso pa bili organizirano povezani.

Klubi navijačev so se v tem letu začeli ustanavljati po vsej Sloveniji in bili preko svojih poverjenikov povezani z upravnim odborom oziroma s komisijo pri HK Jesenice.

Člani kluba prijateljev hokeja so organizirano prihajali na ogled hokejskih tekem na Jesenice, v kraje, kjer so Jeseničani gostovali, pa tudi v tujino so odšli.

Vsi člani kluba prijateljev HK Jesenice so pri vpisu in plačilu članarine prejeli člansko izkaznico, značko HK Jesenice ter bon za enkratno ogled hokejske tekme na Jesenicah. Prejemali so brezplačno tudi po en izvod priloge glasila »Železar« »JE-SE-NI-CE«.

Delo komisije je bilo v začetku uspešno, saj je v register članstva vpisanih 743 članov kluba prijateljev hokeja in 279 članov HK Jesenice ali HK Kranjska gora.

Največ članov kluba prijateljev so zbrali naslednji poverjeniki:

— Janez Mali, Šmartno v Tuhinju — 49
— Zdravko Čufer, Anhovo — 52
— Ljubo Trojer, Podbrdo — 14
— Branko Roblek, Kokrica — Kranj — 27

— Zdenko Remic, Ljubljana — 19
— Hafner, Škofja Loka — 25
— Edo Pšunder, Maribor — 13
— Mohorič, Mengeš-Medvođe — 131
— Tine Rozman, Hrastje-Kranj — 17
— Vekoslav Čec, Maribor — 30

— Bruno Selan, Maribor — 30
— Franc Pukl, Blejska Dobrava — 24
— Mara Koritnik, Strahovica-Stranje — 91

— Ivan Breznikar, Begunje — 138
62 jeseniških navijačev nima svojega poverjenika, temveč so povezani z blagajnikom kluba, prav tako 96 ljubiteljev hokeja, ki so iz najrazličnejših krajev Slovenije.

Dokler so bili jeseniški hokejisti abso-lutni državni prvaki, za članarino ni bilo treba skrbeti. Ko pa so mesto državnega prvaka prepustili hokejistom ljubljanske Olimpije, so navijači in njihovi poverjeniki utihnili — prenehali so plačevati članarino. To pa je bila velika napaka, saj je bila pomoč navijačev takrat najbolj potrebna.

Upamo, da se bodo poverjeniki in člani kluba prijateljev hokeja na Jesenicah spet prebudili ter z glasnim in organiziranim navijanjem ter rednim plačevanjem članarine izdatno pomagali pri nadaljnjem razvoju hokeja na Jesenicah.

Letna članarina sedaj znaša 500 din. Vsak član bo prejel člansko izkaznico, značko HK Jesenice, vstopnico za enkratno ogled tekme na Jesenicah in izvod priloge »JE-SE-NI-CE« ter program hokejskih prireditev in tekem državnega prvenstva. Glasilo hokejskega kluba prinaša zanimivosti s področja jeseniškega in jugoslovanskega hokeja. V »JE-SE-NI-CE« lahko dopi-suje vsak! Vsakega prispevka smo veseli, le na ta način glasilo lahko izide.

Kdor bi rad postal član kluba prijateljev hokeja na Jesenicah ali član HK Jesenice (letna članarina 300 din), mora izpolniti pristopno izjavo ter vplačati navedeni znesek (po pošti), lahko pa se zgleda v pisarni HK Jesenice eno uro pred vsako tekmo.

Vsi ostali že vpisani člani kluba prijateljev hokeja na Jesenicah, ki še niso plačali zaostale članarine, oziroma bi radi plačali članarino za tekoče leto, naj se povežejo s svojimi poverjeniki, lahko pa vplačajo čla-

ZA HK KRANJSKA GORA BODO V TEJ SEZONI IGRALI:

Jože Češnjak
Miran Borštnar
Mitja Grabnar
Vojko Berliš
Mihael Lah
Robert Berčič
Marko Šturm
Rok Kolbl
Jože Šturm
Boris Štros
Bojan Brun
Enes Crnović
Ferid Midjan
Marko Korošec
Željko Andres
Semir Bešić
Boris Skumavc
Robert Pajk
Simon Sušanj
Sead Čatak
Toni Kurboš
Bojan Kelih
Jože Razingar
Marjan Lah
Silvo Poljanšek
Ivo Jan

narino v pisarni HK Jesenice eno uro pred tekmo. Tudi člani HK Jesenice in HK Kranjska gora lahko članarino poravnajo na ta način.

Želeli bi, da bi klubi navijačev spet živeli in pomagali pri nadaljnjem razvoju jeseniškega in jugoslovanskega hokeja.

Blagajnik HK Jesenice

5 Najbolj zvesti (foto: F. Črv)

ZNANILCI INVENTIVNE DEJAVNOSTI V ŽELEZARNI LETA 1945

Jeseniški železarji so leta 1945 zelo dobro razumeli, da osvobodjena, a porušena nova Jugoslavija pričakuje od njihovega dela veliko, saj so takrat na Jesenicah izdelali največ jekla. V sedmih mesecih leta 1945 so delavci dali kar 49 predlogov za izboljšanje dela (tako smo jih takrat imenovali). V 16 oddelkih so takrat predlagali od enega do 14 predlogov izboljšav dela. V martinarni 14 predlogov, v mehanični delavnici sedem, v konstrukcijski delavnici, livarni, prometu tri, v predelovalnem obratu, personalni dve in v žični valjarni, šamotarni, plavžu, nabavi in energetskem oddelku po en predlog. Med posamezniki je dal kar štiri predloge Boris Florjančič, asistent v martinarni, osem delavcev je dalo po dva in 28 po en predlog, med temi tudi prvi inženir Matevž Hafner.

Janko Stana

V naslednjih letih so inovatorji nadaljevali s svojim delom. Tako je do leta 1959 Rudolf Kalan kar 13-krat predlagal izboljšave, Janko Stana 19-krat, med temi sta bila dva patenta, Ivan Žen 15-krat, inž. Hafner štirikrat, Ivan Capuder trikrat, Jurij Dolenc petkrat, med njimi en patent, Ignac Gabriel pa dvakrat.

Tem začetnikom so se v naslednjih letih pridruževali tudi drugi delavci. V letu 1946 je bilo predlogov že 211, v letu 1947 — 134, leta 1948 — 172, 1949 — 162, 1950 — 116, 1951 — 76, 1952 — 74, 1953 — 34, 1954 — 24, 1955 — 42, 1956 — 65, 1957 — 47, 1958 — 39, 1959 — 74 predlogov. V Železarni Jesenice so v dvajsetih letih avtorji predlagali kar 1.313 predlogov tehničnih izboljšav.

Ker letos poleg proslavljanja 50 let stavke, 40 let svobode, 35 let delavskega samoupravljanja proslavljamo tudi 40 let ponovnega dela na področju tehničnih inovacij, je prav, da se spomnimo tudi ljudi, ki so od leta 1945 do leta 1959 imeli največ predlogov. To so: Janko Stana, Ivan Žen in Rudolf Kalan. Žal so že vsi pokojni.

Janko Stana se je uveljavil pri izdelavi ognjeodpornega materiala, Rudolf Kalan pri obzidavi industrijskih peči, Ivan Žen pa na področju strojnih naprav.

Janko Stana se je rodil 10. junija 1893 na Libelicki gori nad Dravogradom na srednje veliki kmetiji ter že kot otrok občutil težko delo na hribovski kmetiji. Prve nauke je dobival do štirinajstega leta na osnovni šoli v Libelicah, seveda v nemškem jeziku. Bil je odličen učenec. Njegov oče Ivan Stana je bil zaveden slovenski mož, dalj časa tudi slovenski župan in pogumen borec za slovenstvo. Sin Janko mu je sledil ter že leta 1912, ob začetku balkanske vojske, pobiral za srbski RK ter agitiral proti takratni Avstriji.

Leta 1914 je moral v avstrijsko vojsko in na rusko fronto, kjer je bil že 2. novembra 1914 težko ranjen in zajet. V ujetništvu so ga zdržali tako kot svoje vojake. Leta 1915 je bil poslan domov kot težki invalid, saj je ostal brez obeh nog. Po krajšem okrevanju se je odpovedal kmetiji v prid svoje sestre ter začel iskati zaposlitev, čeprav je bil invalid.

1. aprila 1917 je začel delati pri takratni KID na Blejski Dobravi, ki je takrat začela graditi tovarno elektrod za razne peči. Opravljal je delo vsega obračunskega poslovanja, poleg tega pa je skrbel za prehrano tovarniških delavcev. Leta 1936 je po likvidaciji tovarne na Blejski Dobravi prišel na Jesenice v novozgrajeno šamotno tovarno, kjer je prevzel mesto računovodje. Na tem mestu je ostal vse do leta 1945. Janko Stana je v času med obema vojnama kljub svoji invalidnosti deloval tudi na vasi, predvsem pri krepitvi kulturnih in športnih dejavnosti delavcev. Postal je pravi Dobravec, čeprav svoje koroščine ni nikoli zatajil.

Leta 1941 mu tudi ni bilo priznane, saj so ga kot člana Sokola že med prvimi selili v Šentvid. Pripravljen je bil za selitev v Srbijo, vendar so ga po nekaj tednih zaradi težke invalidnosti vrnili na Jesenice. Vključil se je v organizirano delo OF.

Po osvoboditvi je leta 1945 v Železarni prevzel odgovorno delo obratovodja šamotarne. S tem se je začel

drugi del njegovega življenja. Prvotno je šamotarna krila samo potrebe Železarne po šamotni opeki. Leta 1945 pa so se proizvodni pogoji spremenili: šamotna opa je bila potrebna tudi ostali industriji Jugoslavije.

Postavljen pred tako pomemben problem, kakor je izdelava ognjevdzdrnega materiala za potrebe vseh železarn v državi, je Janko Stana postavil vse sile in sposobnosti, da se je proizvodnja ognjevdzdrnih izdelkov dvignila do take višine, da je omogočila kolikor toliko normalno obratovanje. Na njegovo pobudo se je obrat razširil, v letu 1947 je bila proizvodnja v primerjavi z letom 1945 za sto procentov večja.

Šamotarna je morala prevzeti tudi izdelavo specialnih izdelkov, ker uvoz še ni bil urejen. To pa je zahtevalo od njega ogromno dela in skrbi, še toliko bolj, ker za proizvodnjo teh izdelkov ni bilo nobenih navodil, niti nobenih osnovnih podatkov, ker so bili vsi specialni ognjevdzdrni izdelki v stari Jugoslaviji uvoženi iz Nemčije.

Se pred težji problem pa je bil Janko Stana postavljen v letu 1948, ko so zaradi informbirojevskih dogodkov vse vzhodnoevropske države našim železarnam ustavile dobavo ognjevdzdrnega materiala.

Rešiti problem surovin za izdelavo ognjevdzdrnega materiala v takratnih razmerah ni bilo enostavno delo. Toda Janko Stana je brez oklevanja prešel na uporabo surovin domačega izvora. Namesto uvoženih materialov je začel uporabljati za izdelavo šamotnih opek črnogorski boksit ter razne gline iz Srbije, Hrvatske in Slovenije. Ta poskus je bil precej tvegan, ker so vse znanstvene razprave do tedaj prikazovale boksit kot nepriporočljivo sredstvo za izdelavo šamotnih izdelkov. Toda črnogorski boksit ni le popolnoma nadomestil tuje surovine, temveč jih je celo prekašal. Seveda je bilo potrebno pravilno razmerje materialov in pravilna obdelava. Jeseniški železarji je bilo tako zagotovljeno obratovanje, prav tako tudi ostalim jugoslovanskim železarnam.

Zato ni prav nič čudnega, če je Janko Stana med prvimi delavci Železarne Jesenice prejel posebno priznanje Prezidija Ljudske skupščine SFRJ Red dela II. stopnje. V Železarni je bilo o odlikovancu zapisano: »Med njimi je tudi ponos tovarne, trikratni udarnik in izumitelj, tovarniški Janko, ki je stoprocentni invalid, ki je v prejšnji vojni izgubil

obe nogi, star 55 let in vendar se z nezmanjšano delovno vneto trudi in prizadeva, kako bi izboljšal delovni način, kako moderniziral tehnične priprave, da bi z manjšim trudom dosegel isti delovni učinek in osvobodil državo potrebe po uvozu iz tujine.« V pogovoru z novinarjem pa je Janko Stana dejal: »Vedno stremim predvsem za tem, da bi s prihranki na materialu, s smotno izrabo delovnih sil in z modernizacijo tehničnih priprav pocenil naše izdelke. Res, da sem najtežji invalid, kar pa me prav nič ne ovira pri mojem poletu in zanosu, ker čutim, da sem kot invalid dolžan koristiti skupnosti.«

Janko Stana je prav tako uspešno reševal vprašanja proizvodnje silika opeke, to je kvarcita, ki smo ga prav tako uvažali. Stana je uvožene surovine nadomestil z domačimi. Na Dolenskem in na Pohorju je našel rudnike izvrstnega kvarcita, ki je po kvaliteti presegal uvožene surovine. Tako je šamotarna na Jesenicah lahko začela s proizvodnjo prvostopne silika opeke. S prizadevanjem in neutrudnim delom je Janku Stana uspelo izključiti ves uvoz surovin za izdelavo ognjevdzdrnega materiala — šamota in silike. S tem je Železarni in celotni Jugoslaviji prihranil ogromno deviz.

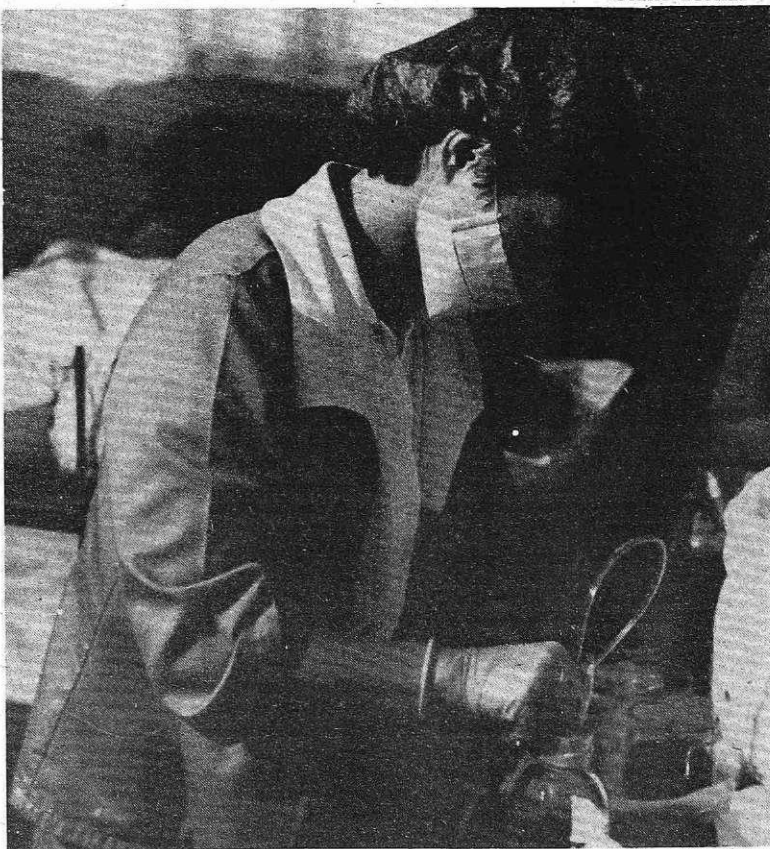
Iz popolnoma domačih surovin je izdelal phalne mase, ki so jih uporabljali pri zidavi ponev in vlivalskih v martinarni, elektropečeh in plavžih. Ta phalna masa je bila v primerjavi z opeko, ki se je uporabljala prej, za več kot polovico cenejša, vzdržljivost še enkrat večja od šamotne opeke, poleg tega pa je bila kvaliteta jekla, ki je teklo skozi s phalno maso pozidano ponev, precej čistejša. Za to izboljšavo je bil Stani priznan patent. Patentni izkaz s številko 18458 - 307/1953. Leta 1956 je za izboljševalni predlog št. 928 »Nova phalna masa za oblogo vlivnih teles« dobil za takratni čas zelo lepo nagrado v višini 180.000 dinarjev.

Janko Stana je prejel tudi še eno patentno listo s številko 18459 - 308/1953, ki se nanaša na »Postopek priprave bazičnih loncev za tališne peči.«

Janko Stana je svoje znanje prenašal tudi na druge izven Železarne. Sodeloval je pri gradnji tovarne za silika ognjeodporni material v Skopju in Gostivarju, sodeloval s Fabrikom šamota v Arandževu. Svoje znanje je vložil tudi v raziskavo izdelave elektrode za kino projektorje ter v zvezi s tem sodeloval z Institutom za industrijsko raziskovanje pri ministrstvu SR Hrvatske v Zagrebu.

Janko Stana je kljub stoprocentni invalidnosti delal polno delovno dobo, pa ne samo na svojem delovnem mestu, polnem inventivne dejavnosti, ampak tudi na področju kulturne in telesnokulturne dejavnosti izven tovarne ter je kot tak lahko svetel vzor tudi današnjim inventivnim delavcem.

Stane Torkar

Ves prejšnji teden in v začetku tega je potekala na Jesenicah krvodajalska akcija, ki jo je organiziral občinski odbor Rdečega križa v dogovoru z Zavodom za transfuzijo krvi iz Ljubljane. Namen te akcije je bil zbrati toliko krvi, kolikor je potrebuje Splošna bolnica Jesenice. Odziv krvodajalcev je bil dokaj dober, v šestih dneh je svojo kri darovalo več kot 1500 ljudi, od tega dve tretjini delavcev naše železarne. Kljub temu pa je bil odziv vendarle premajhen in je zbrane krvi manj, kot jo potrebuje jeseniška bolnica. (Foto B. Grce)

DA NE BO POMOTE

Iz članka S. Vrdoljaka »Planiranje v krajevni skupnosti« (Železar, 5. september) smo zvedeli, da »se morajo krajevne skupnosti OBVEZNO VKLJUČEVATI v pripravo dolgoročnega in srednjeročnega plana občine Jesenice preko obravnave posameznih dokumentov na zborih SOB Jesenice in V JAVNI RAZPRAVI ter »AKTIVNO SODELOVATI pri nastajanju in sprejemanju dolgoročnih in srednjeročnih planskih aktov SIS«, pa tudi, da »sta zaenkrat poslali pripombo na osnutek dolgoročnega plana občine le dve krajevni skupnosti — krajevna skupnost Mirka Roglja-Petka in krajevna skupnost Dovje-Mojstrana.«

Tako formulirana informacija je pomanjkljiva in bralce Železarja zavaja. In nje je namreč moč sklepati, da je bila v KS Dovje-Mojstrana izvedena (obvezna) javna razprava, kar zbuja vtis, da je planiranje v KS potekalo po samoupravnih poti, ne pa v ozkem krogu posameznikov, ki se ponajšjo izrazito predstavniško (nedelegatsko), kar je v tej krajevni skupnosti že ustaljena navada — skratka vtis, da je s krajevno samoupravo vse v najlepšem redu. Prav zato, da se ne bi v javnosti ustvarjal vtis, kako zelo samoupravno so v KS Dovje-Mojstrana stvari »pošlihtane«, bi kazalo navesti, ali so bile omenjene pripombe sprejete na seji krajevne skupnosti, razširjeni seji KK SZDL, ali pa so to celo samo stališča kake komisije (za planiranje) oziroma posamezne delegacije ali konference delegacij. Javna razprava je namreč javna razprava, torej razprava, ki ne more in ne sme ignorirati vseh krajanov. To poudarjam zaradi tega, ker sem se pred leti zavzemal, da bi za zbere vaščanov, še zlasti kadar gre za plane, v KS pripravili kratke informacije, ki naj bi jih (ciklostirane), pionirji, organizirani po principu »Kurirčkove pošte« (čemu ne bi na kar najbolj aktualen, praktičen način ohranjali tradicije NOV), raznesli po blokih in domovih, objavili pa seveda tudi po vseh oglasnih mestih v KS, tako da bi krajan lahko pripravljeno sodelovali v razpravah o vseh, za prihodnost krajevne skupnosti pomembnih zadevah. Ker pa ni tako, imajo torej izbrani posamezniki pod videzom, da je vse v najlepšem redu, možnost ribariti (planirati) v kalnem in svoje interese, zamisli, želje, ne da bi jih verificirala večina krajanov ob sila omejenih sredstvih za skupne in splošne potrebe v občini ponujati v verifikacijo na višji nivo odločanja (na zbere SOB) kot splošni interes krajanov.

Dalje. Vrdoljakov članek zavaja tudi s tem, ker pravi, da »imajo namreč krajevne skupnosti le malenkostna lastna finančna sredstva«. So mar sredstva, ki se zbirajo v občini in se posebej v SIS, privatna lastnina le-teh? Poteka planiranje v nekem imaginarnem prostoru, ne pa na nekem konkretnem ozemljskem teritoriju, ki je tudi geografsko razmejen med krajevne skupnosti, pa čeprav poteka meja preko gora, ne samo med hišami naselij? Mar ni vsak delegat, pa naj bo to delegat v tej ali oni SIS, v tem ali onem zboru SOB, tudi prebivalec nekega naselja, torej krajan? In zakaj ne bi ta krajan, ki ga je doletela čast, da odloča o milijardah, ki se zbirajo v neki SIS ali v občinskem proračunu, prisluhnil mnenjem svojih sokrajanov, ki ta sredstva ustvarjajo, plačujejo davke ipd., se na javnem zboru pozanimal, katere probleme večina občiti kot najbolj boleče, prisluhnil, kakšnemu prioritetenemu vrstnemu redu reševanja problemov bi (glede na omejena sredstva) oni dali prednost in v skladu s stališči tistih, ki so ga konec koncev izvolili zato, da bo zagovarjal njihova stališča, dvignil roko za ali proti, ko je treba o nečem glasovati.

Ker se v zvezi s planiranjem, pa ne le v zvezi s planiranjem in krajevnih skupnosti, vse bolj izpostavlja problem omejenih sredstev, naj ob tej priložnosti opozorim na eno največjih sramot v jeseniški občini: da imamo v občini sicer bogato knjižnico (v nemogočih prostorih), vendar

pa nobene čitalnice, kjer bi si človek lahko ogledal vsaj najbolj pomembne izmed revij, (mislim na kulturniške in strokovne revije) in časopisov, ki pokrivajo kulturno, sociološko, filozofsko, politično, ekonomsko ipd. ustvarjalnost v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Zato da bi lahko sledil ustvarjalnemu utripu družbenega življenja, da bi bil iz več virov (ne le enostransko) informiran o aktualnih vprašanjih in dilemah današnjega časa, da bi se lahko sam ustvarjalno vključeval v aktualna dogajanja, da bi se do njih sploh lahko zavestno in osveščeno opredeljeval. Saj vendar šport, ali bolje, hokej in smučanje, za katerega navija cvet naših občinskih velmož (glej kadrovske sestavo upravnega odbora Hokejskega kluba) ni vse, kar bogati naše življenje. Brez moderne čitalnice, podvrženi manipulacijam TV in časopisnih medijev, ki imajo monopol v občinskem prostoru in ki niso imuni pred raznoraznimi deviacijami (lokalizem, nacionalizem, ...) v občinskem prostoru, smo bolj ali manj obsojeni na težko zaplankarstvo in provincializem. Podobna vprašanja si lahko zastavljamo tudi v zvezi z jeseniškim INDOK centrom, katerega ustanovitev je bila predvidena že v prejšnjem srednjeročnem obdobju, nekaj sredstev zanj pa je bilo že tudi potrošenih. In sploh, kaj je z izgradnjo informacijsko-dokumentacijske službe, ki jo je treba po zakonu o sistemu družbenega informiranja ustanoviti tudi v jeseniški občini in ki naj bi bila sestavni del širšega družbenega sistema informiranja? Brez ustreznega pospeševanja informacijske kulture v najširšem smislu nam res ne preostaja drugega, kot da opevamo požrtovalno, slabo plačano, težaško delo ob martinovkah kot vrhunec naše jeseniške (pretekle, sedanje in prihodnje) samozvesti, samobitnosti in identitete — nečesa, po čemer smo in edino po čemer smo lahko Jeseničani. Na to kaže — in to najbrž ni naključje — Čufarjeva pesem »Bese da fabriških težakov«, ki uvaža v letošnji bilten kluba samoupravljalcev.

V Mojstrani smo imeli po vojni za tiste čase bogato knjižnico planinskega društva. Sedaj nimamo nobene, čeprav se je prebivalstvo zelo povečalo. In ko je lani predsednik IS SOB Mlinarič slovesno odprl Planinski muzej in gostinske prostore v povsem obnovljeni bivši Jozelnovi hiši (kdo jih je planiral?) — ni nikomur prišlo na misel, da bi prav ti prostori, ki so bili odprti samo kakšen dober mesec dni, odtlej pa jih nihče ne uporablja, lahko pomenili veliko pridobitev za krajanje, če bi v njih namestili skromno knjižnico s skromno čitalnico. Odprli smo novo gostilno kljub dejstvu, da so ostale (Market, gostišče Krma) večinoma zaprte.

Pri oblikovanju planov bi o teh stvareh vsekakor kazalo vsaj razmišljati. Saj nam brez poglabljanja starega in pridobivanja novega znanja in informacij ne ostaja drugega, kot da postajamo v teh zmedenih in zapletenih časih vse bolj samoupravno pasivni in da svojo dejavnost omejujemo zgolj na to, na kar se razumemo: na opravljanje enostavnih del v službi, obdelovanje vrtička, pranje avtomobilov, kritiziranje vlade, športno navijaštvo ...

No, mogoče pa komu takšno stanje kar prav pride: Božidar Lakota

OB DNEVU VEZISTOV

Člani odbora sekcije vezistov NOV za Gorenjsko so imeli zadnjega avgusta drugo sejo v letošnjem letu. Na njej so pregledali in obravnavali tekoče zadeve in naloge, dogovorili so se o srečanju z delavci Telematike — ISKRE na Laborah v Kranju, o sodelovanju na prireditvah v počastitev dneva vezistov 26. septembra in o pripravi na letno skupščino in srečanje z delavci PTT Gorenjske, ki bo 3. oktobra ob 16. uri v prostorih PTT na Primskem v Kranju.

Tajnik in blagajnik sta poročala, da je odbor od Telematike ISKRA prejel 15.000 din za kritje stroškov delovanja. Družinam umrlih članov so namesto venca nakazali po 2.000 din pomoči. Skupnosti vezistov NOV Slovenije so poslali predloge za posebna priznanja jubilarom in radioklubu »Železar« Jesenice. Ta je namreč ob sodelovanju sekcije že dvakrat zelo uspešno organiziral medkлубsko tekmovanje mladih radiistov v »lovu na lisice«. Občinskim aktivom vezistov NOV so priporočili, naj vzpodbude tudi druge radioklube po občinah.

V počastitev dneva vezistov je predvidenih več prireditev. Tako bo v domu JLA v Kranju kviz na temo »Zveze v NOV«. V komisijo za oce-

njevanje je odbor sekcije imenoval svojega člana. V sredo, 25. septembra, ob 17. uri bo v domu JLA pogovor o zvezah v NOV. Tu bodo vezisti NOV pripovedovali o izkušnjah in zvezah v NOV mladim vezistom JLA in vsem udeležencem tega pogovora. Kviz in pogovor bosta dopolnjena s posebnim glasbeno-zabavnim programom.

Proslava, ki bodo na dan vezistov v vojašnicah v Kranju in Ljubljani, se bosta udeležili delegaciji sekcije vezistov NOV za Gorenjsko.

Na Jesenicah bodo v počastitev tega dneva pripravili tekmovanje v iskanju skrite radijske postaje, ki se ga bodo udeležili mladi radiisti osnovnih šol. Za vse udeležence bodo ob razglasitvi rezultatov pripravili prijeten sprejem Branko Blenkus

JULIJAN O

(Junijsko sonce pa je medtem medlo njegove ude, ga zazibavalo v zapanost, blaženost, nirvano.) Julijan ni mogel, da se tako izrazimo, mimo jaska za kanalizacijo, ne da bi sumničavo potegnili sapo skozi nos: pa najsi so bila vratca, ki vodijo v globino, slabo zaprta ali pa tako zadela, da živ hudič ne bi mogel spustiti prdca skozi špranjo, saj špranje preprosto ni bilo. In če vemo, da ob takem vremenu, ko se sonce izživlja tam zgoraj in ko vlada severozahodnik, iz kanalizacije sploh ne more zasmrdeti.

Predvsem pa je prišlo v pretres čudno Goslačevo obnašanje. Kako to, da je Goslača prizadela tista nedolžna opomba – da ga je, skupaj z ogrlico, ki mu krasi vrat, videl v zgodnjih sanjah istega jutra? Kako more tako nedolžno prilizovanje povzročiti, da se na prijateljevem obličju naenkrat pojavijo simptomi duševne zmedenosti? Julijan ni bil človek, ki si ob takem pripetljaju ne bi začel izmišljati najbolj nenavadnih podmen. V svoji preteklosti je slutil množico napol pozabljenih zvez, ki bi ga lahko kam pripeljale. Kam? Do samega sebe, kakršnega se ni navajen videti. Ko se je spravil k pisanju romana, ga pri tem ni vodila samo želja po tem, da bi postal Nekdo (strah pred tem, da bi ostal niko i nista). Za pogonsko gorivo pri tej dejavnosti je uporabljal tudi upanje, da se mu bo posrečilo med pisanjem spraviti na dan kaj prav grozljivo fantastičnega. Ob tem so ga navdajali podobni občutki, kakršne ima nemara privrženec okultnih ved, kadar se mu posreči dokazati, da je bil v svojem prejšnjem življenju tak in tak znamenit kujon, recimo rabelj ali pa velik kurbir ali kaj podobnega, in da se mu bo zdaj to nadvse razgibano prejšnje življenje razodelo v celoti in v podrobnostih. Recimo s pomočjo avtomatskega pisanja. Ali pa kakor kak špiritist, ki bi se mu posrečilo dobiti na zvezo pred leti umrlega sorodnika, človeka, ki je zapustil ta svet v dvomljivih okoliščinah; in ki mu je privravljen razodeti shrbljive podrobnosti o tem, kdo, kako in zakaj mu je zaval.

V tem primeru pa pri Julijanu niti ni šlo ne za davno ne za povsem pozabljeno preteklost. Okoliščine, v katerih je pred nekaj dnevi navezal intimni odnos z neko žensko, so bile v nekem smislu zares čudežne. S čudeži pa je vselej tako: ker z njimi ne vemo kaj početi, jih navadno kmalu odrinemo nekam na rob. Tega ne bi kazalo okvalificirati kot topoumno pozabljanje nezaželenega: to pozabljanje se dogaja tudi bistrim, duhovitim in razgibanim ljudem.

Julijana za čudo niti malo ni morilo to, da je spoznal (spoznal v biblijskem, t. j. mednožnem smislu) prijateljevo ljubico. Slaba vest se mu ni oglasila. Razlogi za to domnevno moralno neobčutljivost bodo kasneje, – v kratkem – podani, upajmo, da bodo dovolj prepričljivi. Težave so nastopile drugje. V Julijanu se je porajal sum, da se je z nečim izdal. Tisto nekaj se je skrivalo prav na območju hipijevske ogrlice, na območju njegovega malce priliznjene omenjanja »davišnjih sanj«; vse skupaj nikakor ni moglo biti brez zveze z njegovo izmišljeno prekognicijo, z njegovim vnaprejšnjim vedenjem, da se mu bo prijatelj še isti dan na klopci, tako kot se mu je zares prikazal: s hipijevsko ogrlico (ali morda: s tibetanskim molkom) okrog vratu.

Julijanove hipoteze so se skristalizirale okrog tih dveh dogodkov: prvič, da je pred nekaj dnevi razdevil (ali morda: ponovno razdevil, saj je šlo za ponovitev nekega davnega dogodka) Matejo, naslovno Goslačevih lirskih elegij; drugič, tu je dogodek na klopci v sadovnjaku, ko Julijan neprevidno »izpove« sanje (sanje, ki jih dejansko nikoli ni bilo) – in s tem izzove prijateljevo skrito jezo.

Jedro Julijanove fantastične hipoteze je bilo v tem: Slep goslač naj bi takrat, ko je Julijan omenil ogrlico, v hipu jasnovidno spoznal, kaj se je takrat (pred nekaj dnevi) zgodilo na z glino popacanih tleh Matejinega ateljeja. Sveti goslač je nemara – medtem ko je tako zamišljeno prebiral jagode (na molku) z notranjim očesom videl vse to, kar se je začelo tam na tleh in kar se je potem nadaljevalo v kopalnici in potem spet na divanu v ateljeju.

V Julijanovi izjavi, posebej v tem, ko je rekel, da ga je videl s prav to ogrlico, je bilo nekaj, kar je Svetemu goslaču odprlo oči. Opozorilo ga je, da se je moralo v hiši ženski nekaj zgoditi.

Povezava med dogodkoma je bila na prvi pogled nejasna, Julijan pa je

vendar čedalje bolj veroval vanjo.

Kako obnoviti vse tiste čudeže, ki so se dogodili z Julijanom in Matejo v noči med 2. in 3. junijem? V čudežih se navadno prikaže kakšna v meglo zavita postava. Lahko pa je vse razloženo zarisano na ozadju resničnosti. Recimo, železna traverza se začne premikati ko da bi jo privzdignil močan žerjav, – vendar brez žerjava. Človeku se zdi, da bi ob takem dogodku začutil zoprn pritisk neke v lobanji. Bit se spremeni v nebit, in nebit se spremeni v bit. In, kar je še najbolj presunljivo: človek stopi s svetom, z zunanjimi stvarmi, z drugimi ljudmi v tako tesno in intimno razmerje, kakršno je sicer prihranjeno le za sanjske predmete.

Začelo se je takrat, ko sta se Mateja in Julijan ovedla na tleh ob vrsti sušičih se glinastih vaz. Vse skupaj je bilo mlačno in vlažno, ločevanje med zunanjim in notranjim svetom se še ni začelo. Še na misel jima ni prišlo, da bi se vprašala, kdo ju je položil tjakaj: kdo je vodil Julijanove roke, kdo je razprl Matejina kolena.

Julijan je pričakoval, da bo zdaj nastopil trenutke zadrege, morečega sramu, ki povzroči, da nam zavest kar preskoči za nekaj minut v kasnejši čas. Kakor pri malem božjastnem napadu. Z vajenim gibom je hotel prestreči ta trenutek, se prekobaliti čezenj z majhno rutinsko goljufijo. Hlinjena nežnost, bratovski poljub ali dotik ustnic té lahko odvrne od grozljive sramotne stvarnosti. Tipse se je približal Matejini glavi – po zadnjem krču je namreč obležal na njej malce poprek, kakor prečka na grškem križu – pri tem pa je nehote odprl oči.

Opazil pa je, da zdaj sploh ni nič na tem, da se je znašel na tleh v tako smešni pozi! Hlače ima spuščene do kolen, pravkar je napolnil s spermo ljubico in zavetnico svojega prijatelja. Ki najbrž sploh ne uporablja tabletk in podobnih pripomočkov, kje neki! Pri Svetem goslaču jih nedvomno ne potrebuje.

Pričakoval je, da bo on tisti, ki se bo zdaj moral znajti. Matejin pogled pa ga je preprečil o nasprotnem. Ta pogled ni bil ne posmehljiv ne začuden ne sramežljiv ne zaljubljen. Pogled brez vsakih nepotrebnih dodatkov, pogled kot tak. No, bila je doma, bila je v svojem ateljeju. In tamle poleg je bila, kot se je potem izkazalo, njena kopalnica.

Pojdi, greva se umiti, je rekla. Njen glas je bil malce sladkoben, grušnjiški, kot vedno, in ker je bil to pač njen običajni glas, ni kazal na kakšno izjemnost. Julijana je pri tem presunilo nekaj drugega: ta stavek mu je bil od nekdaj nenavadno znan. Ta stavek, njegov kontekst in obvladano ženskega glasu. Od kod le, najbrž iz otroštva, to je bil glas kakšne matere, tete ali sestrice.

Erekcija sploh ni odjenjala in ob njenem glasu je vse skupaj spet bolj otrdelo, umaknil se je iz nje domala tak, kakršen je pred nekaj minutami prodril vanjo. Zdal mu je postalo razumljivo, zakaj se zaman ozira okrog sebe za kakšnimi slabimi občutki: ta večer se zanju sploh še ni končal. In sploh ni bilo neprijetno skobacati se na kolena in se potem spraviti na noge, pri čemer sta si pomagala – kakor dva kolesarja, ki sta se na zatemnjeni cesti zaletela brez lastne krivde.

Peljala ga je k zadnjim vratom ateljeja. Ta vrata je poznal že od prejšnjih obiskov (ti so bili vsi brez izjeme posvečeni ogledu Matejinih umotvorov), ni pa vedel, kam peljejo. Zdal je videl, da je tam zadaj starinska kopalnica, pravzaprav pralnica, kopalnica in pomožna drvarnica v enem. Pod visoko vzdanim oknom z mlečnim steklom je bila velika, neobzidana, torej prosto stoječa kad – eno izmed nog je imela podloženo s kosom opažnega okvirja – poleg kadi v kotu je stala peč s kotlom, taka, da jo lahko ogrevaš bodisi s plinom, bodisi z drvmi. V drugem kotu je stal pralni stroj, ob zadnjem zidu pa so bila zložena lepo našagana in malce zaprašena bukova drva. Ob steni nasproti kadi je stal zelo dolg zaboj, najbrž poln umazanega perila. Julijan je podobne zaboje videval na palubah ladij obalne plovbe, tudi sedel je že na njih in gledal valove, medtem ko je pod zadnjico slutil kupe varno spravljenih rešilnih pasov.

Tu je sicer prevladoval vonj po prašnih, namočenih in spet sušičih se drveh, v splošnem pa je bilo razpoloženje podobno tistemu na ladji. Manjkali so galebi, ki prosjajo za kos odvženega kruha: Vendar – ali niso bile noge té železne in z umazano oljnato barvo pobarvane kadi podobne plavutastim okončinam kakšnega predpotopnega ptica?

Mateja je nadvse preudarno zaklenila vrata in se obrnila k njemu. Jaz bom šla prva noter, je rekla: pro-

stora je dovolj za oba, ampak nikamor se nama ne mudi. Podarila mu je nasmeh, poln trdnega prepričanja, da ona že ve, kako je prav.

Kako neskončno daleč je bila vsakršna zadrega! Poglejmo zdaj tole: nenadoma so se vrata zatresla od ne premočnih, pa vendar neučakanih udarcev s pestjo. Mateja je bila že slečena, plin je bil prižgan, preden naj bi stopila v kad, je za hipec stala tam malce sklonjena in z glavo postrani: zdelo se mu je, da ga ta drža sili, naj ji končno vendarle pogleda v obraz, namesto da se s pogledom spreha po njenih prsih in rahlo izbočenem trebuhu. Bilo pa je nekaj drugega: prej kot on je zaznala prisotnost majhnega vsiljivca, ki se je medtem pritihteval v ateljeju. Bila je kajpak mala Meri, hotela se je, preden bo morala v posteljo, posloviti od Julijana. Rada bi dala roko »stricu Podbevšku«. Stric Podbevšek je že šel, je brez vznemirjenja odgovorila Mateja. Ne bom ti odklenila. Stric ti bo drugič dal roko.

Mala je brez nadaljnjih razprav odšla iz ateljeja.

Ves čas sta se potem po malem pogovarjala. Bila sta skupaj v tem prostoru, ne pa skupaj v kadi: Mateja je hotela biti prva in Julijanu ni ostalo drugega, kot da je uporabil mornarski zaboj kot nekakšen sedež. Ga je Mateja s tem, da je ves čas ohranjala pogovor, hotela odvrniti od tega, da bi jo preveč pogoltno – ali preveč radovedno? – opazoval? Ta domneva se zdi zelo majava. Kaj ni bila ona tista, ki je pripravila in zrežirala ta nenavadni in nenadni happening? Peljala ga je noter in malo manj kot posadila na tisti sedež v prvi vrsti parterja! Pa tudi njeno govorjenje ni bilo niti hlastno niti nepretrganje, ni kazalo na to, da skuša z njim kaj preprečiti ali prikriti. Nasprotno: besede in stavki so prihajali na dan laagodno, v neenakomernih presledkih. Julijan jo je gledal in poslušal, vmes je bilo dovolj časa za premišljevanje. V mislih se mu je skritiziral stavek, ki ga je, kot se mu je zdelo, prebral v romanu ali slišal po radiu v literarnem nočturnu. Ali pa se je mogoče že vse življenje pripravljval da ga bo slišal? Stavek se je glasil: »Tako se pozno v noč pogovarjajo ljudje, ki jim je pogovor v veliko zadoščenje.«

Govorila pa sta seveda o temi, ki je bila obema dobro znana, namreč o Svetem goslaču. Goslača je Mateja imenovala s pravim imenom, »Albin«. Iz njenih besed se je dalo razbrati, da je zelo ponosna na svoje razmerje z Albinom: bilo je tako nasprotno malomeščanskim pričakovanjem vse njene okolice.

Besed »s tem sem dokazala...« mogoče ni uporabljala, zato pa je vsekakor večkrat rekla »s tem sem pokazala«; in še marsikaj v tem smislu, zraven pa se je posvečala miljenju lepo oblikovanih stopal in s svilnato črno dlako poraslih področij, se pravi pazduh in mednožja.

Julijan je vedel, da je Sveti goslač skoraj sedem let mlajši od Mateje. Slišal je nekaj o tem, da posveča svoje verze zdaj njej, zdaj njeni materi, zdaj Matejini nečakinji Meri – tisti, ki je malo pred tem tako moteče razbijala po vratih kopalnice. Na uho mu je prišlo še več takih in podobnih pohujšljivih namigov o tem razmerju.

Mateja pa vsega tega očitno sploh ni nameravala skrivati. Morda je domnevala, da se Sveti goslač redno izpoveduje prijatelju, da torej Julijan ve o vsem tem najmanj, toliko, kot ona. Njenih stavkov nam ne kaže navajati: vsakomur, ki ne pozna položaja, bi bili povsem nerazumljivi. Tudi Julijan si je moral včasih pomagati z ugibanjem, včasih pa se je spet opogumil in jo naravnost prosil, naj se bolj jasno izrazi. To je vendar tisto, ga je vsakokrat zavrnila. Kaj ne veš? In: nikar se ne delaj, da ne veš, kako se je to takrat z nama zasukalo... in tako dalje in tako naprej.

(nadaljevanje)

Nekaj podobnega je ob pesmi, ki so jo peli na smrt obsojeni talci z jezo, takoj nato pa z občudovanjem, prevzelo tudi obersturmführerja Wernerja. Kakšen fanatizem! Vedo, da bodo morali umreti za izgubljeno stvar, pa odhajajo pojoč v smrt. Vsak boj, že poskus boja proti njim je norost, samomor. In vendar. Prav dobro je vedel, da bo uporništvu na tleh šele tedaj, ko bodo segli do njegovih korenin. Položaji na bojiših pa so vse preveč negotovi in vojna se je zavlekla dalj, kot so pričakovali. Zato jih morajo tolči povsod. V tem je prihodnost njihovega poslanstva! Predvsem po glavi! Udje bodo odpadli sami! S tečajev niso vzdignili le Evrope, zažgali, vneli in razmajali so pol sveta, pa ne bi uničili posameznikov!

Ta ugotovitev ga je spomnila na Aleša. Pripravljali se je na srečanje z njim. Ne bo prvič imel pred seboj takega človeka. V zagriženem spopadu z njim je rabil pamet in znanje, ki si ju je pridobil v trdem, dolgoletnem boju za ideje kljukastega križa.

Uničil ga bom le tedaj, če ne bo zalegla preudarnost. Neodpušljiva napaka bi bila, če takih ljudi ne bi skušali pridobiti na svojo stran. Tudi naša ideologija zasleduje socialne spremembe. In njemu, takim, gre predvsem za to. Morda mu bo treba ponuditi samo nekaj oblasti, mu dati možnost, da bo svojo moč lahko uveljavljal na naši strani! Občutek moči, ki jo vzbuja oblast, zelo rad in hitro opijani majhne, nekdanje nepomembne in zapostavljene ljudi. Toda najprej ga moram ponižati in omehčati, preceniti njegov talent, pogum in zdržljivost. Z njim se bo treba pogovarjati drugače, kot s tistimi, ki v njem vidijo svojo glavo. Lomil in osvaja ga bom počasi, potrpežljivo. Nič ne tvegam, izbire bo še dosti. Pod težo Filipovih dejanj, pod pritiskom začetih jutra, ki jih bom obesil na njegovo slovensko vest, bo nazadnje moj. In če se z drugimi pripeti karkoli nepričakovane, bo tu že drzni, preračunljivi, v bistvu pa zlomljeni in na vse pripravljeni Gorski. Pa tudi žensk ne gre zametavati. Te so lahko močno orožje.

Moral bo spoznati, da je začel na nepravem koncu in da bo lahko nehal tako, kot se spodobi.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

33

povest

Priprave na spopad z Alešem so Wernerja zaposlile bolj, kot si je hotel priznati.

Ničesar ni smel pozabiti. Vendar pa ga je kar naprej grizlo vprašanje, kaj, če na Aleša ne bodo delovale niti privlačne obljube niti najhujše mučenje. Ves proces se je spočel le v njegovi glavi, skrivnost, ki je ni zaupal nikomur. Sicer si pa nihče ne želi miru bolj kot on: Ko bo pokrajina očistena in pomirjena, se bodo lotili preurejanja krajev in življenja v raj. Tisti stari grad, obdan z gozdovi in poljem, bo njegov. Starine delujejo na človeka blagodejno, da se lahko ves preda lepota. In v tem mirnem zavetju, kjer je pred stoletji menda prebival drzen vitez, ki je od tam odhajal nad Turke, se bo spet razcvetela kultura. Nakopičil bo knjig in glasbil, že zbranim dragocenim slikam pa bo dodal še novih!

Potem ko so odpeljali na smrt obsojenega partizana, razen mešetarja, ki so ga zvečer vtaknili drugam in se je zdaj spet pokazal v sobi, nihče več ni mogel trdno zaspati.

Aleš je v sebi zatrl željo, da bi zapornikom govoril, skušal se je umiriti. Prav gotovo bo jutraj potreboval veliko moči. Zdal ni mogel več dolgo čakati na zaslisanje, sicer njegovo zajetje ne bo imelo pravega pomena. Za hip je zatislil oči, potem je zamišljeno spremljal porajanje jutra. Skozi okna so začeli siliti prvi prameni sončne svetlobe. Kolikokrat je bil v takem času že buden, nikoli pa rojstva novega dne ni gledal iz zaporov. Pred njim se je razrastle gozd, sredi njega pa je počivala partizanska četa in skozi goste veje so presegali še redki, zato pa najlepši in najmočnejši sončni žarki. Po mahovitih tleh se je spustil v dolino. In bolj ko se ji je približeval, nevarnejša je postajala, kajti tam so prebivali ljudje.

Tam je živel tudi Martina. Podobne jutranje ure je dočakal tudi že pri njej in nato sta skupaj opazovala, kako sonce hitro vstaja izza hribov.

Ta vizija ga je čisto predramila. Kje je zdaj? Kaj počne? Gotovo je pobegnila, ker se mi prikazuje tako živo! Tolažba pa mu ni prinesla miru in še vedno ga je bolj skrbelo zanjo in za druge kot zase. Sebe ni več štel, učil in naučil se je vloge, ki jo bo igral do konca. Razen, če se bo ponudila priložnost za beg. Potem se mu bo treba zasukati drugače. Vendar ob mislih na zaslisanje ni bil tako ravnodušen in miren, kot bi se rad prisilil. Skrb in vest sta ga glodali zlasti zaradi vseh tistih, ki so mu ali mu še bodo zamerili in očitali, da so ga tako lahko ujeli. Brez strela! Ko ga bodo začeli spraševati, bo že vedel, kako je, samo da ljudje ne bi pomislili še kaj hujšega! Drugo bo že prebolel!

Zdal je mislil le še na zaslisanje. Pripravljali je tisoč odgovorov in možnosti, da bi zavaroval ljudi. Govoril bo, če bo šlo za obrambo gibanja in govoril zato, da bo premagoval zaslisevalce, dokler bo govoriti mogel. Še vedno pa je slišal glas oficirja, ki je vodil zasedo:

... Le ubiti ga ne smemo!

To je bila brez dvoma napoved, kako bo med temi zidovi preživel dneve. Ni bil še zrel za smrt. Ubili bi ga lahko takoj!

Bolj ko se je dani, bolj je bil nemiren. Čutil je moč, da se bo uprl gestapovcem, hkrati pa se je zavedal, da ima vse na svetu svoje meje. Dotaknilo se ga je še nedoživeto, neznano. Še nikoli ni bil zaprt, niti zaradi divjega lova ne.

In tako so se pred njim vrstili številni dogodki in obrazi. Partizanski, nemški pa spet Martinin, Filipov, Golobov in Rozin, Gorskega, pa spet vseh po vrsti. Vse se je povezovalo in si nasprotovalo. Koga so še zaprili? Če so Goloba, potem tudi Filip ne more biti daleč. Kam so ga vtaknili? In kaj je z drugimi. Gotovo mi jih bodo nastavili. A kar vedo, že vedo. Dodajal ne bom ničesar. Kaj takega prav gotovo ne, kar bi jim koristilo. Če izdajstva nismo mogli razčistiti zunaj, se bo moralo pokazati zdaj!

(nadaljevanje)

● Izvršni svet OS Radovljica je na 125. seji 3. septembra obravnaval poročilo o pripravi osnutka dogovora o temeljih plana občine Radovljica za obdobje 1986—1990, osnutek dogovora o temeljih družbenega plana občine Radovljica za isto obdobje, predlog odloka o prenehanju lastninske in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za stanovanjsko in drugo kompleksno gradnjo na območju zazidalnega načrta Zašip in predlog odloka o sprejetju zazidalnega načrta SD-12-A Zasip. Člani izvršnega sveta so bili seznanjeni z informacijo o doseženi rasti sredstev za osebne dohodke v prvem polletju 1985 ter o osebnih dohodkih v občini. Izrekli so soglasje k predlagani razporeditvi šolskega koledarja Srednje šole za gostinstvo in turizem v šolskem letu 1985/86. Seznanjeni so bili tudi s poročilom komisije o posledicah julijskega neurja na Bledu.

● Predsedstvo OK ZKS Radovljica je skupaj s predsedniki vseh komisij razpravljalo o osnutku gradiva CK ZKS za X. kongres ZKS. To so uvodne razprave na gradivo in se bodo nadaljevale v vseh osnovnih organizacijah ZK do konca leta.

● Predsednik OK SZDL Radovljica M. Birk je 5. septembra popoldne sklical posvet s predsedniki vseh 20 krajevnih konferenc SZDL, kolikor jih je v občini. Spregovorili so o pripravi na programsko volilne seje krajevnih konferenc in OK SZDL ter o pripravah na volitve prihodnje leto. Razpravljali so tudi o organiziranju javne razprave o srednjeročnih in dolgoročnih planskih dokumentih ter o osnutku odloka o financiranju KS ter o spremembah njihovih statutov.

● Na 35. seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica 29. avgusta niso sprejeli odstopa svojega predsednika Vladimirja Siliča. O tem bodo odločali na seji občinskega sveta ZSS 10. septembra. Na tej seji bodo člani sveta seznanjeni tudi s stališči predsedstva o dogodkih v Verigi Lesce, z višino osebnih dohodkov občinskih funkcionarjev in s potekom evidentiranja ter nadaljnjimi nalogami v pripravah na volitve v letu 1986.

● Volilna komisija pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji 4. septembra pregledala doslej opravljene predvolilne aktivnosti. Obravnavala je tudi spremembe volilne zakonodaje in naloge OZD in KS, ki sledijo tem spremembam. Dogovorili so se o oblikovanju sprememb v delegatski mreži in o skupnih nalogah, s katerimi bodo pospešili evidentiranje v vseh temeljnih okoljih.

● Komisija za zadeve invalidov in borcev NOB pri skupščini občine Radovljica je na 24. seji 29. avgusta pregledala poročilo o odobrenih zdravljenjih v zdraviliščih v prvem polletju 1985, ki jih je bilo v občini 40. Obravnavali so vloge devetih upravičencev za dodelitev priznavalnin ter treh upravičencev za enkratne priznavalnine za nabavo ozimnice. Presojali so tudi porabo sredstev za občinske priznavalnine in podprli predlog, da se s 1. januarjem 1986 povečajo priznavalnine za 30 %. Te priznavalnine prejema v občini 166 upravičencev.

● Po razmeroma kratkem dopustniškem zatišju je bilo že v prvem septembrskem tednu delo delovnih in samoupravnih

organov SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica razmeroma živahno. Na rednih sejah so se sešli koordinacijski odbori za svobodno menjavo dela ter tekoče zadeve in planiranje pri zdravstveni skupnosti, otroškemu varstvu in kulturni skupnosti. Razen skupnih zadev — polletnih poročil o delu in finančnih izidih poslovanja, osnutkih srednjeročnih planov ter tekočih nalog, so se dogovorili za pripravo gradiv za oktobrske seje skupščin vseh SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica.

● Na 10. seji sveta za družbenoekonomske odnose in stabilizacijo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica 30. avgusta so obravnavali osnutek dolgoročnega družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1986—1995 in do leta 2000. Stališča in pripombe so posredovali v obravnavo občinskemu svetu ZSS Radovljica.

● V hotelu Grajski dvor v Radovljici je bil zadnji teden v avgustu vsakoletni strokovni seminar za učitelje slovenskih in dvojezičnih šol iz zamejstva, ki se ga je udeležilo nekaj nad 40 slušateljev. Med bivanjem v Radovljici so si udeleženci ogledali kulturno-zgodovinske znamenitosti v okolici in se seznanili z zgodovino teh krajev.

● Prve ocene glavne turistične sezone v kampu Šobec pri Lescah so razmeroma spodbudne. V avgustu so našli kar za 31 % več nočitev in kar 23 % več gostov kot lansko leto. Tudi poprečna doba bivanja gostov je večja od lanske in je znašala 4,14 dneva, lani pa le 3,9 dneva na gosta. Zanimiv je podatek, da so našli največ gostov 23. julija: 2524 iz tujine in 108 domačih. Sicer pa je znašalo dnevno poprečje v avgustu od 2100 do 2200 gostov. Tudi konec avgusta in v začetku septembra je bilo za 12 % več gostov kot lani v tem času. Končni rezultati letošnje sezone bodo znani šele v oktobru, vsekakor pa bodo dosti boljši kot kdajkoli doslej.

● S 1. septembrom se je v občini Radovljica povečala cena prostorninskega metra pitne vode za gospodinjstvo z 9,70 na 19,45 din. Za odvoz smeti v gospodinjstvih so zvišali ceno na površinski meter stanovanjske površine od dosedanjih 2,05 na 3,24 dinarjev. Komunalci opravljajo to podražitev z velikimi stroški, ki se kažejo tudi v njihovih storitvah, o čemer so pričali tudi občinski izvršni svet.

● Samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Radovljica je imel v prvem polletju 41.984.000 din prihodkov in 35.373.000 din odhodkov. Največ sredstev tega sklada so porabili za sofinanciranje nabave umetnih gnojil, repromateriala, za premije za mleko in privez telet ter za urejanje pašnikov.

● Z novim prizidkom z 2350 kvadratnih metrov koristne površine k stavbi osnovne šole Anton Tomaž Linhart v Radovljici, ki so ga slovesno izročili namenu pred začetkom novega šolskega leta 30. avgusta, so pridobili 12 novih učilnic, telovadnico, zaklonišče, garderobe, strelišče, s prenovo starega dela pa še knjižnico, povečano kuhinjo in jedilnice, telovadnico in večnamenski prostor.

● Po dolgem čakanju Radovljčanov je veletrgovina Špercija Bled 5. septembra odprla sodobno ribarnico v trgovskoposlovnem objektu v Cankarjevem naselju v Radovljici. Kupcem bodo na voljo razen zamrznjenih tudi sveže ribe in še nekatere delikatesne dobrote. Ker je to edina ribarnica v občini, utegne kmalu postati premajhna.

● Predstavnik Zavarovalne skupnosti Triglav iz Kranja Milan Klobovec je na krajši slovesnosti na seji delavskega sveta Verige Lesce v avgustu izročil denarne nagrade delavcem: Jusufu Kapidžiću, Mirku Kužniku, Zdravku Mohoriču, Viktorju Zimi in Stanku Zupanu za izjemno požrtvovalnost pri gašenju požara na talilni peči letošnjega maja.

● Za razstavo »Design Realities« ob mednarodnem kongresu in generalni skupščini zveze industrijskih oblikovalcev v Washingtonu konec avgusta je komisija izbrala 52 izdelkov 28 inovatorjev, med njimi tudi iz Almirne Radovljice in Elana Begunje. To je izreden uspeh in potrditev kakovosti njihovih izdelkov v mednarodnem prostoru.

● Na gorenjskem tekmovanju traktoristov 24. avgusta so med 23 mladimi zadružniki in petimi zadružnicami nastopili iz radovljiške občine le moška in ženska ekipa iz Kmetijske zadruge Bled. Pri ženskah se je odlikovala Magdalena Pristov, ki se je uvrstila tudi na republiško tekmovanje. Sicer pa so bile vse tri članice ekipe KZ Bled prve. Nastopile so Magdalena Pristov, Bernarda Slivnik in Draga Azman.

● Občinsko gasilsko zvezo Radovljica, ki letos praznuje 30-letnico uspešnega prostovoljnega dela, sestavlja 32 gasilskih društev v krajevnih skupnostih in pet industrijskih društev. V vseh je združenih nad dva tisoč gasilcev in gasilk. Štiri društva so že proslavljala častitljive jubileje — stoletnice ustanovitve. To so društva iz Begunj, Radovljice, Bohinjske Bistrice in z Bleda.

● V soboto, 31. avgusta, je radovljiško Društvo večno mladih organiziralo že 11. skupinski pohod na Stol. V sončnem vremenu se jim je tudi tokrat pridružilo deset novih članov. Popoldne so prikorakali s praporom in svojimi trofejami na Linhartov trg, kjer jih je navdušeno pozdravilo nekaj sto Radovljčanov. Na slovesnosti, ki jo je duhovito vodil znani radijski voditelj Marjan Kralj, so podelili priznanja zaslužnim članom. Za razvedrilo je zapel moški zbor A. T. Linhart in zaigral pihalni orkester pod vodstvom Andreja Arnola, ki je z odlično izvedenimi poskočnicami navdušil vse navzoče.

● Veliki met domačih balinarjev na jubilejnem 20. balinarskem turnirju za pokal Gorenjske 85 se zadnjo avgustovsko nedeljo ni posrečil. To je uspelo moštvu BK Brdo iz Ljubljane, ki je osvojilo 1. mesto, drugi so bili člani druge ekipe Radovljica in šele tretji prvo moštvo. Bolj pomemben kot rezultat je vsekakor sam dogodek, ki v Radovljici vedno zbere najboljše balinarske ekipe iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Žal letos iz neznanih vzrokov ni bilo gostov iz Italije. Na uvodni slovesnosti je predsednik Balinarske zveze Jugoslavije podelil posebno priznanje BK Radovljica za športne in organizacijske zasluge ter tekmovalne uspehe.

● Na II. triatlonu, ki so ga v lepem sončnem vremenu v soboto, 24. avgusta, uspešno organizirali člani TD Bled skupaj s številnimi športnimi delavci, je sodelovalo 197 moških in 17 žensk. Vsi so morali najprej preplavati 2 km Blejskega jezera, prekolesariti 64 km dolgo pot do Bohinja in nazaj ter preteči 15 km do Zasipa in nazaj. Nastopili so tudi znani triatlonci iz Avstrije ter udeleženci iz Italije in ZR Nemčije. Pri moških je bil absolutni zmagovalac Rattensberger iz Avstrije, pri ženskah pa Kranjčanka Greta Rozman. Zaradi kršitve pravil je bilo diskvalificiranih kar 28 tekmovalcev! Nekateri so menili — neupravičeno!!

V GORJAH SO PRAZNOVALI

Od 28. avgusta do 1. septembra so v Gorjah praznovali svoj krajevni praznik v spomin na 28. avgust, ko so v Sp. Gorjah leta 1941 Nemci ustrelili pet talcev. To je bil nemški povračilni ukrep, ker so partizani kaznovali v isti vasi petokolonaša. Praznovanje je bilo tudi v znamenju 40-letnice osvoboditve.

Že v sredo, 28. avgusta, je bila spominska proslava, polaganje vencev vklesanih 159 imen padlih borcev in cvetja pred osrednjim spomenikom v Zg. Gorjah, na katerem je NOV in žrtev fašističnega terorja.

VPIS V PRVI RAZRED OSNOVNE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 1986-87

Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice sporoča, da bo vpis otrok v prvi razred osnovne šole za šolsko leto 1986-87 za vse šole v občini od 17. do 19. septembra.

Vpis je po zakonu obvezen za vse otroke, rojene v letu 1979, in otroke, rojene v januarju in februarju leta 1980.

Starši lahko pogojno vpišejo tudi otroke, rojene od 1. marca do 31. avgusta 1980. Pogojno vpisani otroci bodo vključeni v prvi razred le, če bo komisija za sprejem šolskih novincev ugotovila zrelost, ki je potrebna ob vstopu v šolo.

K vpisu pridejo starši z otrokom na šolo, v katere okoliš spadajo. Šolski okoliš na področju mesta Jesenic je enoten, torej bodo otroci na osnovne šole Tone Čufar, Prežihov Voranc in Karavanških kurirjev NOB razporejeni glede na razpoložljiv šolski prostor.

Ob vpisu naj starši prinesejo s seboj izpisek iz rojstne matične knjige in kartonček z matično številko otroka. Otroke vpisujejo šolski svetovalni delavci.

Otroke bomo vpisovali na naslednjih vpisnih mestih in po naslednjem razporedu:

OŠ JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED KRANJSKA GORA

— torek, 17. september, od 8. do 17. ure,

— sredo, 18. september, od 8. do 14. ure.

OŠ 16. DECEMBER MOJSTRANA

— četrtek, 19. septembra, od 8. do 17. ure.

OŠ TONE ČUFAR JESENICE

— torek, 17. september, od 8. do 14. ure,

— sredo, 18. september, od 8. do 17. ure,

— četrtek, 19. september, od 8. do 17. ure.

OŠ PREŽIHOV VORANC JESENICE

— torek, 17. september, od 8. do 14. ure,

— sredo, 18. september, od 8. do 17. ure,

— četrtek, 19. september, od 8. do 17. ure.

OŠ KARAVANŠKIH KURIRJEV NOB KOROŠKA BELA

— torek, 17. september, od 8. do 14. ure,

— sredo, 18. september, od 8. do 17. ure,

PODRUŽNIČNA ŠOLA BLEJSKA DOBRAVA

— četrtek, 19. september, od 8. do 17. ure.

OŠ GORENJSKI ODRED ŽIROVNICA

— torek, 17. september, od 8. do 17. ure,

— sredo, 18. september, od 8. do 14. ure.

Vence in cvetje se položili tudi na spominska obeležja po vsej krajevni skupnosti.

V soboto, 31. avgusta, so pred gasilskim domom sprejeli goste iz pobratene krajevnne skupnosti Centar-Varaždin, nato je sledil skupni pohod na športno igrišče pri domu TVD Partizan v Gorjah. Pozdravni govor je imel predsednik skupščine krajevnne skupnosti Jože Skumavec, daljši govor o pomenu krajevnega praznika in poveljnih pridobitvah pa je imel Janez Varl. V imenu gostov se je zahvalil za gostoljubnost predsednik občinske skupščine Varaždin. Sledila je slovesna seja delegatov skupščine krajevnne skupnosti, delegatov delegacij SIS, članov vasiških odborov, vodstev družbenopolitičnih organizacij in društev ter krajanov.

Po slovesni seji so nastopili domača godba na pihala, moški pevski zbor DPD Svoboda Gorje, recitatorji in mladinska folklorna skupina iz Ribnega. Nastopali so tudi harmonikarji na diatoničnih harmonikah, žal le štirje. Bile so vabljeni tudi gorenjske narodne noše, a je tudi teh bilo malo.

V soboto, 31. avgusta dopoldne, pa je bila na sporedu varpa na prostoru ob mladinskem počitniškem domu na Dolgem Brdu. Nastopilo je kar 14 ekip, vsaka ekipa pa je štela po tri tekmovalce. V popoldanskih urah so tekmovali tudi odbojkarice v osnovni šoli »Bratov Žvan«. V nedeljo sta se v malem nogometu pomerili ekipi Gorj in Radovljice. Zmagali so s 4:3 Gorjanci.

Ob praznovanju krajevnega praznika so odprli 1.402 kvadr. metra novega asfaltiranega igrišča pri domu TVD Partizan v Gorjah, kar je nedvomno velika pridobitev za celo območje Gorj. Uredili bodo še igrišče za tenis in stezo za balinanje.

Asfaltirali so tudi ulico pri stanovanjskih blokih na Dolgem Brdu. Denar za ta dela je delno prispevala krajevna skupnost iz samoprispevka, nekaj tudi Gozdno gospodarstvo Bled in stanovalci teh blokov.

Jože Ambrožič

OTVORITEV RAZSTAVE

Zadnjo soboto v avgustu je bila v občinski dvorani na Bistrici v Zilski dolini otvoritev razstave o zgodovini in kmečki arhitekturi v Kanalski dolini. Razstavo je pripravil slovenski klub Kanalska dolina in je svoj čas v Trbižu doživela zelo lep uspeh.

Slovenski klub Kanalska dolina ima že dolgo časa prijateljske stike s prosvetnim društvom Zila, zato sta se društvi odločili za prikaz razstave v tem predelu južne Koroške. Razstava prikazuje predvsem kmečko arhitekturo, kakor se je izoblikovala in delno tudi ohranila v nekaterih vaseh Kanalske doline.

V imenu zilskega društva je prisotne pozdravil njen predsednik Urban Popotnik. Opozoril je na uspešno sodelovanje s kanalskimi Slovenci in poudaril podobnost arhitekture obeh dolin. Dolini povezuje več stvari, čeprav jih deli državna meja. Stiki so bili skozi vsi zgodovino dobri ne samo na ravni prijateljskih odnosov, ampak tudi v okviru kulture in malega gospodarstva. Dodal je, da kultura enega naroda ni samo glasba ali pesem, ampak je tudi arhitektura, ki se oblikuje po okusu in potrebah prebivalstva in večkrat sledi tudi lepotam naravnega okolja.

Predsednik slovenskega kluba Kanalska dolina Niko Ehrlich se je zahvalil za topel sprejem v Zilski dolini. Priključil se je mislim Popotnika in dodal, da obe dolini ležita ob tromeji, kjer se vsak dan srečuje več narodnosti. »Kot Slovenci si prizadevamo, pokazati našo prisotnost, ki je v teh dolinah globoko zakoreninjena

in je ni treba nikomur dokazovati, tudi tistim ne, ki trdijo, da Slovencev v Zilski in Kanalski dolini ni. Dolini sta posebno področje, kjer se Slovenci vsak dan srečujemo z novimi problemi in težavami in kjer je asimilacija vedno zelo močna. Naš namen je prispevati, da se dobroseski odnosi krepijo in da se obenem krepi tudi skupni slovenski prostor. Znano je, da imajo Slovenci v Italiji in Avstriji sorodne ali enake probleme, zato je pametno, da sodelujemo in da si izmenjamo mnenja, kulturne programe ter izkušnje.

Rudi Bartaloth pa je orisal nastanek in tehniko razstave. Med drugim je poudaril, da je to tudi prvi poskus sodelovanja z italijanskimi prednimi prijatelji, ki nimajo predhodkov od Slovencev.

Otvoritev so se udeležili tudi udeleženci tabora »Narodnosti«, ki je bil v Žabnicah. Predstavniki mladinskih organizacij Slovencev v Italiji, Avstriji in matični domovini so z velikim zanimanjem sledili poteku prireditve. Seznanili so se tudi s problemi in težavami Slovencev na tem predelu južne Koroške. Po prireditvi je podžupan Janko Zwitter in predsedstvo SPD Zila odgovarjalo na vprašanja, ki so jih postavljali mladi gostje.

Anton Sivec

OSNOVNA ŠOLA »STANE ŽAGAR« LIPNICA

V sredo, 4. septembra je bila v šoli v Lipnici redna seja sveta šole. Delegati so na seji potrdili poročilo ravnatelja šole o delu šole v šolskem letu 1984/85, da je bilo delo dobro opravljeno, za kar so dali priznanje zaposlenim. Na seji so potrdili ceno prehrane v šoli in najemnine šolskih prostorov — telovadnice. Pozitivno so ocenili delo ravnatelja šole v zadnjem šolskem letu.

V osnovni šoli Stane Žagar v Lipnici je bilo v zadnjem letu 288 učencev in v podružnični šoli na Ovsišah 59 učencev, skupaj 347 učenec in učencev. Letos se je vpisalo v prvi razred v Lipnici 31 in na Ovsišah 10 učencev.

Delegati so na seji ugotovili, da se izobrazbena struktura učiteljev iz leta v leto izboljšuje in da imajo neustrezno izobrazbo le še trije učitelji. Za slavista so morali zaradi neustrezne izobrazbe od leta 1968 vsako leto objaviti razpis, letos pa so uspeli dobiti učitelja z ustrežno izobrazbo

in ga zaposliti za nedoločen čas. Šola zelo dobro sodeluje z vsemi organizacijami združenega dela v lipniški dolini, kakor tudi z vsemi krajevnimi skupnostmi, še predvsem na kulturnem področju, saj učenci matične šole v Lipnici in podružnične šole na Ovsišah redno sodelujejo na vseh kulturnih prireditvah, če so povabljeni.

Ciril Rozman

ŽELEZAR

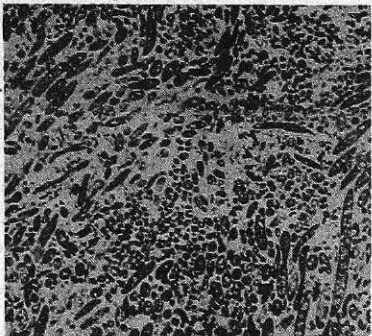
ZDRAVJE OTROKOVIH ZOB JE V ROKAH STARŠEV

DR. ALENKA MENCINGER

Zobna obloga — velika nevarnost!

Nasmeh je lep in zdrav z zdravimi zobmi! Gnili zobje nam načenjajo telesno in duševno zdravje. Glavna krivca za nastanek zobne gnilobe sta zobna obloga in sladkor. Pri vsakodnevem žvečenju hrane se na naših zobeh zatika hrana. V te ostanke hrane se naselijo bakterije, ki so v ustih v manjši meri prisotne, ker pa v teh ostankih hrane najdejo ugodne

Zobne obloge pod mikroskopom

živiljenjske pogoje, se eksplozivno razmnožujejo. Število se v nekaj minutah povzpne na nekaj milijonov. Te bakterije so sposobne v 4 minutah razgraditi industrijski sladkor, ki ga zaužijemo s hrano in pijačo do kislin, le-te pa načenjajo — razgrajujejo trdo zobno tkivo. Čim večkrat na dan zaužijemo sladkor, večkrat pride do zakislitve v oblogi, tem prej bo prišlo do okvare zoba. Pri otroku, čigar zobje so še nezreli, to je še ne dokončno kalcinirani, pride do zobne gnilobe v nekaj tednih. Zobo-zdravnik bo takemu otroku sicer popravi oškodovani zob, če bo prišel pravočasno, vendar zoba s tem otroku še ni dokončno rešil. Razdiralni proces, ki ga vrši obloga na zobeh, bo načel zob na drugi strani, zobo-zdravnik bo tudi to okvaro popravil, vendar bakterije v oblogah ne mirujejo, razdiralni proces bodo ponovno nadaljevale, tako se zgodi, da kljub skrbnemu popravilu zoba, le-tega zobo-zdravnik ne bo mogel rešiti, če bo do bakterije v oblogi znova na delu.

Ohranitev zdravega zoba ni v zdravnikovih, temveč v rokah posameznika oziroma staršev. Zapomni si: brez zobne obloge ni zobne gnilobe! Ker je zobna obloga mehka, smrdeča masa, prilepljena na zobu, jo z lahkoto mehanično odstranimo. Pomembno pa je, da otroku dovolj zgodaj privzgojimo zdravo navado za zobe — redno odstranjevanje ostankov hrane in bakterij s površine zob. Tu pa so starši prvi vzgojitelji!

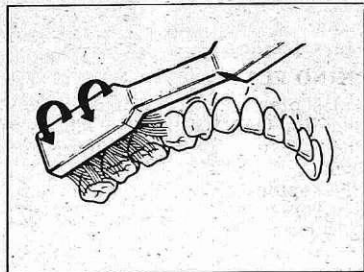
STARŠI MORAJO VEDETI:

A. Kdaj si mora otrok začeti čistiti zobe?

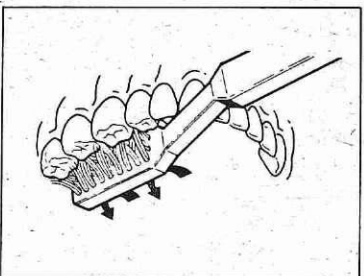
1. Pri 6–8 mesecih otroku zraste prvi mlečni zob. Starši morajo otroku očistiti zobe z mokro gazo ovito okoli prsta, zlasti zvečer!
2. Med 2. in 3. letom otroku zrastejo vsi mlečni zobje. Starši učijo otroka umivati zobe z zobno ščetko, brez zobne kreme.
3. Ko zna otrok že izpljuniti, lahko uporabljajo zobno pasto.
4. S 5. letom zna otrok očistiti zunanje ploskve svojih zob.
5. S 6.–8. letom zna otrok očistiti zunanje in notranje ploskve svojih zob, odvisno seveda od ročne spretnosti otroka in interesa staršev, da ga naučijo pravilne zobne higijene. Potrebna je kontrola staršev!

B. KAKO umivamo zobe?

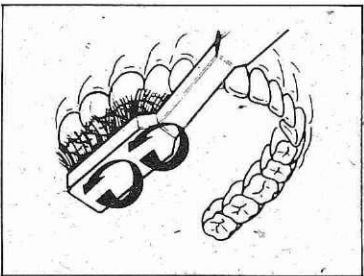
Zobe moramo umivati pravilno! Ni dovolj samo reči »Saj sem si umil zobe!«, pomembno je, kako smo si jih umili. Obloga je potrebno temeljito odstraniti z vseh ploskev zob, če pozabimo samo eno, je dovolj, da bo na njej nastala zobna gniloba, kljub ugotovitvi, da smo zobe umili.

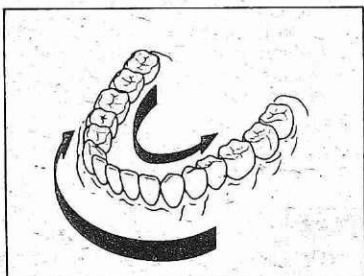
Zgoraj zunanje ploskve zob

Zgoranj notranje ploskve zob

Zgoraj grizne ploskve zob

Enako ponovimo pri spodnjih zobeh

1. Posebej očistimo zobe v zgornji čeljusti, nato zobe v spodnji čeljusti.
2. Začnemo pri zadnjem zgornjem zobu.
3. Z malimi krožnimi gibi ščetkamo vse zunanje ploskve zob — od dlesni proti zobu, nato vse notranje ploskve.
4. Z gibi naprej in nazaj očistimo grizne ploskve. Vsakemu čiščenju sledi temeljito izpiranje ust z vodo. Zapomnimo si:

1. Zobe umivamo vsaj dvakrat dnevno! Zjutraj po zajtrku, posebno skrbno po večerji in takoj po vsakem sladkem obroku.
2. Da odstranimo oblogo z zob, je potrebno izvajati čiščenje zob 3–4 minute, kar lahko kontroliramo z uro (peščeno).
3. Kontrolo čistosti zob izvedemo z rdečo kontrolno tabletko, ki bele obloge obarva rdeče na mestu, kjer jih nismo odstranili.

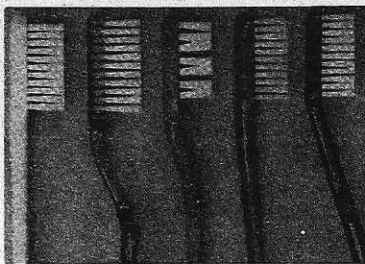
C. S čim čistimo zobe?

Osnovni pripomoček za uspešno ustno higieno je zobna ščetka. Pomembno je pravilno izbrana zobna ščetka. Na našem tržišču je veliko neprimernih ščetk, ki naredijo na naših zobeh in dlesni več škode kot koristijo.

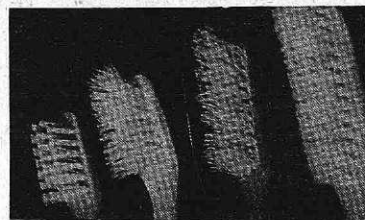
Nekaj napotkov pri izbiri zobne ščetke:

1. **Material:** Novejša raziskava so dokončno potrdile, da so boljše ščetke iz sintetičnih vlaken kot iz ščetin, ki imajo več pomanjkljivosti kot — nabiranje v vlagi, lasni kanali so leglo bakterijam in gljivicam itd. Pri sintetičnih vlaknih pa je pomembno, da so vlakna na koncih pravilno zaobljena, sicer ostrina roba pri nepravilno — ostro pritrženih ščetinah, lahko poškodujejo zob.

2. **Velikost:** Velikost ščetke naj bo prilagojena otrokovi starosti. Velike

Dobre zobne ščetke

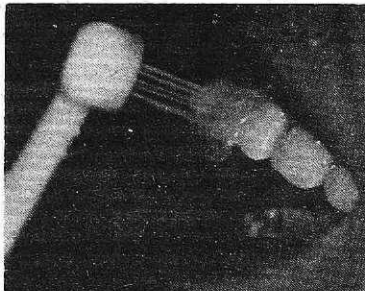
Izrabljene in dotrajane zobne ščetke

ščetke so neprimerne. Primerne mere so: dolžina 3 cm, širina 1,5 cm in višina 1 cm. Po trdoti ločimo trde, srednje in mehke ščetke.

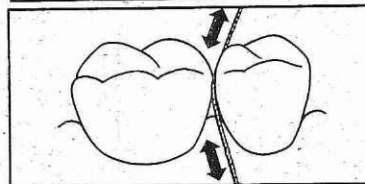
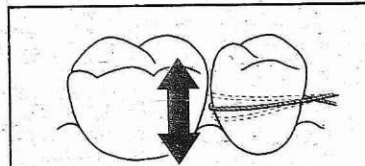
3. **Uporaba:** Če redno čistimo zobe in masiramo dlesni, imamo lahko zobno ščetko 3 mesece, izrabljene ščetke pa so škodljive.

4. **Higiena:** Ščetko po čiščenju zob izperemo pod tekočo vodo in jo damo v stojalo, da se odteče in osuši.

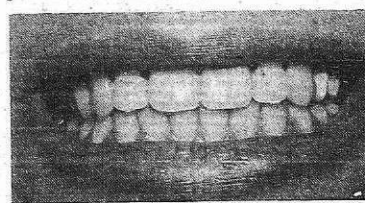
Ostala pomagala za higieno zob so: **zobna prha**, ki je namenjena ma-

saži dlesni z vodnim curkom in odstranjevanje ostankov hrane iz medzobnih prostorov. Ne nadomesti ščetke, temveč jo le dopolni; **električna zobna ščetka**: nima izrazitih prednosti pred navadno. Dobra je njena uporaba pri malih otrocih, duševno prizadetih in nerodnih; **zobna nitka**: se uporablja za čiščenje med-

zobnih prostorov, kar z zobno ščetko ne moremo očistiti. To je posebno položena ali plastična nitka. Pri njej nitka ni na tržišču, zato vzamemo belo nit — sukanec. S palcem in kazalcem primemo nit in jo vodimo po stranskih ploskvah zob — med zobmi, nato usta izperemo. Zobno nitko znajo otroci uporabljati šele v šolski dobi; **zobna pasta**: ni nujno potrebna. Olajša mehnično odstranjevanje oblog. Otrokom svetujemo paste, ki vsebujejo še dodatke za kariesno preprečevanje (fluoridi).

Mlečno in stalno zobovje bo ostalo zdravo, če ga bomo negovali!

POGLEJ!!

Ni pomembno samo vedeti, to je, da smo prosvetljeni, pomembno je otrokom privzgojiti zdravo navado za zobe — redno in pravilno čiščenje zob. Najbolje bodo to dosegli starši, ki so tudi sami vzgojeni in bodo svojim otrokom dober vzgled!

S sigurnostjo lahko trdimo: čist zob ne gnije, brez zobne obloge ni zobne gnilobe!

dr. Alenka Mencinger
spec. pedontolog

Živim in pišem

Svobodni umetnik EDO TORKAR

Po poklicu sem svobodni umetnik. To bi bil najmenitnejši poklic na svetu, če bi bilo mogoče v njem zaslužiti vsaj za hrano, obleko in streho nad glavo.

»Pa pojdi delat!« mi je zabrusil urednik, h kateremu sem nekoč prišel po honorar za povest, ki je že celo leto čakala, da bo prišla na vrsto za objavljanje v njegovem časopisu.

To je bil pač tipični izraz naše purgarske miselnosti, ki umetniškega ustvarjanja ne smatra za resno delo, pač pa za nekakšno mentalno rekreacijo, s katero naj bi se ljudje ukvarjali popoldne po službi in ob nedeljah, če že nimajo kaj pametnejšega početi. Našim kranjskim Janezom pač ne gre v glavo, da umetnost (če naj bo res vredna svojega imena) zahteva celega človeka, ves njegov čas in vse njegove najboljše moči — prav tako kot kopanje rude, pridobivanje železa in obdelovanje zemlje. Umetniški izdelek je zmeraj unikat, inovacija v nematerialni proizvodnji, iskra duha, nov žarek upanja za človeka in za človeštvo na tem ugaslem ogorku sredi vesoljske praznine.

Če je človeka ustvarilo delo, kot nekateri trdijo, je umetnost človeka osvobodila od dela in ga vrnila samemu sebi — kajti »roke pripadajo telesu, ne delu«, je rekel pesnik.

A koliko možganskega znoja, koliko srčne krvi je treba preliti, da se samo malo približamo temu cilju: osvoboditi od dela!

Ne morem osvoboditi drugih, če imam sam zvezane roke.

Zato sem svobodni umetnik.

Pobljše gledano je moj posel tak: dva meseca v letu (ponavadi pozimi) pišem zgodbe in povesti, v ostalih letnih časih pa se grebem za honorarje, barantam, mešetarim, pisarim hitro pokvarljive članke za časopise, nabiram in prodajam polže, gobe, storže, steklenice in staro železo.

Včasih se zalotim pri sanjarjenju o spektakularnem bančnem ropu, ki bi mi navrgel dovolj cvenka, da bi se končno lahko zares posvetil svojemu poklicnemu delu. Tudi če bi me ujeli in zaprli, ne bi bilo tako slabo — saj je tudi Cervantes svojega Don Kihota napisal v zaporu.

Kajti svoboda sama zase ni nič, svoboda je zmeraj svoboda za nekaj. Kaj mi hasne formalni status svobodnega umetnika, če v nenehnem izčrpavajočem prizadevanju za golo preživetje nimam nobene možnosti, da bi svojo SVOBODO v resnici poklonil UMETNOSTI?

Edo Torkar

V RAZSTAVNEM SALONU DOLIK NA OGLED UMETNIŠKA KERAMIKA

Jutri, 13. septembra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli razstavo umetniške keramike avtorjev DARJE IN ROKA SOUČEK iz Škofje Loke. Razstavo bodo odprli s krajšim glasbenim programom.

Darja in Rok Souček sta sicer po poklicu inženirja agronomije, vendar se že štiri oziroma šest let ukvarjata z umetniško keramiko. O njunem ustvarjanju likovni kritik Andrej Pavlovec pravi naslednje:

»Ob samostojni razstavi dveh mladih ustvarjalcev s področja umetniškega oblikovanja keramike je potrebno poudariti nekaj osnovnih podatkov, ki naj pomagajo razsvetliti nadaljnja razmišljanja ob razstavi. V Škofji Loki že znano Dolenčevovo hišo v Stari Loki št. 2 sta s keramiko napolnila mlada ustvarjalca: Darja Souček se že štiri leta ukvarja z umetniško keramiko in Rok Souček že šest let, torej oba nekako od svojega dvajsetega leta. Oba sta sicer po izobrazbi inženirja agronomije, likovno izobrazbo pa sta si pridobila v ateljeju Aljoše in Gorazda Sotlerja v Škofji Loki. Brez dvoma sta Aljoša Sotler s področja sodobne umetniške keramike in Gorazd Sotler kot akademski kipar bistveno vplivala na globoko osebno zaznamovani likovni jezik obeh mladih ustvarjalcev, ki sta se dosledno postavila v bok vrsti sodobnih slovenskih oblikovalcev umetniške keramike v njenem najbolj zlahtnem bistvu.

In to sta oba skupaj, kajti vsa razstava odseva njuno skupno avtorsko delo. Torej pri posameznih predmetih ni mogoče ločiti ustvarjalnega postopka enega od drugega, ker se skupno delo zliva v celovitost, ki je izven običajnih meja keramike. Zato celotno razstavo njunih del obravnavamo bolj z gledišča likovnosti in še posebej zasledimo plastični izraz v njunem delu, čeprav je tudi sicer res, da so razstavljeni keramični izdelki na prvi pogled povsem navadno delo, katerega rezultat je keramično oblikovano, žgano in poslikano posodje. Toda njuna skupna metoda dela, ki temelji na vztrajnem in temeljitom likovnem raziskovanju oblik in globokem poznavanju tehnoloških postopkov pri oblikovanju keramike, pri žganju in glaziranju, ne dovoljuje, da bi prišlo do deklarativnega preproščanja. Raziskovanje oblikovanosti je nujno omejeno na že dane oblike vaz, skodelic, krožnikov in podobnega starega izročila, ki pa ga skušata povedati na novo. Darja in Rok Souček samosvoje opozarjata, da je mogoče prav v drobni razsežnostih, ki jima ga dopušča prostor med izročilom in sodobnostjo, odkrivati izrazito igrive oblike, ki pa imajo tudi v preprostem keramičnem posodju lahko odsev monumentalne zamisli. Denimo, da za vaze, oziroma ves razstavljeni opus, ni ne smemo uporabiti izraza unikatno oblikovanje, ker so narejene individualno in originalno in so prav zaradi tega ti predmeti že kar objekti, s katerimi avtorja presegata vsakdanje oblikovalsko zaposlovanje. Torej to ni tako imenovani dizajnerski predmet in žgane glinice, ki ga rad marsikdo zamenjuje s keramiko, ampak je resnična keramična vrednost, ki ubira svojo smer v tisto

žlahtno področje likovnega plastičnega ustvarjanja, ko bi že skoraj lahko govorili o težnjah k mali plastiki. Tu pa se ta dva mlada ustvarjalca navezujeta na žlahtno tradicijo, katere predstavnica je bila v slovenskem keramičnem oblikovanju Dana Pajnič. In kakor to zveni paradoksalno, je iz del teh dveh mladih ustvarjalcev čutiti prav hotenje preseči skromen videz keramike in prestopiti v svet kiparskega ustvarjanja.

Mlada ustvarjalca sta doslej samostojno razstavljala v Poreču, Škofji Loki in Medvodah, večkrat pa sta se predstavila tudi na skupinskih razstavah.

Na Jesenicah bo razstava umetniške keramike Darje in Roka Souček na ogled do vključno 25. septembra vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

ZAČETEK NOVE TEKMOVALNE SEZONE

Po uspešnih namiznotenjskih pripravah mladih igralcev Jesenic v Lescah so se začeli prvi uradni nastopi. V soboto so domači igralci nastopili na treh tekmovaljih.

V Gornji Radgoni se je pomlajena ekipa članov borila za vstop v I. A ligo SRS. Izmed štirih nastopajočih klubov, ki so si pravico priborili na predhodnih tekmovaljih, je naša ekipa zasedla zadnje mesto za ekipami Gornje Radgone, Gorice in Maribora. Tako se bodo v naslednji sezoni naši člani še vedno borili v I. B ligi SRS zahod. Omeniti pa velja, da smo nastopili samo s pionirji, saj dva člana naše prve ekipe služita vojaški rok.

Ekipa članic se je odzvala vabilu slovenskega kluba v zamejstvu v Italiji na X. pokalu Krasa. Tu so bile zbrane vse najboljše igralke Slovenije in Italije, z obema slovenskima zveznima ligašema Olimpijo in Kemičarjem. Naše članice so v ekipni konkurenci zasedle 6. mesto, v posameznih borbah pa so naše igralke Mojca Aupič, Barbara Markež in Milana Štrumbil zasedle 9. do 16. mesto, v igri dvojic pa so dosegle 5. do 8. mesto. V skupni razstvitvi klubov je jeseniškim igalkam pripadlo 5. mesto.

Ostale mlade igralke kluba so v nedeljo nastopile na tradicionalnem tekmovalju »Semedela 85« v Kopru, kjer so poleg slovenskih igalk nastopile tudi igralke iz Istre. V konkurenci pionirk je Mojca Smolej dosegla 3. mesto, Urška Samar pa 5. do 8. mesto, medtem ko sta Tina Zupančič in Vanja Klemenc izpadli v prvem kolu. V igrah mladink sta Smolejeva in Samarjeva dosegli 5. do 8. mesto.

Ze prejšnjo soboto so pionirji in pionirke nastopili na odprtem prvenstvu Ljubljane. V ekipni konkurenci je ekipa pionirk (Markež, Smolej) osvojila preseleljivo drugo mesto, ekipa pionirjev (Bem, Halilagić) pa se zaradi premočne konkurence ekip s Hrvaške ni mogla prebiti v vrh. Tudi med posamezniki je bila konkurenca velika. Le Barbara Markež je osvojila 3. mesto, izgubila pa je z zmagovalko tekmovalja Fajdigo, (S)

PRVA PRVENSTVENA TEKMA NA JESENICAH

KRANJSKA GORA : CINKARNA

v sredo, 18. septembra, ob 18. uri.

Vabljeni!

Hokey na ledu

ZMAGA IN PORAZ

Kar hitro so bližajo začetku letošnjega državnega prvenstva, hokeyisti Jesenic pa s spremenljivim uspehom nadaljujejo nastope v pokalu Karavank. Le nekaj dni po porazu s Kompas Olimpijo v dvorani v Podmežakli z 1:5 so se dostojno oddolžili svojim navijačem. V hali Tivoli so po boljši igri ugnali Ljubljance s 6:4 in nas tako še enkrat spomnili, da smo pravzaprav še vedno na začetku sezone, ko so daleč od stalne forme.

O povratni tekmi proti Kompas Olimpiji lahko govorimo s pahljavi besedami, saj so naši igrali zelo dobro, še zlasti kombinatno, tudi v igri na moža so v tem srečanju pokazali določen napredek, pa je tekma proti KAC pokazala vse slabosti. Ne gre le za poraz 3:5 (1:3, 0:2, 2:0), ki sploh ni nepričakovan, saj so Celovčani v Beljaku premagali Villas s 5:3, v Ljubljani pa Kompas Olimpijo kar z 11:4, ampak gre za vrsto stvari, na katere nas spominjajo kvaliteta moštva iz tujine.

V izobilju različnih dogodkov v našem hokeyu, od zelenih miz, neurejenosti znotraj osrednje in republiških zvez, prek kupovanja domačih igralcev, ki lahko brez kakršnihkoli ovir zapustijo klub od tega, da smo tudi mi začeli z najemanjem tuje delovne sile v našem hokeyu, pozabljamo na pomembne stvari. Vse to in dejstvo, da je kakovost domačega hokeya precej skromna, saj je stežka pridemo v stik s kvalitetnimi moštvami iz tujine, nas je pripeljal v položaj, ko nam je iz takšnih ali drugačnih razlogov najbolj pomembno, kaj bo v domačem prvenstvu. Pri tem se kvalitetno počasi, a zagotovo potapljam, saj pozabljamo na dogajanja v tujini.

Vemo sicer, da je avstrijski hokey mnogo kvalitetnejši kot naš, saj je liga precej bolj izenačena in kakovostnejša, v avstrijskih moštvah pa že desetletja nastopajo tudi tuji hokeyisti, ki so od naših tujcev mnogo dražji, zato pa tudi mnogo kvalitetnejši. Gostovanje KAC nas je na marsikaj spomnilo, nikakor pa ni odkrilo »Amerike«. Spomnilo nas je na dejstvo, kako se igra pravi hokey. Hitrost in moč sta osnovi, brez katerih ni vrhunskih uspehov. To seveda ne velja le za hokey, ampak prav za vsak šport, še zlasti, če gre za vrhunske dosežke. Brez tega v športu ne gre. Celovčani so pokazali pravo lekcijo, kaj pomenita hitrost in moč. S hitrim drsanjem so povsem onemogočili jeseniške hokeyiste že pri začetku napada, se pravi v jeseniški obrambni tretjini. Z neutrudnim »pokrivanjem« so velikokrat zlahka odvzemale ploščico domačim pred njihovimi vrati, kar je v hokeyu sila nevarno, saj ima moštvo, ki se pripravlja na napad, velikokrat razredčene obrambne vrste. Če v tem primeru, v ne-

posredni bližini vrat, nasprotnik odvzame ploščico, je to največja nevarnost za vratarja. In prav takšnih primerov na tekmi ni manjkalo. Na eni strani hitro drsanje nasprotnika, njegova ostrina in moč, na drugi strani pa obotavljanje pred svojimi vrati, neiznajdljivost, da o učinkovitosti ne govorimo. Poleg tega je večkratni prvak Avstrije pokazal solidno uigranost in bi glede na ustvarjene prilike lahko dosegel še več zadetkov. A treba je pohvaliti zelo zanesljivega vratarja Tičarja.

Tudi naši so se trudili, imeli vrsto priložnosti, na trenutke igrali dober hokey, toda hitrost in moč sta bili na strani Celovčanov.

Objektivni opazovalec ne more mimo dejstva, da so tudi tokrat jugoslovanski prvaki nastopili brez Pretnarja, B. Pajčiča in Mlinarja, v drugi tretjini se je huje poškodoval P. Klemenc, v zadnjem delu pa tudi Šuvaka ni bilo na led. Ko govorimo o zadnjem srečanju med jugoslovanskim in avstrijskim prvakom, je potrebno upoštevati tudi ta dejstva, saj bi kompletni Jeseničani vsekakor igrali bolje in se bolj uspešno upirali razigranim Celovčanom, ki so v treh nastopih za pokal Karavank dosegli tri zmage in so tako najresnejši kandidat za zmago v tem tekmovanju.

Gostovanje KAC pa je pokazalo tudi nekaj razveseljivega. Čeprav je prva napadna trojka D. Horvat-Hafner-P. Klemenc seveda najbolj zanesljiva in daleč najbolj uigrana, pa so trije mladeniči Tišler-Smolej-Razinger s hitrim drsanjem in pokrivanjem nasprotnika v njegovi obrambni tretjini — kljub svojim skromnim telesnim močem — velikokrat spravljali goste v resne težave. Če to uspeva najmlajšim v jeseniških vrstah, zakaj ne bi tudi starejšim?

Srečanje s KAC je po eni strani dobro ogledalo lastnih napak in tudi prednosti, po drugi pa iz njega lahko tudi skromni poznavalec hokeyjske igre izlušči, da jeseniški hokey ne bo napredoval, če ne bodo upoštevali osnov, brez katerih si ne moremo zamisliti skoka v višji kakovostni razred. Že Beljanci so nam pokazali in dokazali, da ob nekoliko bolj ostri igri pade učinkovitost naših hokeyistov na minimum. Novo potrditev tega smo dobili ob gostovanju Celovčanov na Jesenicah.

Jeseniškim hokeyistom ne manjka tehničnega znanja. Upamo celo trditi, da pri tem ne zaostajajo niti za avstrijskim prvakom niti za hokeyisti iz Beljaka. Toda manjka jim hitrosti in moči, kar pa oba avstrijska predstavnika imata — in zato tudi zmagujeta.

D.

OBVESTILO HK JESENICE

Lastniki permanentnih vstopnic lahko zamenjajo sedanje vstopnice za nove 18. septembra pri vходу v dvorano ali v pisarni HK Jesenice.

MLADI PLANINCI NA TRIGLAVU

V četrtek, 29. avgusta, smo se mladi planinci s Kor. Bele odpeljali z avtobusom do Mojstrane, nato pa s traktorjem mimo opuščene cementarne in razpadajočih betonskih opornikov ob bregu Bistrice do slapa Peričnik, ki pada v močnem curku 52 m globoko. V klancu, imenovan »Kreda«, je šlo počasneje, da so nekateri raje pešali ob vozu. Pred nami se je pokazal Stenar, na levi strani Cmir, na desni pa robovi Dolgove špice, Rokavov in Dovškega križa. Po enourni vožnji smo zagledali Aljažev dom, za njim pa mogočno triglavsko severno steno. Z obleke smo si stegli prah, saj smo bili že čisto beli. Oprtali smo si nahrbtnike in zakorakali proti spomeniku gornikom partizanom z velikim plezalnim klinom z vponko. Pot nas je vodila najprej skozi bukov gozd in med ruševjem od odcpea čez Prag in na Luknjo. Na plazu smo opazovali mlade smučarje, ki se že pripravljajo na zimsko sezono. Prečkali smo Bistrico in se malo osvežili. Prehodili smo še nekaj zavojev in že smo bili na klinih. Prav z veseljem smo se dvigovali ob žici in klinih, saj na tak način kar hitro pridobiva višino. Na zložni poti smo malo pomalicali in se razgledovali proti Bovškemu Gamsu, Sovatni in Stenarju ter nazaj po dolini Vrat. Hoja po melišču nam ni bila pri srcu, vendar smo kar dobro napredovali. Kmalu smo se znašli pred navpično skalo, nedelano s klini in stopi, ki so se vrteli vse do Praga. Nato spet po melišču do studenca pod Begunjskim vrhom, kjer smo se odžejali, čeprav se je voda le počasi nabirala v čutarah. Zadnji del poti je hitro minil, saj so nas od Staničeve kočice bodrili znanci z vriskanjem in mahanjem v pozdrav. Počitek se je kar prilegal, saj je bilo v koči še dovolj prostora. Popoldne smo se lovili okoli kočice in pogledovali proti zamegljeni-

mu vrhu našega očaka. Spat smo šli bolj zgodaj, da si nabere moči za vzpon. Zjutraj so nekateri planinci vstajali še v temi, naša budnica pa je bila okoli šestih. Pozajtrkovali smo in se odpravili po poti čez Rž na Kredarico. Nebo je bilo jasno, brez oblakov, zato je bil tudi pogled na vrh enkraten. Vseskozi po grebenu so se premikale pike — planinci. Presenetila nas je prenovljena kočica, saj je prostorna in nudi utrujenim planincem vse, kar potrebujejo. Nahrbtnike smo pustili pred domom in se po vrsti napotili proti steni. Klini in jeklenice so se vrstili do vrha. Tam nas je pričakala godba Pivovarne iz Laškega in nam zaigrala nekaj gorenjskih pesmi. Starejši so zaplesali in pozabili na utrujenost. Veselja, vriskanja, smeha ni bilo konca, pa tudi krst je prišel na vrsto. Razgled na okoliške vrhove in kočice je bil čudovit, saj se je videlo vse tako blizu. Na vrh so prihajali vedno novi osvajači, da smo se kar dremali okoli stolpa.

Tudi vrnitev do Kredarice je potekala kar hitro. Vso pot smo se poslušali vesele vzklike in vmes glas trobente. Še zadnjih nekaj stopov in že smo se poslovlili od stene. Sledil je daljši počitek, vmes pa smo spremljali pristanke helikopterja, ki je nosil pijačo. Nahrbtnike smo kar dobro spraznili, zato je bila pot v dolino udobnejša. Malo smo se vozili tudi po snegu, da smo si hladili podplate. Pri studencu je bila prevelika gneča za vodo, zato smo se spustili do Praga in tam napolnili čutare in suha usta. Počasi smo se spuščali po melišču in klinih, se malo odpočili in spet nadaljevali pot do Bistrice. Tam smo se malo osvežili in nato premagali še zadnje pol ure do Aljaževega doma. Avtobus nas je že čakal, da nas je zadovoljine, čeprav malo utrujene, odpeljal v Mojstrano.

Mateja Rupar

VPIS V TEČAJ JUDA

Judo sekcija TVD Partizan Jesenice vabi dekleta in fante k vpisu na tečaj juda. Vse, ki ta borilni šport privlačijo, vabijo ob ponedeljkih, sredah in petkih ob 18. uri, da se jim pridružijo v judo sobi društva Partizan Jesenice, kjer bodo videli, zvedeli in se naučili veliko novega o judo športu.

NOGOMET

JESENICE : KONDOR 6:1 (2:0)

Tudi v tretjem kolu prvenstva v med-občinski gorenjski nogometni ligi so bili jeseniški nogometaši uspešni, saj so prepričljivo premagali goste iz Reteč z visokim rezultatom 6:1 (2:0). Kljub visoki zmagi ne moremo biti zadovoljni z igro naših nogometašev. Neučinkoviti so bili predvsem napadalci, ki so v prvem polčasu napravili nekaj izredno lepih priložnosti za dosego zadetka. To pot opravljene priložnosti niso bile usodne za naše nogometaše, lahko pa bodo na drugih tekmah. Največja tekmeča Jeseničanom za prvo mesto ob koncu prvenstva v med-občinski Gorenjski nogometni ligi, moštvi Lesc in Alpine iz Zirov, sta še prav tako neporažena, zato bodo morali naši napadalci prav v teh srečanjih pokazati vse, kar znajo, da bi se lahko spet vrnili v območno člansko ligo, kamor po svoji kvaliteti tudi sodijo.

Gole za Jesenice so dosegli: N. Omanović, Z. Bešič, Z. Pihler in Djamašagić.

JESENICE : NAKLO 5:0 (2:0)

Kadetsko moštvo Jesenic nadaljuje z dobro igro in z lahkoto premaguje svoje nasprotnike. To pot so z lahkoto na domačem igrišču premagali solidno moštvo Nakla, ki je bilo v prejšnji tekmovalni sezoni bolje uvrščeno od jeseniškega.

Gole za Jesenice so dosegli: Kondić 3 in Poljanšek 2.

Mladinsko moštvo Jesenic bi moralo odigrati prvenstveno tekmo z ekipo Tržiča, vendar gostje niso prišli na Jesenice, tako da so Jeseničani to srečanje dobili z rezultatom 3:0 brez boja.

KOŠARKA

KK JESENICE : KK ŠENČUR (mladinke) 119:22 (54:14)

Tudi mladinke so pričele s tekmami v drugem delu območnega prvenstva. Prvo tekmo so odigrali z igralkami Šenčurja, ki jim niso bile dorasle. Očitno jim bodo resnejše tekme za uvrstitev v polfinale republiškega prvenstva le mladinke Kladivarja iz Zirov. V vseh dosedanjih tekmah so namreč jeseniške mladinke brez težav zmagale, tako da upravičeno lahko upajo na uvrstitev med osem najboljših ekip, ki bodo igrali v dveh polfinalnih skupinah v oktobru za uvrstitev na finalni turnir.

Na tekmi proti KK Šenčur so igral: Deretič 34 (18:8), Šmitran 24 (4:2), Krznarič 20, Berus 13 (1:1), Rozman 10 (6:2), Felc 10 (2:0), Zrnič 10.

KK JESENICE : KK ILIRIJA (kadetinje) 20:0 (b. b.)

Kadetinje Ilirije iz Ljubljane, ki so jih jeseniške kadetinje v prvem delu prvenstva premagale v Ljubljani s 97:45, ni bilo na povratno tekmo, tako da je domača ekipa dobila tekmi z 20:0 brez boja.

JESENICE : ODEJA-LOKAINVEST (mladinke) 107:46 (47:19)

Tudi na tekmi z mladinkami iz Škofje Loke so jeseniške košarkarice potrdile, da v letošnji sezoni v območni skupini razmen ekipe Kladivarja ni ekipe, ki bi jim bila vsaj približno enakovredna.

Mladinke iz Škofje Loke so se sicer trudile, vendar proti uigranim domačim igralkam niso uspeli doseči niti častnega poraza.

Jesenice: Rozman 6, Deretič 14 (1:0), Šmitran 30 (5:4), Krznarič 8 (2:0), Lah 4, Strazišar 14, Rozman 2, Felc 23, Ulčar 2, Smolej 2.

JESENICE : MENGEŠ (članice) 60:48 (24:23)

Članice košarkarskega kluba Jesenice so v sredo, 4. septembra, odigrale tekmo 2. kola pokala z ekipo KK Mengeš, republiškim prvakom in novim drugoligašem.

Igralke domače ekipe so tekmo pričele odločene, da zaigrajo pač tako, kot so trenutno sposobne, brez obremenjevanja z zmago. Po njihovi igri v prvem polčasu se je videlo, da so dekleta še vedno v pripravljalni fazi za novo sezono, da predvsem utrujejo telesno pripravljenost, manj pa igrajo z žogo. V prvem delu tekme so zaradi neuigranosti izgubile nekaj žog, pa tudi med njimi ni uspeval najbolje. Te pomanjkljivosti pa so nadoknadile s požrtvovalno obrambo, kar dokazuje tudi nizek rezultat prvega polčasa.

Če sta si bili ekipi v prvem polčasu enakovredni, potem je bila igra in razmerje moči v drugem času povsem drugačno. Do izraza je prišla boljša fizična pripravljenost in širši izbor igralk domače ekipe. Sicer so gostje v 24. minuti povedle s 30:28, nato pa so se razigrale domače igralke. V obrambi so si priborile nekaj žog, odigrale nekaj protinapadov in si zagotovile izdatnejšo prednost. Gostje so v 38. minuti skušale še enkrat ogroziti zmago domače ekipe, vendar jim to ob dobri igri Jeseničank ni moglo uspeli.

Zmaga nad novim drugoligašem in uvrstitev v tretje kolo pokala je vsekakor lep uspeh mlade jeseniške ekipe.

Za Jesenice so igral: Deretič 2, Šmitran 5 (2:1), Krznarič 8 (2:0), Lah 4, Strazišar 14, Rozman 2, Felc 23, Ulčar 2, Smolej.

Tekmo sta sodila Strickberger in Koblica iz Ljubljane.

T.

LOKOSTRELSTVO

V Postojni je bil preteklo soboto in nedeljo eden zadnjih lokostrelskih turnirjev v disciplini FITA pred bližnjim državnim prvenstvom, ki bo konec meseca v Moščenški Dragi. V zelo hladnem in vetrovnem vremenu se je zbralo 25 lokostrelcev iz Slovenije in Hrvaške, po eden pa tudi iz Bolgarije in Švedske. Rezultati so bili zato zelo skromni.

REZULTATI — člani: 1. Hrvoje Šarić 2281, 2. Ristić 2261, (oba Rijeka), 3. Jakopič 2240 (Koroška Bela).

— mladinci: 1. Jemec (Kamnik) 2017.

Dare

REPERTOAR ZA SEZONO 1985/86:

Bertolt BRECHT: MALOMEŠČANSKA SVATBA (komedija)

Brechtova MALOMEŠČANSKA SVATBA sodi med najbolj humorne in komedijske Brechtove igre. Nastala je v Brechtovem preemigracijskem obdobju in s svojo zgodbo razgalja moralni svet nemškega malomeščanstva, ki postane kasneje oporišče nemškega nacionalizma. Naša uprizoritev bo prva odrska postavitev tega znamenitega Brechtovega dela na Slovenskem.

Janez POVŠE: CELJSKE JEČE (igra v dveh delih)

Povšetove CELJSKE JEČE so nov dramski poskus na temo, ki že od Jurčiča naprej vznemirja in zaposluje slovenske dramske avtorje (Otona Župančiča, Antona Novačana, Bratka Krefta, Frančka Rudolfa in druge). Janez Povše v svojem delu razkriva pravno-sodno ozadje umora Veronike Deseniške — toda s kritičnim odnosom do našega modernega časa, v katerem so oblastništvo, nasilje in strah postali bistvo politike. V našem gledališču bo Povšetova igra doživela KRSTNO UPRIZORITEV.

Robert THOMAS: OSEM ŽENSK (kriminalka)

Zanimiva in napeta kriminalka s presenetljivim koncem, ki ga seveda ne smemo povedati. Povemo lahko le, da se zgodba dogaja v družinski vili, v kateri živi osem žensk. Ob umoru, ki se zgodi v tej vili, pa se začno razpletati in razkrivati značaji vseh teh žensk in njihovo skrito, drugo življenje, drugi jaz. Delu ne manjka humorja in seveda prave psihološke napetosti.

Te tri predstave bomo naštudirali z igralsko družino GLEDALIŠČA »TONE ČUFAR«. V redni abonma pa bomo vključili še TRI gostujoče predstave amaterskih ali profesionalnih gledališč. Za redne abonente GTC bo v tej sezoni ŠEST GLEDALIŠKIH PREDSTAV.

ABONMAJSKI POGOJI:

Ob koncu sezone 1984/85 smo med gledalci našega gledališča izvedli anketo. Večina anketiranih je izrazila željo, da bi bile gledališke predstave predvsem ob sobotah in nedeljah ter ob petkih. Nekateri pa si želijo tudi zgodnejši začetek predstav.

Zato smo se letos odločili za naslednje ABONMAJE:

ABONMA PREMIERSKI — ob sobotah ob 19.30,

ABONMA I, II, III — ob petkih ob 19.30,

ABONMA IV — ob petkih ob 17.30.

Posebno opozarjamo na ABONMA IV, ki je namenjen upokojenecem in tistim gledalcem, ki jim je večerna ura obiska gledališke predstave prepozna.

DIJAKI, ŠTUDENTI in UPOKOJENCI imajo ob vpisu popust.

ABONMAJE LAHKO PLAČATE V TREH OBROKIH: prvega ob vpisu abonmaja, drugega do 31. decembra 1985, tretjega do 1. marca 1986.

VPISOVANJE ABONMAJEV:

Vsak dan, razen sobote, od 9. do 30. septembra in od 1. do 5. oktobra v pisarni gledališča od 10. do 12. ure. Ob SREDAH in ČETRTRKIH pa še popoldne od 16. do 17. ure. Vse informacije lahko dobite osebno ali po telefonu štev. 81-260.

VABLJENI!

TUDI NA MLADINO NISMO POZABILI. Za odraščajočo mladino pripravljamo predstavo, ki nosi naslov MI, VRABČKI. Predstavo pod vodstvom igralk ALJE TKACEVE pripravljajo mladi z Jesenic in bližnje okolice. Sami pišejo tekst, sami ga bodo igrali, sami si bodo domislili scensko-kostumsko in režijsko zasnovano predstavo.

ZA NAJMLAJŠE pripravljamo lutkovno igrico TRIJE SNEŽAKI. Prav tako bomo tudi v letošnji sezoni nadaljevali z NAŠO — VAŠO MATINEJO.

Iz lanske sezone pa bomo še ponavljali: F. Dürrenmatt — FIZIK, F. Prešeren — KRST PRI SAVICI in A. Smole — VARH ter obe monodrami: B. B. Baranovičeve — GERMAINE IN PES in B. Hofmana — MOŽ BREZ OBRAZA.

GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR«
JESENICE

GLASBENI VEČERI V MARKOVI CERKVI — VRBA 1985

Glasbena mladina Jesenice bo tudi letos organizirala ciklus koncertov v cerkvi sv. Marka v Vrbi. Zaradi podobnih prireditev, ki so bile v poletnih mesecih na Bledu in v Radovljici, so organizatorji letošnje termine pomaknili v september.

Do 28. septembra se bodo v Vrbi vrstili naslednji zanimivi in kvalitetni koncerti:

- sobota, 14. septembra, ob 20. uri: Tomaž Lorenz, violina; Igor Saje, kitara; Erno Sebastian, harmonika;
- sobota, 21. septembra, ob 20. uri: Trobilni trio — Stanko Pra-protnik, trobenta; Jože Kocijancič, horn; Božidar Lotrič, pozavna;
- sobota, 28. septembra, ob 20. uri: Pavla Uršič, harfa.

Vstopnice po 150 din bodo v prodaji pol ure pred vsakim koncertom.

V današnjem zapisu predstavljamo mešani komorni zbor ROSA iz Prage, ki bo ta petek nastopil na otvoritvenem koncertu.

Zbor ROSA iz Prage je bil ustanovljen leta 1970 in deluje v okviru Srednječeskega muzeja v Roztokyih blizu Prage. Muzej mu nudi tudi vse pogoje za uspešno delovanje, za strokovno delo z zborom pa so zadolženi kar trije strokovnjaki: Miriam Nemcová kot umetniški vodja, Olga Ježková kot zborovodkinja, Hedvika Wysocká pa je odgovorna za izobrazbo glasu.

Zbor sodeluje na mnogih festivalih in tekmovanjih in sodi v vrh čeških ljubiteljskih zborov.

Njihov program sestavljajo češke vokalne skladbe od 13. stoletja dalje do sodobnih stvaritev. V programu pa imajo tudi dela italijanskih, nizozemskih, francoskih, angleških, poljskih, ruskih in sovjetskih mojstrov.

Nasvidenje v Markovi cerkvi v Vrbi!

Glasbena mladina Jesenice

DRUGI POHOD PO POTEH PARTIZANSKIH KURIRJEV

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana pripravljajo drugi tradicionalni pohod po poteh partizanskih kurirjev, ki bo v soboto, 28. septembra. Priprave vodi posebni odbor pri krajevni organizaciji zveze borcev pod vodstvom Justina Talerja. Na pohod tudi tokrat vabijo vse nekdane kurirje, borce, planince, učence osnovnih in srednjih šol iz jeseniške občine, delavce in druge občane. Trasa pohoda je izredno zanimiva in poteka mimo štirih nekdanjih kurirskih jarkov. Prizadevni kurirji so uredili in označili celotno pot v dolžini 40 kilometrov. Udeleženci se bodo na pot podali iz Mojstrane preko Dovjega v Karavanke. Pot jih bo vodila čez Konjsko sedlo in Mlinco na Visoko, se spustila do Belega polja, prečkala Savo, povzpela na Mežaklo in se preko Radovne vrnila v Mojstrano.

Pripravljene bodo tri variante pohoda: poleg najdaljše se bodo udeleženci lahko odločili za dve krajši, in sicer od Mlince in preko Dovjega v Mojstrano, ali preko Visok do Belega polja in nazaj do Mojstrane. Vsakdo se bo pač sam odločil glede na telesno pripravljenost.

Na štirih kontrolnih točkah bodo udeleženci prejeli žige, na koncu poti pa spominsko značko. Organizatorji s tem pohodom želijo ohranjati spomine na junštvo pogumnih kurirjev, hkrati pa poživiti rekreacijsko in športno dejavnost v krajevni skupnosti. Za varnost pohodnikov bodo skrbeli člani postaje GRS Mojstrana, pokrovitelj pohoda pa bo LIP Bled — TOZD Mojstrana.

J. R.